

വി. കവിതകളിലെ പിതൃബിംബങ്ങൾ

Patriarchal Images in P kunhIRaman Nair's Poems

പി. കവിതകളിലെ പിതൃബിംബങ്ങൾ

യു.ജി.സി മൈനർ പ്രോജക്ടിന്റെ ഭാഗമായി തയ്യാറാക്കി
സമർപ്പിക്കുന്ന പഠനപ്രബന്ധം

ഡോ.ദീപേഷ് കുരിമ്പുങ്കര

അസി.പ്രൊഫസർ
ശ്രീ നാരായണഗുരു കോളേജ്, ചേളന്നൂർ
കോഴിക്കോട്
2017

Patriarchal Images in P Kunhiraman Nair's Poems

Dr.DEEPESH KARIMPUNKARA

Assistant Professor
Sree Narayana Guru College,
Chelannur, Kozhikode

2017

പ്രൊഫ.സി.വിനോദ് കുമാർ
പ്രിൻസിപ്പൽ,
ശ്രീനാരായണഗുരു കോളേജ് , ചേളന്നൂർ

സാക്ഷ്യപത്രം

ശ്രീ നാരായണഗുരു കോളേജിലെ മലയാളവിഭാഗം, അസി.പ്രൊഫസറായ ഡോ.ദീപേഷ് കരിമ്പുകര 'പി.കവിതകളിലെ പിതൃബിംബങ്ങൾ' എന്ന പഠനപ്രബന്ധം മൈനർ പ്രൊജക്ടിന്റെ ഭാഗമായി യു.ജി.സി ധനസഹായത്തോടെ നിർവ്വഹിച്ചതാണെന്ന് ബോധിപ്പിക്കുന്നു.

കോഴിക്കോട്,
05.04.2017

ഡോ.ദീപേഷ് കുരിമ്പുങ്കര
അസി.പ്രൊഫസർ,
ശ്രീനാരായണഗുരു കോളേജ്,
ചേളന്നൂർ, കോഴിക്കോട്,

സാക്ഷ്യപത്രം

‘പി.കവിതകളിലെ പിതൃബിംബങ്ങൾ’ എന്ന പഠനപ്രബന്ധം മൈനർ പ്രൊജക്ടിന്റെ ഭാഗമായി യു.ജി.സി ധനസഹായത്തോടെ നിർവ്വഹിച്ചതാണെന്ന് ബോധിപ്പിക്കുന്നു.

5.04.2017

ഉള്ളടക്കം

1	ആമുഖം	: 8 - 12
2	പി.കവിതയിലെ പിതൃബിംബങ്ങൾ	: 13 - 84
	1.1	ആദർശാത്മകപിതൃരൂപങ്ങൾ
	1.2	കുടുംബതല ആദർശപിതൃരൂപങ്ങൾ
	1.3	സാമൂഹികതല ആദർശപിതൃരൂപങ്ങൾ
	1.4	ആത്മീയതല പിതൃരൂപങ്ങൾ
3	ഉപസംഹാരം	: 85 - 87
	ആധാരഗ്രന്ഥസൂചി	: 88 - 92

ആമുഖം

പി. കുഞ്ഞിരാമൻ നായരുടെ കവിതകളിലെ പിതൃബിംബങ്ങളെക്കുറിച്ചുള്ള പഠനവുമാണ് യു.ജി.സി മൈനർ പ്രൊജക്ടിന്റെ ഭാഗമായി ഇവിടെ നിർവ്വഹിച്ചിരിക്കുന്നത്. ജീവിതത്തിന്റെ ക്ഷണികവിഹ്വലതയിലും പ്രകൃതിയുടെ മായികസൗന്ദര്യത്തിലും ആമഗ്നനായിരുന്ന ഒരു കവിയെന്ന പൊതുവിശേഷണം പി.കുഞ്ഞിരാമൻ നായർക്കുണ്ട്. എന്നാൽ സാമൂഹികതയെ സ്ഥാപിക്കുന്ന കാല്പനികേതരമായ ജീവിതചിന്തകളുടെ മറ്റൊരു ലോകം കൂടി പി.യുടെ കവിതകളിൽ സമൃദ്ധമായുണ്ട്. പി.യുടെ പിതൃബിംബ പ്രധാനമായ കവിതകളിൽ വൈയക്തികയോടൊപ്പം ഈ സാമൂഹികതയും പ്രധാനമായിത്തീരുന്നു.

പി.കുഞ്ഞിരാമൻ നായരുടെ 'കളിയച്ഛൻ', 'പിറന്നമണ്ണിൽ', 'പിണങ്ങിപ്പോയ പൊന്തകൻ', 'ഭരണാധിപൻ' എന്നീ കവിതകളിലാണ് പിതൃബിംബങ്ങളുടെ വ്യക്തവും വ്യത്യസ്തവുമായ ആവിഷ്കാരങ്ങൾ കണ്ടെത്താൻ കഴിയുന്നത്. പിതാവ് - പുത്രൻ എന്ന ബന്ധവ്യവസ്ഥയാണ് പിതൃബിംബങ്ങളുടെ അപഗ്രഥനത്തിനായി സ്വീകരിച്ചിരിക്കുന്നത്. വ്യക്തിപിതാവ്, സമൂഹപിതാവ്, രാഷ്ട്രപിതാവ്, ദൈവപിതാവ്, ആദിപിതാവ് തുടങ്ങി നിരവധി പിതൃരൂപങ്ങൾ വ്യക്തി, സമൂഹ, മതാത്മകസാഹചര്യങ്ങളിൽനിന്ന് രൂപപ്പെട്ടു വരുന്നുണ്ട്. പുത്രസത്തയും വ്യക്തി, സമൂഹ, വീരനായകഭേ

ദങ്ങളോടെ കവിതകളിൽ അവതരിപ്പിക്കപ്പെട്ടിട്ടുണ്ട്. ബന്ധവ്യവസ്ഥയെന്ന് വ്യക്തി നിഷ്ഠമെന്നതുപോലെ സാമൂഹികവും ആയതുകൊണ്ട് കവികളുടേതായ രചനയുടെ സ്ഥലകാലങ്ങളും കൂടി ഇതോടൊപ്പം പ്രധാനമായിത്തീരുന്നുണ്ട്.

പിതൃബിംബങ്ങൾ

മനുഷ്യവർഗ്ഗപരിണാമത്തെ പരസ്പരം കുട്ടിച്ചേർക്കുന്ന സർവ്വാ തിശായിയായ കണ്ണിയാണ് പിതാവും മാതാവും. അനാദിയെന്നു വിശേഷിപ്പിക്കുന്ന അനേകം പരികല്പനകൾ അതുമായി ബന്ധപ്പെട്ട് നിലനിൽക്കുന്നുണ്ട്. മതങ്ങളിൽ അത് ആദിപിതാവ് - ആദിമാതാവ് എന്ന പരികല്പനയിൽനിന്നു തുടങ്ങുന്നു. പുരാവൃത്തങ്ങളിലാവട്ടെ ഉർവ്വരതയുമായി ബന്ധപ്പെട്ട പ്രകൃതിചിഹ്നമായും ഗോത്ര, സമൂഹനേതൃരൂപങ്ങളായുമാണ് ഇത് പ്രത്യക്ഷപ്പെടുന്നത്.

സാമൂഹികമായ ബന്ധവ്യവസ്ഥകളുടെയൊക്കെ അടിത്തറ മാതാവും പിതാവുംമാണ്. സൃഷ്ടി, സ്ഥിതി, പരിപാലനം എന്നിവയുമായി ബന്ധപ്പെട്ടാണ് പിതൃ-മാതൃരൂപങ്ങൾ ആദരസൂചകമായ പുജകബിംബങ്ങളായി മാറുന്നത്. പിതൃ-മാതൃദേവതാസങ്കല്പത്തെ ആധാരമാക്കിയുള്ള ആരാധനാസമ്പ്രദായം സമൂഹത്തിൽ രൂഢമൂലമാവുന്നതിന്റെ പശ്ചാത്തലവും ഇതുതന്നെ. 'നരജനുസ്സിന്റെ സമൂഹജീവിതവികാസദശകളിലാണ് സമൂഹത്തിന്റെ രക്ഷകത്വവും നേതൃത്വവും പുരുഷവിഭാഗം ഏറ്റെടുത്തു തുടങ്ങുന്നത്.' മനുഷ്യസമൂഹത്തിന്റെ ഭൗതികവും ആത്മീയവുമായ അവസ്ഥയെ നിർണ്ണയിക്കുകയും നിയന്ത്രിക്കുകയും ചെയ്യുന്ന ഒരധീശത്വം പിതൃരൂപങ്ങൾക്ക് കൈവന്നുതുടങ്ങിയത് ഇതോടുകൂടിയാണ്.

ദൈവം, പ്രജാപതി, കുലപതി, രാജാവ്, പുരോഹിതൻ, ദൈവജ്ഞൻ, ഭിഷഗ്വരൻ, ആചാര്യൻ എന്നിങ്ങനെയുള്ള വ്യത്യസ്തമായ ആവിഷ്കരണങ്ങളിലൂടെയാണ് പിതൃബിംബങ്ങൾ സമൂഹത്തിലെ നിയമക ശക്തിയായി മാറുന്നത്. നിയമങ്ങൾ അനുസരിക്കുന്നവരെ രക്ഷിക്കുകയും ലംഘിക്കുന്നവരെ ശിക്ഷിക്കുകയും ചെയ്യുന്ന സർവ്വരക്ഷകത്വവും സംഹാരഭാവവും പിതൃബിംബങ്ങളുടെ സ്വഭാവസവിശേഷതയാണ്.

പിതൃരൂപങ്ങൾക്ക് കാലദേശങ്ങൾക്കനുസരിച്ച് മാറ്റം സംഭവിക്കുന്നതായി കാണാം. സാമൂഹ്യവ്യവസ്ഥയിലുണ്ടാകുന്ന മാറ്റം, പുരുഷമനസ്സിന്റെ ബോധമണ്ഡലത്തിലുണ്ടാകുന്ന മാറ്റം എന്നിവയാണ് പിതൃരൂപങ്ങൾക്കുണ്ടാകുന്ന കാലാനുസൃതമാറ്റത്തിനു കാരണം. മുകളിൽ സൂചിപ്പിച്ച പിതൃബിംബങ്ങൾക്ക് പകരം ഭരണകൂടം, ഭരണാധികാരി, മേലാൾ, കക്ഷി നേതാവ്, മതസ്ഥാപകന്മാർ, പുരോഹിതന്മാർ, സമൂഹനേതാവ്, നേതൃപ്രാതിനിധ്യമുള്ള ചിന്തകന്മാർ, എഴുത്തുകാർ, കലാകാരന്മാർ എന്നിങ്ങനെ പോകുന്ന നീണ്ടനിരയാണ് ആധുനികകാലത്തെ പിതൃബിംബങ്ങളായി വരുന്നത്. പിതൃബിംബങ്ങളുടെ ആവിഷ്കാരത്തിൽ ഇത്തരത്തിലുള്ള വൈവിധ്യമു

ണ്ടെങ്കിലും ഇവയൊക്കെയും അടിസ്ഥാനപരമായി പിതാവ്, പുത്രൻ എന്നിങ്ങനെ സാർവ്വകാലികവുംസാർവ്വലൗകികവുമായ ബന്ധവ്യവസ്ഥയുമായി ചേർന്നുനിന്നു കൊണ്ടാണ് കവിതയിൽ അവതരിപ്പിക്കപ്പെട്ടിട്ടുള്ളത്.

പഠനപദ്ധതി

സാമൂഹികമായ ബന്ധവ്യവസ്ഥയെ നിർണ്ണയിക്കുന്ന നിയമകരു പമായ പിതൃത്വത്തിനു ബഹുവിധമായ തലങ്ങളുണ്ട്. അതു പഠനവിധേയമാക്കാൻ വിവിധ ജ്ഞാനശാഖകളെ ആശ്രയിക്കേണ്ടിവരുന്നു. അതുകൊണ്ടുതന്നെ ആദിപ്രരു പങ്ങൾ, നരവംശശാസ്ത്രം, സമൂഹികശാസ്ത്രം, സംസ്കാരപഠനങ്ങൾ എന്നീ വിജ്ഞാനശാഖകളെ ആശ്രയിച്ചുകൊണ്ടുള്ള പഠനപദ്ധതിയാണ് ഇവിടെ പ്രധാനമായിത്തീരുന്നത്.

പഠനലക്ഷ്യം

പി. കുഞ്ഞിരാമൻ നായരുടെ കവിതയിൽ പ്രത്യക്ഷപ്പെടുന്ന പിതൃ ബിംബങ്ങളുടെ ആദിമവും ആധുനികവുമായ ആവിഷ്കാരങ്ങളെ പിതാവ്-പുത്രൻ എന്ന ബന്ധവ്യവസ്ഥയുടെ അടിസ്ഥാനത്തിൽ വിശകലനംചെയ്യാനാണ് പഠനത്തിലൂടെ ലക്ഷ്യമാക്കുന്നത്. അതോടൊപ്പം സംഘർഷത്തിന്റെയും സംഘനത്തിന്റെയും വൈയക്തികസാമൂഹികസാഹചര്യങ്ങളെ ബന്ധവ്യവസ്ഥയുടെ അടിസ്ഥാനത്തിൽ പരിശോധനയ്ക്ക് വിധേയമാക്കുകയും ചെയ്യുന്നു.

പൂർവ്വപഠനങ്ങൾ

മലയാളകവിതയിലെ ബിംബാവിഷ്കാരങ്ങളെപ്പറ്റി ഏതാനും പഠനങ്ങൾ ഉണ്ടായിട്ടുണ്ട്. 'ഇടശ്ശേരിയുടെ കാവ്യബിംബങ്ങൾ'¹, പി.കുഞ്ഞിരാമൻ നായരുടെ കാവ്യബിംബങ്ങൾ ഒരപഗ്രഥനം² മലയാളകവിതയിലെ ബിംബകല്പന³ എന്നിവയാണ്. പി.കുഞ്ഞിരാമൻ നായരുടെ കവിതകളെക്കുറിച്ചുള്ള പഠനങ്ങളിൽ പുസ്തകരൂപത്തിൽ പ്രസിദ്ധീകരിച്ചത് മല്ലിശ്ശേരി കരുണാകരൻ: കളിയച്ഛനു ചുറ്റും⁴, അജയപുരം ജ്യോതിഷ്കുമാർ, എഡി. കവിതയുടെ രഥോത്സവം⁵, ഭാനുമതിയമ്മ : പി.കുഞ്ഞിരാമൻനായർ കവിത ഒരു വിമർശനാത്മക പഠനം⁶, കാഞ്ഞങ്ങാട് മഹാ കവി പി. കുഞ്ഞിരാമൻ നായർ ട്രസ്റ്റ് : മഹാകവി പി.സ്മരണിക 1999⁷, ആശാലത : കവിതയിലെ ഭാവപരത - പി.കുഞ്ഞിരാമൻനായരുടെ കവിതയെ ആസ്പദമാക്കി ഒരു പഠനം⁸, ആലങ്കോട് ലീലാകൃഷ്ണൻ: പി.യുടെ പ്രണയപാപങ്ങൾ⁹ എന്നിവയാണ്.

ഇവയ്ക്കു പുറമേ ധാരാളം പഠനലേഖനങ്ങളും പ്രസിദ്ധീകരിച്ചിട്ടുണ്ട്. സുകുമാർ അഴീക്കോട്: അവതാരിക, നവമീനിലാവ്¹⁰, എൻ.വി.കൃഷ്ണവാര്യർ,¹¹ എം.ലീലാവതി,¹² എ.കെ.നമ്പ്യാർ¹³, വി.സി.ശ്രീജൻ¹⁴, എം.കെ. വത്സൻ¹⁵ എന്നിവരുടെ പഠനങ്ങളാണ് പ്രധാനമായുള്ളത്.

പി.യുടെ രചനകളെക്കുറിച്ചുള്ള വ്യത്യസ്തമായ അപഗ്രഥനങ്ങൾ നിരവധിയുണ്ടെങ്കിലും പിതൃബിംബങ്ങളെ ആസ്പദമാക്കിയുള്ള പഠനം മുഖ്യമായി വരുന്നില്ല. പിതൃബിംബങ്ങളെക്കുറിച്ചുള്ള സാമ്പർഭികമായ പരാമർശങ്ങൾ മാത്രമേ ഇവയിലുള്ളൂ. ‘പി.കുഞ്ഞിരാമൻ നായരുടെ കവിതയിലെ പിതൃബിംബങ്ങൾ’ എന്ന ഈ പ്രബന്ധത്തിലെ ഒന്നാം അധ്യായം പി.കവിതകളിലെ പിതൃബിംബങ്ങളുടെ അപഗ്രഥനമാണ്. ‘പി.കവിതകളിലെ ആദർശാത്മകപിതൃരൂപങ്ങൾ’ എന്ന തരത്തിലാണ് പഠനം ഇവിടെ നിർവ്വഹിക്കുന്നത്.

കുറിപ്പുകൾ

- 1 കെ.പി. മോഹനൻ, **ഇടശ്ശേരിയുടെ കാവ്യബിംബങ്ങൾ**, ഗവേഷണപ്രബന്ധം, കാലിക്കറ്റ് യൂണിവേഴ്സിറ്റി, 1992
- 2 ടി.എൻ. സതീശൻ, **പി.കുഞ്ഞിരാമൻ നായർ കവിതയിലെ കാവ്യബിംബങ്ങൾ ഒരു പഠനം**, ഗവേഷണപ്രബന്ധം, കാലിക്കറ്റ് യൂണിവേഴ്സിറ്റി, 1990
- 3 പി.ഐ. രാധ, **മലയാളകവിതയിലെ ബിംബകല്പന**, ഗവേഷണപ്രബന്ധം, കാലിക്കറ്റ് യൂണിവേഴ്സിറ്റി. 1990
- 4 മല്ലിശ്ശേരി കരുണാകരൻ, **കളിയച്ഛനു ചുറ്റും**, കേരളസാഹിത്യ അക്കാദമി, തൃശ്ശൂർ, 1997
- 5 അജയപുരം ജ്യോതിഷ്കുമാർ, സമ്പാ. **കവിതയുടെ രമോത്സവം**, കേരളഭാഷാ ഇൻസ്റ്റിറ്റ്യൂട്ട്, തിരുവനന്തപുരം. 2002
- 6 ഭാനുമതിയമ്മ, **പി.കുഞ്ഞിരാമൻനായർ കവിത ഒരു വിമർശനാത്മകപഠനം**, നാഷണൽ ബുക്സ്റ്റാൾ, കോട്ടയം, 1989
- 7 കാഞ്ഞങ്ങാട് മഹാകവി പി. കുഞ്ഞിരാമൻ നായർ ട്രസ്റ്റ് , **മഹാകവി പി.സ്മരണിക**, 1999
- 8 ആശാലത, **കവിതയിലെ ഭാവപരത പി.കുഞ്ഞിരാമൻ നായരുടെ കവിതയെ ആസ്പദമാക്കി ഒരു പഠനം**, ഗവേഷണപ്രബന്ധം, കേരളസർവ്വകലാശാല, മലയാളവിഭാഗം. 1993.
- 9 ആലങ്കോട് ലീലാകൃഷ്ണൻ, **പി.യുടെ പ്രണയപാപങ്ങൾ**, മൾബറി ബുക്സ്,

കോഴിക്കോട്, 1998

10 സുകുമാർ അഴീക്കോട്, അവതാരിക. *നവമീനിലാവ്*,

കവിതയുടെ രമോത്സവം

11 എൻ.വി. കൃഷ്ണവാര്യർ, *അവതാരിക*, പൂക്കളം. നാഷണൽ ബുക്സ് സ്റ്റാൾ

കോട്ടയം, 1964

12 എം.ലീലാവതി, *പി.യുടെ ദർശനം*, **കവിതയുടെ രമോത്സവം**

13 എ.കെ. നമ്പ്യാർ, *കാലാതിവർത്തിയായ കവി*, പി.കുഞ്ഞിരാമൻ നായർ

തിരഞ്ഞെടുത്ത കവിതകൾ, ഡി.സി ബുക്സ്, കോട്ടയം, 2006

14 വി.സി. ശ്രീജൻ, *ആസ്വാദ്യം ആരാധ്യം*, **കവിതയുടെ രമോത്സവം**

15 എം.കെ.വത്സൻ, *കുഞ്ഞിരാമായണം*, പി.യുടെ കവിതകൾ. വാ. 2.

ഡി.സി.ബുക്സ്, കോട്ടയം, 2005

അദ്ധ്യായം ഒന്ന്

1. പി.കവിതയിലെ പിതൃബിംബങ്ങൾ

1.1 ആദർശാത്മകപിതൃരൂപങ്ങൾ

സ്വാതന്ത്ര്യാനന്തരം കേരളീയസമൂഹത്തിലും ജീവിതത്തിലും ഉണ്ടായിത്തീർന്ന മാറ്റത്തിനനുസൃതമാണ് 'ആധുനികത' എന്ന ആശയവും ആവിഷ്കരണങ്ങളും മലയാളകവിതയിൽ ഉണ്ടാകുന്നത്. നാഗരികതയും യാത്രികതയും മനുഷ്യന്റെ ജീവിതവും സംസ്കാരവുമായി മാറുന്ന ഒരവസ്ഥയിൽനിന്നുള്ള അസ്വസ്ഥതയും അശാന്തിയും ഇക്കാലത്തെ കവിതകളുടെ പൊതുസ്വഭാവമായിരുന്നു.

മനുഷ്യജീവിതത്തിലാകെ സംഭവിച്ച ഭൗതികവും ആത്മീയവുമായ പരിവർത്തനം ബന്ധവ്യവസ്ഥയെയും അതിനെ നിലനിർത്തുന്ന പാരമ്പര്യത്തിന്റെ അടിത്തറയെയും ബാധിച്ചിട്ടുണ്ട്. ഗോത്രം, കുടുംബം, കുടുംബം എന്നിങ്ങനെ മാറിവരുന്ന ബന്ധവ്യവസ്ഥ ആധുനികനാഗരികതയുടെ കാലത്ത് അണുകൂടുംബമായാണ് പരിവർത്തിപ്പിക്കപ്പെട്ടത്. ഇതാകട്ടെ കാലങ്ങളായി നിലനിന്നുപോന്നിരുന്ന ബന്ധവ്യവസ്ഥ, വിശ്വാസപ്രമാണങ്ങൾ എന്നിവയിൽ സമൂലമായ മാറ്റമുണ്ടാക്കുകയും ചെയ്തു. 'ദൈവം മരിച്ചു' എന്ന സൈദ്ധാന്തികപ്രഖ്യാപനവും 'രക്ഷകന്മാരുടെ കാലംകഴിഞ്ഞു' എന്ന തിരിച്ചറിവും ആധുനികസമൂഹത്തിലെമ്പോലെ ഇക്കാലത്തെ രചനകളിലും പ്രതിഫലിക്കുന്നുണ്ട്. വിമോചനസ്വപ്നവും വിപ്ലവവും ഒന്നും യാഥാർത്ഥ്യമല്ലാതാവുന്ന ശൂന്യതയും കേരളത്തിന്റെ സ്വാതന്ത്ര്യാനന്തരകാലത്തെ അനുഭവമായിരുന്നു.

ഭാരതേതരസംസ്കാരം മത, മനുഷ്യകേന്ദ്രീകൃതമാവുമ്പോൾ ഭാരതീയസംസ്കാരം പ്രകൃതി കേന്ദ്രീകൃതമായിരുന്നു. ഇതാണ് ഭാരതീയസംസ്കാരത്തിൽ പി. ദർശിച്ചിരുന്ന ഔന്നത്യം. പാശ്ചാത്യമതങ്ങൾ മതാത്മകമായ ഒരു ജീവിത സംസ്കാരത്തെയാണ് സൃഷ്ടിക്കുന്നതെങ്കിൽ ഭാരതീയരുടെ മതമെന്നത് ഇവിടത്തെ ജീവിത സംസ്കാരത്തിൽനിന്ന് രൂപപ്പെട്ടു വരികയാണ് ചെയ്തത് ഐതിഹ്യം, മിത്ത്, ചരിത്രം എന്നിവയിലൂടെ അടയാളപ്പെടുത്തുന്ന ഭാരതീയപൈതൃകത്തിന്റെ ഈ മഹദ്ദർശനത്തെ ഭൂതകാലത്തിന്റെതന്നെപോലെ വർത്തമാനത്തിന്റെയും ഭാവിയുടെയും കൂടി യാഥാർത്ഥ്യമായി കാണാനുള്ള അദമ്യമായ അഭിലാഷം കവിക്കുണ്ട്.

സ്വാതന്ത്ര്യസമരപ്രസ്ഥാനത്തിനു നേതൃത്വം നൽകിയ ഗാന്ധിജിയെ മൂല്യങ്ങളുടെയും ആദർശങ്ങളുടെയും മാനുഷികമുഖമായാണ് പി. കണ്ടത്. ഗാന്ധിജി രാഷ്ട്രപിതാവ് മാത്രമല്ല, ഭാരതീയപൈതൃകത്തിന്റെ സാരാംശംതന്നെയായി കവി വിഭാവനംചെയ്യുന്നു. അതുകൊണ്ടുതന്നെ ഭാരതീയപൈതൃകത്തിലുന്നിയുള്ള വിചാരങ്ങളിലും സമകാലികഭാരതവേദനകളിലും മുഴുകുമ്പോൾ കവി ഗാന്ധിജിയിലെത്തിച്ചേരുകയും രക്ഷകനോടുള്ള പ്രാർത്ഥന അദ്ദേഹത്തിൽ സമർപ്പിക്കുകയുംചെയ്യുന്നു. പക്ഷേ, പുതിയകാലത്തിന്റെ മാറ്റങ്ങൾക്കും വേഗങ്ങൾക്കുമിടയിൽ കവിയുടെ ആദർശസ്വപ്നങ്ങൾ ദയനീയമാംവിധം ചവിട്ടിയരയ്ക്കപ്പെട്ടു. ഗാന്ധിജി വധിക്കപ്പെടുകയും പുതിയഭരണവർഗ്ഗം ഗാന്ധിജിയുടെ സ്വാതന്ത്ര്യാനന്തരസ്വപ്നങ്ങളുടെ വിപരീതമാവുകയും ചെയ്തു.

സ്വപ്നഭംഗങ്ങളുടെ ഈ സമകാലഭാരതം പി.യുടെ കവിതകളിൽ വേദനയും പ്രതിഷേധവുമായാണ് രൂപംകൊള്ളുന്നത്. ആദർശനഷ്ടങ്ങളുടെ തായ ഓരോ പ്രതിസന്ധിഘട്ടങ്ങളിലും പി.യിൽ രാഷ്ട്രചിന്തയുണരുകയും കവിതയിലൂടെ ഭാരതത്തിന്റെ രക്ഷാപുരുഷനായ ഗാന്ധിജിയെ ഉണർത്തിയെടുക്കുകയും ചെയ്യുന്നു. ഭൂത, വർത്തമാന, ഭാവികാലങ്ങളിലേക്ക് വളരുന്ന പീഡിത, മോചകരുപത്തിലുള്ള ഗാന്ധിബിംബങ്ങളിലാണ് പി.കവിതകളിലെ പിതൃബിംബരൂപത്തെ ഏറ്റവും ആഴത്തിലും അർത്ഥത്തിലും കണ്ടെത്താനാവുന്നത്.

കവികൾ, നേതാക്കൾ, ആത്മീയാചാര്യന്മാർ തുടങ്ങിയ പിതൃരൂപങ്ങളെ ചരിത്രത്തിൽനിന്ന് പകർത്തിയെടുക്കുമ്പോൾ ശ്രീകൃഷ്ണൻ, ശ്രീരാമൻ, മഹാബലി, അയ്യപ്പൻ എന്നിവരെ ഭാരതീയപുരാണങ്ങളിൽനിന്ന് സ്വീകരിക്കുന്നു. സൂര്യചന്ദ്രോദയങ്ങളിലും ചരാചരങ്ങളിലും പ്രകൃതിഭാവങ്ങളിലും കവി ജീവിതത്തെയും അനുഭവത്തെയും ദർശിക്കുന്നു. മിത്തിലേക്ക് (Myth) വളരുന്ന ഈ മുർത്തസൗന്ദര്യരൂപങ്ങൾ തന്റെ ആശയാദർശങ്ങളുടെ ബിംബങ്ങളാക്കി മാറ്റുമ്പോൾ അവയിൽ പലതും പിതൃബിംബരൂപങ്ങൾ കൂടിയായിത്തീരുന്നുണ്ട്.

ലോകത്തെ ഒന്നായിക്കാണുന്ന, ഒന്നിലേക്ക് കൂട്ടിയിണക്കുന്ന ഒരു സനാതന സത്യത്തെ മഹാപിതൃസത്തയായി വീക്ഷിക്കുന്ന ദർശനസമഗ്രത പി.യുടെ പലകവിതകളുടെയും ആന്തരികസത്തയായി നിലകൊള്ളുന്നുണ്ട്. ഭൗതികതയുടെ പരിമിതദർശനങ്ങൾക്കപ്പുറം ആത്മീയതയുടെ കുറേക്കൂടി വിശാലതലത്തെ പ്രാപിക്കുന്ന മനുഷ്യ, മനുഷ്യ തരരൂപങ്ങളാണ് പി.യുടെ കവിതകളിൽ പ്രകടമായും കാണുന്ന പിതൃബിംബങ്ങൾ.

പി.കുഞ്ഞിരാമൻ നായരുടെ കവിതകളിലെ സമൂഹം, മനുഷ്യനും പ്രകൃതിയും സംസ്കാരവും കൂടിച്ചേർന്ന ഒരു സമഗ്രലോകമാണ്. വ്യവസ്ഥാപിതമായ വ്യക്തികേന്ദ്രീകൃതകുടുംബമെന്നതിനേക്കാൾ സമൂഹകേന്ദ്രീകൃത കുടുംബസങ്കല്പമാണ് പി. അനുവർത്തിച്ചിരുന്നത്. 'ലോകമേ തറവാട്', 'വസുധൈവകുടുംബകം' എന്നിങ്ങനെയുള്ള ഭാരതീയവും അതേസമയം സാർവ്വദേശീയവുമായ വീക്ഷണം പി.യുടെ കവിതകളുടെ സവിശേഷതയാണ്.

കുടുംബം എന്ന പരികല്പനയാണ് ബന്ധുത്വത്തിന്റെ ആധാരം. പിതാവ്, മാതാവ്, പുത്രൻ, പുത്രി, സഹോദരൻ, സഹോദരി, അമ്മാവൻ, അമ്മായി എന്നീ പരികല്പനകൾ ബന്ധുത്വത്തെ കുറിക്കുന്നു. രാജ്യം എന്ന പരികല്പന രാജാവ്, മന്ത്രി, പ്രജ എന്നിവയേയും വിദ്യ എന്ന പരികല്പന ഗുരുശിഷ്യ ബന്ധത്തെയും കണ്ണിച്ചേർക്കുന്നു. ഇതുപോലെ വിശ്വാസം - ദൈവത്തെയും നീതി - നിയമത്തെയും ധർമ്മികത - ആദർശത്തെയും ആരാധനാലയങ്ങൾ - പുരോഹിതന്മാരെയും പ്രതിനിധീകരിക്കുന്നു. ഇതൊക്കെ കൂടിച്ചേരുന്ന സംസ്കാരത്തിന്റെ തേജോരൂപങ്ങളാണ് പി.യുടെ പിതൃബിംബങ്ങൾ.

കാല്പനികകവിയെന്നും ഭക്തകവിയെന്നുമുള്ള വിശേഷണങ്ങളിൽ പി.കുഞ്ഞിരാമൻ നായരെ തള്ളിടാനുള്ള ശ്രമം നടന്നത് കവി ജീവിച്ചിരുന്ന കാലഘട്ടങ്ങളിൽ തന്നെയാണ്.¹ 1906 മുതൽ 1978 വരെയുള്ള 72 വർഷക്കാലമാണ് കവിയുടെ ജീവിതകാലം. 1927ൽ പ്രസിദ്ധീകരിച്ച 'അരുണോദയം' ആണ് പി.യുടെ ആദ്യപ്രസിദ്ധീകൃത കവിത.² അമ്പത്തൊന്ന് വർഷക്കാലത്തെ പി.യുടെ സർഗ്ഗജീവിതം, ഇടറിവീഴുന്ന ജീവിതസഞ്ചാരങ്ങളെയും ഇടതിങ്ങിയ ജീവിതാനുഭവങ്ങളെയും സാക്ഷ്യപ്പെടുത്തുന്നു. ഇക്കാലത്തിനിടയ്ക്ക് പി. ഏറിയകൂറും ജീവിച്ചത് കവിയായിത്തന്നെയാണ്.

നാടോടിയായി കവി താണ്ടിയ ജീവിതദൂരം, കണ്ണീരും കിനാവും കൂടിച്ചേർന്ന അനുഭവവഴികളിലൂടെയായിരുന്നു. മനുഷ്യനും പ്രകൃതിയും പ്രണയവും കൂടിച്ചേരുന്ന പ്രപഞ്ചലയനത്തിന്റെ ആത്മീയവും ഭൗതികവുമായ അനുഭൂതിമുദ്രകൾ പി.കുഞ്ഞിരാമൻ നായരിലൂടെയാണ് മലയാളികൾ ആദ്യമായറിഞ്ഞത്. കവിതയിലും ജീവിതത്തിലും പി. സാമ്പ്രദായികതയുടെ വിപരീതമായിരുന്നു. വീടുണ്ടായിട്ടും കവി ഒരു വീട്ടുജീവിയായി

ല്ല. കുടുംബമുണ്ടായിട്ടും കുടുംബസ്ഥനായില്ല. അച്ഛനമ്മമാരുണ്ടായിട്ടും കവി നല്ലൊരു മകനായില്ല. ഭാര്യമാരുണ്ടായിട്ടും നല്ല ഭർത്താവായില്ല. മക്കളുണ്ടായിട്ടും നല്ലൊരാളായില്ല. ഇങ്ങനെ വിരുദ്ധങ്ങളുടെയും നിഷേധങ്ങളുടെയും പ്രതീകമായിത്തീരുന്നു കവി. പി.ക്ക് കവിതമാത്രമായിരുന്നു പരമമായസത്യം. കവി അതിൽ വിശ്വസിക്കുകയും ജീവിക്കുകയും ചെയ്തു. കവിതയിലൂടെ കാലത്തെയും ലോകത്തെയും ജീവിതത്തെയും ദർശിച്ചു. പി. മലയാളത്തിലെ വേറിട്ട കവിയും അദ്ദേഹത്തിന്റേത് വേറിട്ട കവിതയുമായിത്തീർന്നു. കവിതയോടുള്ള പ്രണയം കവിയെ വെറും കാല്പനികനാക്കിയില്ല. നിത്യോപാസകനായ കവിയുടെ ആത്മീയത, ഭക്തി മാത്രമായിരുന്നില്ല. മനുഷ്യനും പ്രകൃതിയും സർവ്വചരാചരങ്ങളും പ്രപഞ്ചശക്തിയിലെന്നപോലെ പി.യുടെ കവിതകളിൽ ഇണങ്ങിച്ചേരുന്നു. അതുകൊണ്ടുതന്നെ അനുഭവങ്ങളുടെ നാനാർത്ഥങ്ങളായിത്തീരുന്നു പി.യുടെ കവിതകൾ. അത് കവിയെക്കുറിച്ച് ഇതുവരെയുള്ള എല്ലാ നിർവ്വചനങ്ങളെയും വിശേഷണങ്ങളെയും പുതുക്കുകയും തിരുത്തുകയും ചെയ്തുകൊണ്ടിരിക്കുന്നു.

സാമ്പ്രദായികതയുടെ തിരുത്തായിത്തീരുന്ന പി.യുടെ കവിതകൾ ജീവിതത്തിന്റെ സമകാലികതയെ നിരന്തരം അനുഭവിപ്പിക്കുന്നുണ്ട്. അതുകൊണ്ടുതന്നെ പി.യുടെ കവിതകൾ ആധുനികതയുടെ കവിതകളാണ്. ദേശീയസ്വാതന്ത്ര്യസമരത്തിന്റെ തീവ്രജ്വാലകളും സ്വാതന്ത്ര്യാനന്തരഭാരതത്തിന്റെ സ്വപ്നഭംഗങ്ങളും ഗ്രാമ, നഗരസംഘർഷങ്ങളും കൊളോണിയൽ ദാസ്യത്തോടുള്ള വെറുപ്പും മൂല്യനഷ്ടവേദനയും പി.യുടെ കവിതകളിലെ ആധുനികതയെ സൈദ്ധാന്തികമായിത്തന്നെ വ്യക്തമാക്കുന്നു. കവിത്രയത്തിനും ചങ്ങമ്പുഴയ്ക്കും ശേഷം ക്ലാസിക്, കാല്പനികകവിതകളിൽ നിന്ന് ചുവടുമാറി കവിതയെ സാമൂഹികവും സമകാലികവുമാക്കിത്തീർത്ത വൈലോപ്പിള്ളി, എൻ.വി.കൃഷ്ണവാര്യർ, ഇടശ്ശേരി എന്നിവരടങ്ങുന്ന നവീനതയുടെ തലമുറയിൽപ്പെട്ട കവിയെന്ന നിലയിലും പി.യുടെ കവിതകളെ ആധുനികമെന്നു വിശേഷിപ്പിക്കാവുന്നതാണ്.

പി.കുഞ്ഞിരാമൻ നായരുടെ കവിതകളിലെ പിതൃബിംബങ്ങളുടെ അപഗ്രഥനമാണ് ഇവിടെ പ്രധാനമായും ഉദ്ദേശിക്കുന്നത്. 'പിതാവ്' എന്ന കുടുംബ, സമൂഹ, പ്രപഞ്ചസത്തയുടെ ബഹുവിധരൂപങ്ങളെ പി.യുടെ കവിതകളിൽ വളരെ സമൃദ്ധമായി കണ്ടെത്താനാവും. രക്ഷകനും ശിക്ഷകനുമായി മാറുന്ന ആദിമസത്തതൊട്ട് വാഴ്ചയുടെ സമകാലികരൂപങ്ങൾവരെ പി.കവിതകളിൽ പിതൃബിംബരൂപമാർജ്ജിക്കുന്നുണ്ട്.

മാതൃസത്തയെക്കൊളും പി.കവിതകളിൽ പ്രകടമായി അവതരിപ്പിക്കപ്പെടുന്നത് പിതൃസത്തയാണ്. പുരുഷകേന്ദ്രീകൃതവ്യക്തിത്വത്തിന്റെ കേവലമായ സാമൂഹികത മാത്രമല്ല അവ. ഗാർഹസ്ഥ്യകേന്ദ്രമെന്നപോലെ പ്രാപഞ്ചികതയുടെ ഒരുദാത്തസത്തയായിക്കൂടി കവി പിതൃത്വത്തെയും ഗുരുത്വത്തെയും ദർശിക്കുന്നു. വളർന്നുവന്ന കുടുംബ

സാഹചര്യത്തിന്റെ ഇത്തിരിവട്ടത്തിൽനിന്ന് സാർവ്വത്രികാനുഭവത്തിന്റെ വിശാലതലങ്ങളിലേക്ക് നിഷ്ക്രമിക്കുന്ന കവിമനസ്സിന്റെ ആദർശങ്ങളുമായി ബന്ധപ്പെട്ടാണ് ഇവ നിലകൊള്ളുന്നത്.

ഭാരതം പി.ക്ക് മഹാഭാരതമായിരുന്നു. ഉന്നതസംസ്കാരത്തിന്റെ പ്രാപഞ്ചികതയും ഉന്നതാദർശത്തിന്റെ മാനുഷികതയും പി.ഭാരതപൈതൃകത്തിൽ നിന്നും സ്വാംശീകരിക്കുന്നു. ഭാരതീയമായതെല്ലാം വിശുദ്ധമെന്ന വിശ്വാസത്തിലാണ് കവിയുടെ മാനസികലോകം നിലകൊള്ളുന്നത്. വികാരവിക്ഷുബ്ധമായ ജീവിതത്തിൽ നഷ്ടപ്പെടുന്ന മൂല്യങ്ങളെ കവിതയിലൂടെ തിരിച്ചുപിടിക്കാനും ജീവിതത്തിന്റെ മൂല്യങ്ങളായി അവയെ അവരോധിക്കാനുമുള്ള ത്വര കവി നിരന്തരമായി പ്രകടിപ്പിച്ചുകൊണ്ടിരിക്കുന്നു.

പി.കവിതയിലെ പിതൃബിംബങ്ങളെ വൈയക്തികം, സാമൂഹികം, ആത്മീയം എന്നീ തലങ്ങളിലൂടെയാണ് അപഗ്രഥനവിധേയമാക്കുന്നത്. സാമ്പ്രദായികമായ കുടുംബസങ്കല്പങ്ങളെ നിരാകരിക്കുകയും സമൂഹത്തിന്റെ കണ്ണിൽ വഴിവിട്ട ജീവിതം സ്വീകരിക്കുകയും ചെയ്യുന്ന കവിയുടെ നഷ്ടബോധവും കുറ്റബോധവും അതിന്റേതായ വൈകാരികസംഘർഷവുമാണ് വൈയക്തികതലത്തിലുള്ള കവിതകളുടെ പ്രമേയപരിസരം.

സമകാലികയാഥാർത്ഥ്യത്തിന്റെ കരാളതയും അതിനുപകരം വയ്ക്കുന്ന ആദർശവും തമ്മിലുള്ള പൊരുത്തവും പൊരുത്തക്കേടുമാണ് സാമൂഹികതലത്തിലുള്ള പിതൃബിംബങ്ങളുടെ പശ്ചാത്തലമായിത്തീരുന്നത്. ദേശം, രാഷ്ട്രം, സ്വാതന്ത്ര്യം, ഭരണഘടന, ആദർശങ്ങൾ എന്നിവയുമായി ഉൾച്ചേരുന്ന വ്യക്തികൾ, അവരിലൂടെ കടന്നുപോയതും വന്നുചേരുന്നതുമായ ചരിത്രസന്ദർഭങ്ങൾ, ദശാസന്ധികൾ എന്നിവയാണ് സാമൂഹികതലത്തിലുള്ള പിതൃബിംബസ്വഭാവത്തെ നിർണ്ണയിക്കുന്നത്.

ഭാരതീയസംസ്കാരത്തിന്റെ അന്തർധാരയായ ആത്മീയമഹത്വത്തോടുള്ള പ്രതിപത്തിയോടൊപ്പം അവയെ സ്ഥാപിക്കുന്ന വ്യക്തികൾ, വിശ്വാസങ്ങൾ, സ്ഥാപനങ്ങൾ എന്നിവയുടെ അടിസ്ഥാനത്തിലാണ് ആത്മീയതലത്തിലുള്ള കവിതകളെ വിശകലനം ചെയ്യുന്നത്. മതാത്മകവും പ്രാപഞ്ചികവുമായ ആത്മീയതലം ഇത് സ്വീകരിക്കുന്നു.

1.2 വൈയക്തികതല ആദർശപിതൃരൂപങ്ങൾ

പി.കവിതകളുടെ വൈയക്തികതലത്തിന് നിരൂപക, ആസ്വാദകശ്രദ്ധ കൂടുതലായി ലഭിച്ചിട്ടുണ്ട്. 'കവിയുടെ കാല്പാടുകൾ' എന്ന പി.യുടെ വൈകാരികജീവിതസഞ്ചാരങ്ങളുടേതായ ആത്മകഥയും അതുമായി ബന്ധപ്പെട്ട കവിതകളും കവിക്ക് അവധൂതപരിവേഷമാണ് നൽകിയത്. കുടുംബ ബന്ധങ്ങൾ, പ്രണയബന്ധങ്ങൾ, ഇതരവ്യക്തിബന്ധ

ങ്ങൾ എന്നിവ വിഷയമാകുമ്പോഴൊക്കെ കവിത അസാധാരണമായ നാടകീയ തയിലേക്കും വൈകാരികസംഘർഷത്തിലേക്കും എത്തിച്ചേരുന്നു. പി.യുടെ കവിതകളിലെ വൈയക്തികതയുടെ പ്രധാനപ്രശ്നപരിസരവും ഇതുതന്നെയാണ്. പി.കവിതകളിലെ പിതൃബിംബങ്ങളെ അടയാളപ്പെടുത്തുമ്പോൾ കുടുംബബന്ധങ്ങളുടെ തലം വളരെ പ്രധാനമായിത്തീരുന്നു.

1.2.1 കുടുംബബന്ധങ്ങൾ

‘കുടുംബബന്ധങ്ങളിൽ അലിഞ്ഞുചേരാത്ത ഒരു കരിമ്പാറക്കെട്ടായാണ് പി. കുഞ്ഞിരാമൻ നായരെ കരുതിപ്പോന്നിരുന്നത്’³ എങ്കിലും അദ്ദേഹത്തിന്റെ വൈയക്തിക കവിതകളിൽ കുടുംബബന്ധങ്ങളുടെ ആഴമേറിയ അനുഭവങ്ങളും തന്റെ വഴിപിഴച്ച ജീവിതം കാരണം കുടുംബത്തിലുണ്ടാകുന്ന അസ്വാഭാവികതകളും ആവിഷ്കരിക്കപ്പെട്ടിട്ടുണ്ട്.

ഒരു മകനെന്ന നിലയിൽ കുടുംബത്തിന്റെ കണ്ണിലും സമൂഹത്തിന്റെ കണ്ണിലും പരാജിതനാണ് കവി. പിതാവായും ഭർത്താവായും കടമനിറവേറ്റാൻ കഴിയാത്ത ഒരാളാണ് താനെന്നും കവി തിരിച്ചറിയുന്നുണ്ട്. പിതാവെന്ന നിലയിലും മകനെന്ന നിലയിലും പരാജയപ്പെടുന്ന കവി, പിതൃത്വത്തിന്റെ ആദർശാത്മകരൂപമായി തന്റെ പിതാവിനെ കണക്കാക്കുന്നു. അച്ഛൻ, അമ്മ, ഭാര്യ, മക്കൾ, കാരണവർ, സഹോദരന്മാർ എന്നിവരടങ്ങുന്ന ഒരു തലമാണ് കുടുംബബന്ധങ്ങളിൽ പ്രധാനമായും ആവിഷ്കരിക്കപ്പെടുന്നത്. പിതൃ, പുത്രതലത്തിലുള്ള വ്യക്തിരൂപങ്ങളെയും അവയിലൂടെ പിതൃബിംബങ്ങളുടെ വൈയക്തികതലങ്ങളെയും വിശദീകരിക്കുകയാണിവിടെ.

1.2.1.1 കുടുംബത്തിലെ പിതാവ്

പി.കവിതകളിൽ പ്രധാനപ്പെട്ട ആവിഷ്കാരങ്ങളിലൊന്നാണ് പിതൃബിംബങ്ങൾ. പിതാവിനെ പുത്രന്റെ കാഴ്ചപ്പാടിലും പുത്രനെ പിതാവിന്റെ കാഴ്ചപ്പാടിലും നോക്കിക്കാണുന്ന കവിതകൾ പി.യുടേതായുണ്ട്. ‘പിറന്നമണ്ണിൽ’, ‘പിണങ്ങിപ്പോയ പൊന്മകൻ’ എന്നീ കവിതകൾ പിതൃബിംബതലങ്ങളെ സവിശേഷമായി അവതരിപ്പിക്കുന്നു.

‘കാഞ്ഞങ്ങാട്ടെ കേളികേട്ട ഒരു പടനായർ ജന്മിത്തറവാട്ടിലെ - നാട്ടിൽ പ്രഭുവായ’⁴ സ്നേഹനിധിയായ ഒരാളെയാണ് ‘പിറന്ന മണ്ണിൽ’ എന്ന കവിതയിൽ അവതരിപ്പിക്കുന്നത്. പിതാവായ കവിയുടെ ദുഷ്ചെയ്തികളിൽ മനംനൊന്ത് പിണങ്ങിയകന്ന മകനോടുള്ള സ്നേഹവാത്സല്യമാണ് ‘പിണങ്ങിപ്പോയ പൊന്മകൻ’ എന്ന കവിത.

സഗുണ, ദുർഗുണ പിതൃത്വത്തിന്റെ രണ്ട് രൂപങ്ങളാണ് ഈ കവിതകളിൽ അവതരിപ്പിക്കപ്പെടുന്ന പിതാക്കന്മാർ.

‘പിറന്നമണ്ണിൽ’ എന്ന കവിതയിൽ വർഷങ്ങൾക്കുശേഷം കവി വീട്ടിലേക്ക് തിരിച്ചുവന്ന് പിതാവിന്റെ മുന്നിലെത്തുന്നതിന്റെ നാടകീയവും സംഘർഷാത്മകവുമായ സന്ദർഭത്തെയാണ് അവതരിപ്പിക്കുന്നത്. ദീർഘകാലത്തിനുശേഷം ജനിച്ചുവളർന്ന വീടിന്നിറയത്തെത്തിയപ്പോൾ മകൻ കാണുന്നത് ‘പ്രഥിതതേജസാർന്ന കതിരവനെ’പ്പോലെ ⁵ ജലിച്ചുനിൽക്കുന്ന പിതാവിനെയാണ്. പ്രാമാണികതയുടെ അധികാരരൂപമാണ് പിതാവവെങ്കിലും അധികാരത്തിന്റെ ഹിംസാത്മകത മകൻ പിതാവിൽ ദർശിക്കുന്നില്ല.

‘പരംവ്യവഹാരശതങ്ങൾ ചൂഴ്കിലും
പരമതേജസ്സിൽ നിലീനചിത്തരായ്
ശശിബിംബം കണക്കിറയത്തു ചൂരൽ-
ക്കസാലയിൽച്ചാരിക്കിടക്കയാണച്ഛൻ’ ⁵

എന്നതരത്തിൽ പിതാവിന്റെ സ്നേഹവാത്സല്യഭാവമാണ് പ്രകടമാക്കപ്പെടുന്നത്. നിത്യേന ചെയ്യേണ്ടുന്ന നിരവധി കാര്യങ്ങളിൽ മനസ്സ് വ്യാപൃതമാണെങ്കിലും ഭാര്യയോടും മക്കളോടുമുള്ള കടമ നിറവേറ്റിക്കൊണ്ട് കർത്തവ്യബോധത്തിന്റെ ഉത്തമദൃഷ്ടാന്തമായ പിതാവിനെയാണ് കവി ‘പിറന്നമണ്ണിൽ’ എന്ന കവിതയിലൂടെ അവതരിപ്പിക്കുന്നത്. പിതൃവാഴ്ചയുടെ പ്രതാപവും ആദർശാത്മക പിതൃത്വത്തിന്റെ കർമ്മധർമ്മസഫലതയുമാണ് കവി പിതാവിൽ ദർശിക്കുന്നത്.

1.2.1.1.1 പിതാവിന്റെ കാഴ്ചപ്പാടിൽ മകൻ

അച്ഛന്റെ കാഴ്ചപ്പാടിൽനിന്ന് മകനെ നോക്കിക്കാണുന്ന രചനകൾപി.കവിതകളിലെ പിതൃപുത്രബന്ധത്തിന്റെ വൈയക്തികഭാവങ്ങൾക്ക് ഉദാഹരണമാണ്. ‘പിണങ്ങിപ്പോയ പൊന്മകൻ’, ‘പുലരാത്തരാത്രി’ എന്നീ കവിതകളിൽ അവതരിപ്പിക്കുന്നത് പിതൃപുത്രബന്ധത്തിന്റെ സ്നേഹവാത്സല്യങ്ങളോ ആദർശാത്മകതയോ അല്ല. പിതാവിന്റെ ക്രൂരവൃത്തികൾ ഏറ്റുവാങ്ങേണ്ടിവന്നവരും പീഡിപ്പിക്കപ്പെട്ടവരുമായ പുത്രന്മാരാനതിലൊക്കെയുമുള്ളത്. ‘പിണങ്ങിപ്പോയ പൊന്മകനിൽ’ അച്ഛന്റെ ക്രൂരമർദ്ദനം പേടിച്ച് നാടുവിട്ടുപോയ മകന്റെ അഭാവമേൽപിക്കുന്ന വേദനയാണെങ്കിൽ ‘പുലരാത്തരാത്രി’ എന്ന കവിതയിലെ പ്രതിപാദ്യം മരണത്തിന് കീഴടങ്ങുന്ന പുത്രന്റെ ഓർമ്മ പിതൃമനസ്സിലേൽപിക്കുന്ന തീരാദുഃഖമാണ്.

മക്കളോടുള്ള കർത്തവ്യം നിറവേറ്റാനാവാതെ പരാജയപ്പെട്ടവനാണെന്ന അച്ഛന്റെ തിരിച്ചറിവും കുറ്റബോധത്തിൽ നിന്നുടലെടുത്ത വേദനയുമാണ് ഈ രണ്ടു കവിതകളിലും സമാനമായിക്കാണുന്ന പിതൃദുഃഖഹേതു.

1.2.1.1.2 പിതാവിന്റെ കുറ്റബോധം

വൈകാരികവ്യാമർദ്ദം കാരണം തെറ്റിലേക്ക് നിരന്തരം എടുത്തുചാടുന്ന പ്രവണത പി.യുടെ വ്യക്തിസത്തയുടെ ഭാഗമാണ്. തെറ്റുചെയ്തുപോവുകയും മനസ്സാക്ഷിയുടെ ന്യായാന്യായവിചിന്തനങ്ങളിൽ അവയൊക്കെയും തെറ്റെന്നു തിരിച്ചറിഞ്ഞ് കുറ്റബോധം പ്രകടിപ്പിക്കുകയും ചെയ്യുന്നതിന്റെ നിരവധി ഉദാഹരണങ്ങൾ പി.യുടെ കവിതകളിലും ആത്മകഥയിലുമുണ്ട്.

‘പിണങ്ങിപ്പോയ പൊൻമകൻ’ എന്ന കവിതയിൽ മകനു നൽകേണ്ട സ്നേഹവാത്സല്യങ്ങൾ നൽകാതിരിക്കുകയും മകനോട് ക്രൂരത കാട്ടിപ്പോവുകയും ചെയ്യുന്ന പിതാവിന്റെ കുറ്റബോധമാണ് അവതരിപ്പിക്കുന്നത്. അച്ഛൻ ശിക്ഷകനും ക്രൂരനുമായി മാറിയപ്പോൾ ഭയവും പ്രതിഷേധവും കാരണം മകൻ പിണങ്ങിയകലുകയാണ്. മകൻ വീടുവിട്ടു പോയപ്പോഴാണ് പിതൃമനസ്സ് മകനിലാത്തതിന്റെ നഷ്ടവേദന അറിയുന്നത്.

പരാജയപ്പെട്ട ഒരാളുടെ കുറ്റബോധം കവി നിഷേധസൂചകങ്ങളുടെ ഒരു നീണ്ടനിരയിലൂടെയാണ് ‘പിണങ്ങിപ്പോയ പൊൻമകൻ’ എന്ന കവിതയിൽ അവതരിപ്പിക്കുന്നത്.

- 1 ‘പൊണ്ണനെൻ തടി വീർപ്പിച്ചു വന്നു ഞാൻ
വെണ്ണയും പാലുമുണ്ണിക്കു നൽകാതെ
- 2 വെള്ളികൊണ്ടു തളകൾ തീർത്തീല ഞാൻ
പൊന്നു കിങ്ങിണിയൊന്നണിയിച്ചീല
- 3 ചേലിലെൻ മകനുതുവാൻ വാങ്ങീല
നാലു കാശിനൊരോടക്കുഴലു ഞാൻ
- 4 ദുഷ്ടനായ ഞാൻ ചന്തയിൽ ചെന്നൊരു
പട്ടുകോണകം വാങ്ങിക്കൊടുത്തീല ⁶

ഇത്തരത്തിലാണ് അച്ഛന്റെ കുറ്റബോധത്തെ നിഷേധസൂചകങ്ങളിലൂടെ അവതരിപ്പിക്കുന്നത്.

‘പുലരാത്തരാത്രി’ എന്ന കവിതയിൽ അച്ഛന്റെ സ്നേഹശൂന്യതയ്ക്കിടയിൽ വിധിവിപരീതമെന്നോളം മരണംവരിക്കുന്ന മകനാണുള്ളത്. മകന്റെ അപ്രതീക്ഷിതവിധോഗം അച്ഛന്റെ മനസ്സിൽ വേദനയും കുറ്റബോധവും സൃഷ്ടിക്കുന്നു.

‘തെറ്റിയെൻ മകനേ, മാപ്പേകുക; മമതാത്താൽ
പട്ടൊളിപ്പുമേനിയെയൊട്ടു ഞാൻ നോവിച്ചെങ്കിൽ,
വിണ്ണിലെ വിഹംഗമേ, നിന്നെ ഞാൻ പിതൃസ്വാർത്ഥ
സ്വർണ്ണപഞ്ജരത്തിങ്കലിട്ടച്ചുപോയെങ്കിൽ!’ ⁷

എന്ന ഏറ്റുപറച്ചിലിൽ പിതാവിന്റെ കുറ്റബോധം ആത്മവേദനയായ് മാറുന്നതിന്റെ ഉദാഹരണമാണ്.

1.2.1.2 മകന്റെ കാഴ്ചപ്പാടിൽ പിതാവ്

മകന്റെ കാഴ്ചപ്പാടിൽ അച്ഛനെ നോക്കിക്കാണുന്ന പ്രധാനപ്പെട്ട രണ്ടു കവിതകളാണ് ‘അച്ഛൻ’, ‘പിറന്നമണ്ണിൽ’ എന്നിവ. പിതാവ് ചെയ്തുപോയ തെറ്റ് തിരുത്തിച്ച് ശരിമാർഗ്ഗം കാണിച്ചുകൊടുക്കാൻ പ്രാപ്തനായ പുത്രനാണ് ‘അച്ഛൻ’ എന്ന കവിതയിലുള്ളത്. ‘പിറന്നമണ്ണിൽ’ എന്ന കവിതയിലാകട്ടെ താൻ ചെയ്തുപോയ തെറ്റുകൾ പിതാവിനോട് സ്വയം ഏറ്റുപറഞ്ഞ് മാപ്പർദ്ദയ്ക്കുന്ന പുത്രനാണ് അവതരിപ്പിക്കുന്നത്.

1.2.1.2.1 പിതാവിനെ തിരുത്തുന്ന മകൻ

ധർമ്മബോധത്തിന്റെ ആദർശാത്മകതയെ പുത്രനിലൂടെ ഉയർത്തിക്കാട്ടുന്ന ഒരു കവിതയാണ് ‘അച്ഛൻ’. തിരുവോണദിവസം വീട്ടുപടിക്കൽ ദാഹിച്ചുവലഞ്ഞു വന്ന തെരുവുകുട്ടിയെ അച്ഛൻ ആട്ടിയോടിക്കുകയും ആ ബാലൻ ഏറെ വൈകാതെ പൈദാഹങ്ങളോടെ പൊടിമണ്ണിൽവീണു മരണംവരിക്കുകയും ചെയ്യുന്നു. ഇതൊന്നുമറിയാതെ അച്ഛൻ ക്ഷേത്രദർശനം കഴിഞ്ഞ് ഉച്ചയ്ക്ക് ഓണമുണ്ണാൻ മടങ്ങിയെത്തുമ്പോൾ മകൻ അച്ഛനോടു ചോദിക്കുന്നത്,

‘അരുമപ്പൊന്മകനിതു വിധം വന്നാൽ-
പ്പറകെ,നച്ഛനന്നുറക്കമുണ്ടാമോ?’ ⁸

എന്നാണ്. അച്ഛനെ ധാർമ്മികമായി ഉണർത്താനും ഇനിയൊരിക്കലും തെറ്റ് ആവർത്തിക്കാത്തവിധം പതിതലോകത്തെ സ്വീകരിക്കാനും പിതാവിനെ പ്രാപ്തനാക്കുകയാണ് ഈ പുത്രസത്ത.

1.2.1.2.2 തെറ്റുതിരുത്തുന്ന മകൻ

‘പിറന്നമണ്ണിൽ’ എന്ന കവിതയിലെ മകൻ, ചെയ്തുപോയ തെറ്റുകൾക്ക് മാപ്പുപറഞ്ഞ് പിതാവിന്റെ കാൽക്കൽവീണ് അനുഗ്രഹത്തിനായി അർത്ഥിക്കുന്നു. നിസ്വാർത്ഥമായ സ്നേഹംകൊണ്ട് മാതാപിതാക്കൾ മക്കൾക്ക് ജീവിതം സമർപ്പിക്കുന്നവരാണ്. പക്ഷെ മകനാകട്ടെ അതെല്ലാം കളിപ്പാട്ടം പോലെ നിസ്സാരമായിക്കരുതി നശിപ്പിക്കുന്നു. തെറ്റുകുറ്റങ്ങളിൽ മുഴുകുമ്പോഴും മാഴ്കുമ്പോഴും പിതാവ് മകന്റെ അപരാധങ്ങളൊക്കെയും പൊറുക്കുന്നു.

‘ഉലകിലേതുളളു പിതൃദയാനീരി-

ലലിഞ്ഞുചേരാത്ത സുതാപരാധങ്ങൾ’⁹

എന്നാണ് പിതാവിൽ നിന്ന് മകൻ തിരിച്ചറിയുന്ന സ്നേഹപ്പൊരുൾ.

1.2.1.3 മാതാവ് - പിതാവ് ദന്ദം

പി.യുടെ കുടുംബപശ്ചാത്തലകവിതകളിൽ അച്ഛൻ - അമ്മ ദന്ദം കാണാം. മക്കളുടെ ഉൽകർഷം ആഗ്രഹിക്കുകയും അവരോടുള്ള കറകളുണ്ടാക്കുന്ന സ്നേഹം പ്രകടിപ്പിക്കുകയും ചെയ്യുന്ന അച്ഛനമ്മമാരാണ് ‘പിറന്നമണ്ണിൽ’ എന്ന കവിതയിലുള്ളത്. വീടിന്റെ വിളക്കായ അമ്മയെയും വീടിനെ കൂടുതൽ തേജസ്സിലേക്കുയർത്തി സൂര്യനായി വാഴുന്ന പിതാവിനെയും കവി തറവാട്ടു പാരമ്പര്യത്തിന്റെ പശ്ചാത്തലത്തിലാണ് അവതരിപ്പിക്കുന്നത്.

1.2.1.4 പിതാവ് - മാതാവ് - പുത്രൻ

അച്ഛനമ്മമാരെ നിഷേധിക്കുന്ന പുത്രനാണ് ‘അമ്മയും മകനും’ എന്ന കവിതയിലുള്ളത്. ‘എന്നുടെ ഇച്ഛയ്ക്കൊക്കെയും അമ്മ വിലങ്ങുകൾ വയ്ക്കുന്നു’¹⁰ എന്നതുകൊണ്ട് അമ്മയുടെ വാത്സല്യമെന്ന ബന്ധനത്തെ വെട്ടിമുറിച്ച് സ്വതന്ത്രനാവാനു ആഗ്രഹിക്കുകയുമാണ് പുത്രസത്ത്. കാലങ്ങളായി മറുനാട്ടിൽ ചത്തുജീവിച്ചുലയുന്നവനാണ് താനെങ്കിലും,

‘മാതാവേ കനിഞ്ഞൊന്നു നൽകണമെന്നിരിക്കുന്നു

താതൻ നേടിയ നെടുംകൃഷിനിലങ്ങൾ’¹¹

എന്നതരത്തിൽ അമ്മയുടെ സ്നേഹവും അച്ഛന്റെ പൈതൃകഭാഗധേയവും തനിക്കു ലഭിക്കണമെന്നാണ് തെറ്റു തിരിച്ചറിഞ്ഞുകൊണ്ട് പുത്രൻ വിചാരിക്കുന്നത്.

‘ഇരുട്ടിലെ മനുഷ്യൻ’ എന്ന കവിതയിൽ പിതാവിനെ ധിക്കരിക്കുന്ന പുത്രനാണുള്ളത്. സ്വതന്ത്രജീവിതം തിരഞ്ഞെടുക്കുന്നതിന്റെയും ഒടുവിൽ തെറ്റാണ് ചെയ്തതെന്നു തിരിച്ചറിഞ്ഞുകൊണ്ട് തിരിച്ചുപോവാൻ കൊതിക്കുന്നതിന്റെയും അനുഭവമാണ് അവതരിപ്പിക്കുന്നത്.

‘കഴിഞ്ഞതെല്ലാം മറന്നെന്നിങ്ങു കേറിപ്പറ്റാൻ
കതകു തുറക്കുമോ ? വിളക്കുകൊളുത്തുമോ ?’¹²

‘ഹോട്ടലുണും വാടകമുറിയും’ എന്ന കവിതയിൽ വീടും വീട്ടുകാരെയും മറന്നു നാടോടിയായലഞ്ഞ് ജീവിക്കുന്ന മകന്റെ കുറ്റബോധപീഡിതമായ മനസ്സാണ് ചിത്രീകരിക്കുന്നത്. ‘ജന്മിത്തറവാട്ടു വീട്ടിൽ നാട്ടിൽ പ്രഭുവായ അച്ഛനെ തൊട്ടിരുന്ന് അമ്മ വിളമ്പിയുണ്ട ആ സമൃദ്ധദിനങ്ങളിലെ ഓണസദ്യ, സ്നേഹസംഗീതം നിറഞ്ഞ നാട്, വീട് എല്ലാം നഷ്ടപ്പെട്ടു. ചക്രവർത്തിയുടെ മകൻ പിച്ഛാരനായി അലഞ്ഞു. വണ്ടിയിറങ്ങാൻ നാടില്ല. ചെന്നു കേറാൻ വീടില്ല. സ്നേഹം - സ്നേഹം - സ്നേഹം പകരാൻ വളയിട്ട കൈയില്ല. ശൂന്യമായ വാടകമുറി. കയ്പുറ്റ ഹോട്ടലുണ്ണ്. ഇന്നു ജീവിതം അതായി. അതു മാത്രമായി’¹³ എന്നാണ് കവിതയുടെ ആമുഖത്തിൽ കവി ഇതേപ്പറ്റി സൂചിപ്പിക്കുന്നത്.

അമ്മയുടെ സ്നേഹസ്മരണ അയവിറക്കുന്ന പുത്രസത്തയാണ് ‘ഉത്സവകേരളം’ എന്ന കവിതയിലുള്ളത്.

‘ധൂർത്തപുത്രനെന്നാലും നിൻവീർപ്പിലൂടെനമ്മ
യെത്തിക്കുമെരിദാഹക്കഞ്ഞിവെള്ളം ഞാൻ മോന്തി’¹⁴

അമ്മയുടെ സ്നേഹസ്മരണയോടൊപ്പം പുത്രനിൽ ആഴത്തിലുള്ള കുറ്റബോധവും കൂടി ഈ കവിതയിൽ നിറഞ്ഞുനിൽക്കുന്നു.

1.2.1.5 ഭാര്യാഭർതൃബന്ധം

പി.യുടെ കവിതകളിലെ ഭാര്യാഭർതൃബന്ധത്തിൽ സ്നേഹ സംവാദപരമായ തലമല്ല കാണുന്നത്. ‘മൂന്നു കല്യാണമില്ലാക്കല്യാണവും ഏഴു പ്രേമബന്ധങ്ങളുമായി’¹⁵ കഴിഞ്ഞ കവിയുടെ അരാജകജീവിതം പലപ്പോഴും കവിക്കുതന്നെ തിരിച്ചടിയായുവുന്നു. അതിന്റെ വേദനയും ഒറ്റപ്പെടലുമാണ് ദാമ്പത്യസംബന്ധിയായ കവിതകളിൽ പൊതുവെ കാണുന്നത്. ‘കറുത്തനായ’, ‘ആതിരനിലാവ്’, ‘ഇരുണ്ടവാനം വരണ്ടഭൂമി’, ‘തുറുകറയിൽ’, ‘പിച്ചിചീന്തിയ പുഷ്പചക്രം’ എന്നീ കവിതകൾ ദാമ്പത്യബന്ധത്തിന്റെ സംഘർഷാത്മകതയുടെ ആവിഷ്കാരമാണ്.

പ്രണയം വെറുപ്പായും വേദനയായും മാറുന്ന അനുഭവമാണ് 'കറുത്തനായ' എന്ന കവിത. ഭാര്യ വാതിൽ കൊട്ടിയടച്ച് കവിയെ വീട്ടിൽ നിന്നിറക്കി വിട്ടപ്പോഴാണ് ഇഷ്ടപത്നി 'ചേതനാനിണം മോന്തും നാഗയക്ഷി'¹⁶ യാണെന്ന വൈപരീത്യത്തെ കവി തിരിച്ചറിയുന്നത്.

'ഇന്നു ഞാൻ ഭ്രഷ്ടൻ, നഷ്ടസർവ്വസ്വൻ, രോഗാതുരൻ

അന്നച്ഛൻ വിലക്കിയ കനി തിന്നുകമുലം!' ¹⁷

'കറുത്തനായ' എന്ന ഈ കവിത പിതൃനിഷേധം കാരണമുള്ള പിതൃശാപമാണ് തന്റെ ദാമ്പത്യദുരന്തത്തിനു കാരണമെന്ന തിരിച്ചറിവു കൂടി നൽകുന്നു. ഭാര്യ, തന്നെ വീട്ടിൽ നിന്നിറക്കിവിട്ടതിന്റെ ആത്മവ്യഥ അലങ്കാരഭംഗിയോടെ 'വൃദ്ധാർക്കനെ പുറത്താക്കി സന്ധ്യ നക്ഷത്രവീടിൻ പടിയടച്ചു' എന്നാണ് കവി വിശേഷിപ്പിക്കുന്നത്. ഭാര്യഭർതൃബന്ധത്തിന്റെ സംഘർഷങ്ങൾ കവിതയിലെ ലെന്നപോലെ ആത്മകഥയിലും പരാമർശിക്കപ്പെട്ടിട്ടുണ്ട്. ¹⁸

'ആതിരനിലാവ്' എന്ന കവിതയിൽ സ്നേഹം വെറുപ്പായി മാറുന്ന ദാമ്പത്യപരിണതി ചിത്രീകരിക്കുന്നു.

'ഇണങ്ങിനാമൊരുകൊമ്പിലിരുന്നു തെല്ലിട, കൊത്തി-

പ്പിണങ്ങിപ്പോയ്പ്പഞ്ചവർണ്ണക്കിളികൾപോലെ' ¹⁹

'അങ്ങിങ്ങലഞ്ഞ, പാട്ടും മേൽവിലാസവും നഷ്ടപ്പെട്ട കുയിൽ; ഭൂമിയും ആകാശവും പുറന്തള്ളി, ആനന്ദകലയുടെ തേൻതുളളി കൈമോശംവന്ന ഉള്ളുപൊള്ളിയ കുയിൽ, കൂട്ടുകാരിയുമായി എന്നെന്നേക്കുമായി പിണങ്ങിപ്പിരിഞ്ഞ കുയിൽ'²⁰ ആയാണ് 'ഇരുണ്ടമാനം വരണ്ടഭൂമി' എന്ന കവിതയുടെ ആമുഖത്തിൽ കവി തന്നെ വിശേഷിപ്പിക്കുന്നത്.

പിടിപ്പുകേടുകൊണ്ടു ജീവിതത്തിൽ നേരിടേണ്ടിവന്ന ദുരനുഭവങ്ങളെ ആത്മപരിശോധനയ്ക്കു വിധേയമാക്കി, അതിന്റെ ശിക്ഷ താൻ അർഹിക്കുന്നതാണെന്ന് വ്യക്തമാക്കുന്ന ഒരു കവിതയാണ് 'തുറുങ്കറയിൽ'.

'നോക്കാതെ കണ്ടപെണ്ണിന്റെ

കൈപിടിക്കിലിതാം ഗതി;

നോക്കാതെ, ഭവനം തീറു

വാങ്ങുവോനുമിതേഗതി' ²¹

കവിയുടെ കുറ്റബോധം സ്പുരികുന്ന ഈ വരികളിൽ, പിതാവും സമൂഹവും വിശ്വസിക്കുന്ന പരമ്പരാഗതമായ ദാമ്പത്യജീവിതബന്ധം തനിക്ക് ജീവിതത്തിൽ സാർത്ഥകമാ

ക്കാൻ കഴിയില്ല എന്ന തിരിച്ചറിവാണുള്ളത്. ദാമ്പത്യബന്ധത്തെ പരിപാലിക്കാനോ നില നിർത്താനോ ആവാത്ത ദാമ്പത്യപരാജിതന്റെ തിരിച്ചറിവു തന്നെയാണത്.

1.2.1.5.1 ആദർശഭാര്യ

‘കിടക്കക്കല്യാണം’²² ‘കല്യാണമില്ലാക്കല്യാണം’²³ എന്നൊക്കെയാണ് കല്യാണ, ദാമ്പത്യപ്രയോഗങ്ങളായി ആത്മകഥയിൽ കവി ഉപയോഗിക്കുന്ന പദങ്ങൾ. കവിയുടെ ആദ്യവിവാഹം നടന്നത് ഇരുപത്തിമൂന്നാം വയസ്സിലാണ്. ആദ്യഭാര്യയായ കുഞ്ഞിലക്ഷ്മിയെയാണ് കവി ആദർശഭാര്യയെന്നും പതിവ്രതയായ ഭാര്യയെന്നും വിശേഷിപ്പിക്കുന്നത്.

‘ആദ്യപത്നി കുഞ്ഞുലക്ഷ്മിയാണ് കവിയുടെ ആജീവനാന്തസഹധർമ്മിണി. കവിയുടെ ചരരാശിയിലുള്ള കുത്തഴിഞ്ഞ ജീവിതത്തിന്റെ ഫലമായി സാമ്പത്തികമായും മാനസികമായും കുടുംബപരമായും നിരവധി ക്ലേശങ്ങൾ സഹിച്ച് കണ്ണൂർ കുടിച്ചുകഴിഞ്ഞ ഒരു സാധിയാണ് കുഞ്ഞുലക്ഷ്മി. ഇതിഹാസപുരാണങ്ങളിലും ഭാരതീയസംസ്കാരത്തിലുമുന്നി കാവ്യവ്യാപാരം നടത്തിയ കവി ‘പതിവ്രതയായ ഭാര്യ’ എന്ന് ഭാര്യമാരിൽ അവരെ മാത്രം വിശേഷിപ്പിച്ചു.²⁴ എന്നഭിപ്രായപ്പെടുന്ന മല്ലിശ്ശേരി കരുണാകരൻ കവിയുടെ രചനകളിലൂടെ ജീവിതബന്ധത്തെ സൂക്ഷ്മമായി വിശകലനം ചെയ്തിട്ടുണ്ട്.

ആത്മകഥയിൽ മാത്രമല്ല കവിതയിലും ആദ്യഭാര്യയുടെ വ്യക്തിശുദ്ധിയെയും ആദർശമഹിമയെയും വ്യംഗ്യമായി സൂചിപ്പിക്കുന്നുണ്ട്. ‘ജ്ഞാനതപോവന സന്ദേശസംസ്കാരത്തിൻ സത്ത്’ ആയും ‘നെഞ്ചകം കുളിർപ്പിക്കാനരികത്തണയുന്ന വഞ്ചനയറിയാത്തൊരുത്തമസുഹൃത്തായുമാണ്²⁵ ‘മധുരനാരങ്ങ’ എന്ന കവിതയിൽ തന്റെ ആദ്യഭാര്യയെ ഓർമ്മിക്കുന്നത്.

1.2.1.5.2 മറ്റു ഭാര്യമാർ

കല്യാണമില്ലാക്കല്യാണങ്ങളുടെ ഭാഗമായി കവിയുടെ ജീവിതത്തിലേക്ക് കടന്നുവന്നവരാണ് രണ്ടാമത്തെയും മൂന്നാമത്തെയും ഭാര്യമാർ. കവിതകളിൽ ഈ ഭാര്യമാരുമൊത്തുള്ള ജീവിതാനുഭവത്തിന്റെ അനുസ്മരണങ്ങളുണ്ട്. രണ്ടാംഭാര്യയെക്കുറിച്ച് ചില കവിതകളിൽ പരാമർശിക്കപ്പെടുന്നുണ്ടെങ്കിലും അവരെക്കുറിച്ച് പൂർണ്ണകവിതകളില്ല. മൂന്നാംഭാര്യയുമായുള്ള ബന്ധം മധുരത്തിന്റെയും തിരിച്ചടിയുടെയും അനുഭവമാണ്. ‘കറുത്തനായ’ എന്ന കവിതയിൽ വീട്ടിൽ നിന്ന് കവിയെ ഇറക്കിവിടുന്ന ഭാര്യയുടെ ക്രൂര

മായ ചിത്രമാണുള്ളത്. എന്നാൽ 'വയൽക്കരയിൽ' എന്ന കവിതയിലാകട്ടെ വിലാദ്രിയിൽ കടംവാങ്ങി വീടുവെച്ചശേഷം അങ്ങോട്ട് മാറാനുള്ള കവിയുടെ ആഗ്രഹത്തെ തിരസ്കരിക്കുകയും തള്ളിപ്പറയുകയും ചെയ്യുന്ന ഭാര്യയെയാണ് അവതരിപ്പിക്കുന്നത്.

ഒന്നാമത്തെ ഭാര്യയാഴിക്കെയുള്ളവരോട് പ്രണയകാലത്തുണ്ടായിരുന്ന സ്നേഹബന്ധം തുടരാൻ കവിക്ക് കഴിയുന്നില്ല. ദാമ്പത്യത്തിന്റെ പരാജയങ്ങളിൽ കവി ഊരാക്കുടുക്കിൽ അകപ്പെട്ടവന്റെ നിസ്സഹായതയും വേദനയും പ്രകടിപ്പിക്കുന്ന നിരവധി മുഹൂർത്തങ്ങൾ പി.യുടെ രചനകളിലുണ്ട്.

1.2.1.6 വീടുമായുള്ള ബന്ധസൂചനകൾ

പി.കവിതകളിൽ 'വീട്' ഓർമ്മകളുടെ ഇടമാണ്. വീടുവിട്ടുപോയവന്റെ മനസ്സിലെ ഗൃഹാതുരത്വം അതിലാകെയും നിറഞ്ഞുനിൽക്കുന്നു. വീട്ടിലേക്കുള്ള തിരിച്ചുവരവ് അച്ഛനുമമ്മയിലേക്കും കുടിയുള്ള തിരിച്ചുവരവായി മാറുന്നു. 'കളിയച്ഛൻ', 'അമ്മയും മകനും', 'പിറന്നമണ്ണിൽ', 'നാട്ടിലേക്ക്' എന്നീ കവിതകളിൽ തിരിച്ചുവരാനുള്ള കൊതിയും തിരിച്ചുവരവിന്റെ അനുഭവങ്ങളുമാണ് അവതരിപ്പിക്കുന്നത്.

വീടിനെക്കുറിച്ചുള്ള ഓർമ്മകൾ മാറാലയിൽ മുടിക്കിടക്കുകയാണെങ്കിലും 'പാഴ്ക്കളി മതിയാക്കി വീട്ടിലേക്ക് പോയ്വരുവാൻ'²⁶ കവിയുടെ മനസ്സ് കൊതിക്കുന്നതിന്റെ അനുഭവം 'കളിയച്ഛൻ' എന്ന കവിതയിൽ അവതരിപ്പിക്കുന്നു. 'അമ്മയും മകനും' എന്ന കവിതയിൽ എല്ലാം ലഭിച്ചിട്ടും കേറിക്കിടക്കാൻ വീടുപോലും അവശേഷിച്ചിട്ടില്ലാത്ത മകന്റെ ജീവിതാവസ്ഥയാണ് അവതരിപ്പിക്കുന്നത്.

- 1 'ഹൃത്തലിഞ്ഞങ്ങനേ വത്സലമാതാവു
പുത്രന്നു സർവ്വവും നൽകീ.
വിറ്റു വയലുകൾ വിറ്റു ഭവനവും,
വിറ്റു തൻ തെങ്ങണിത്തോപ്പും'
- 2 'ഓർമ്മയിൽ പൊങ്ങിവരുന്നു ഹൃത്തു
ഭാഗിച്ചുപോയാരെൻ ഗേഹം' ²⁷

എന്നതരത്തിൽ നഷ്ടഗൃഹസ്മരണകൾ കവിയെ ആഴത്തിൽ വേദനിപ്പിക്കുന്നു.

എല്ലാമുണ്ടായിട്ടും ഒന്നുമില്ലാത്തവനെപ്പോലെ ജീവിക്കേണ്ടിവന്ന കവിയുടെ അല്ലെങ്കിൽ പുത്രന്റെ ദുരനുഭവജീവിതം പി.യുടെ കവിതയിലും ആത്മകഥയിലുമുണ്ട്. 'ഹോട്ടലുണും വാടകമുറിയും' എന്ന കവിതയിൽ ഒരോണക്കാലത്ത് എല്ലാം മലയാളി

കളും വീട്ടിലെത്തി ഓണമുണ്ണുമ്പോൾ വീട് വിട്ടിറങ്ങി വണ്ടിയാപ്പീസിലിരുന്ന് പട്ടിണികിട കേണ്ടി വരികയും എന്തിനെന്നു പോലുമറിയാതെ ആരുമില്ലാത്ത ഭാഗംവാങ്ങിയ വീട്ടിൽ ഒറ്റപ്പെട്ടലോടെ എത്തിച്ചേരുകയും ചെയ്യുന്ന കവിയുടെ അനുഭവം ചിത്രീകരിക്കുന്നു.

1 'ഒരു പാവപോ,ലോണനാളിൽ ഞാൻ വീട്ടിൽപ്പോയി -
ത്തിരിച്ചു വന്നീ വണ്ടിയാപ്പീസിലിരിക്കുന്നു' 28

2 ഉത്രാടമാണെന്നു;ന്തി മയങ്ങും നേരം വീണ്ടു-
മെന്തിനോ ചെന്നേറി ഞാൻ ഭാഗം വാങ്ങിയ വീട്ടിൽ 29

'ഇരുട്ടിന്റെ പുഞ്ചിരി' എന്ന കവിതയിൽ ഓണമുണ്ണാതെ വീടുവിട്ടതിന്റെ അനുഭവം അവ തരിപ്പിക്കുന്നു. 'ഉത്രാടസന്ധ്യനാൾ ഓണമുണ്ണാതെൻ വീടുവിട്ടു ഞാൻ'³⁰ എന്നാണ് ആ ഓർമ്മകളെ അയവിറക്കുന്നത്.

വീടുവിട്ടുകലുന്ന കവിയുടെ വീട്ടനുഭവനഷ്ടം ഗൃഹാതുരത്വ ത്തിന്റെ തീവ്ര വേദനകൾക്കിടയാക്കുന്നു. പോക്കുവരവുകൾക്കിടയിലെ സംഘർഷങ്ങൾക്കും വീടു സാക്ഷ്യംവഹിക്കുന്നു. ഷഷ്ട്യബ്ദിപൂർത്തി ആഘോഷങ്ങൾക്കായി വീട്ടിലെത്തിയ കവി വീടിന്റെ സ്നേഹസാന്താനത്തെ അത്മകഥയിൽ ഇങ്ങനെയാണ് രേഖപ്പെടുത്തുന്നത്. 'പതി നാല് വയസ്സിനുശേഷം ഒറ്റ പിറന്നാളിനും ഞാൻ വീട്ടിൽ നിന്നിട്ടില്ല, അറുപതാം വയസ്സിലെങ്കിലും ശ്രീഭഗവതിയെപ്പോലുള്ള പെറ്റമ്മ കൊളുത്തിയ നിലവിളക്കത്തിരുന്ന്, ആ വാത്സല്യതൃക്കൈ വിളമ്പിയ ഒരുപിടി ചോറുണ്ണാൻ - അതിനുവേണ്ടി വന്നു - എന്റെ ഷഷ്ടിപൂർത്തി പരിപാടി തീർന്നു'.³¹

'ഉത്സവക്കളി' എന്ന കവിതയിൽ വീടു സംരക്ഷിക്കാനാവാതെ എല്ലാം നഷ്ടപ്പെടുത്തി ഒന്നുമില്ലാതായിത്തീർന്നവന്റെ ആത്മവേദനയാണ്.

'ഭാഗം വാങ്ങിച്ചുപോന്നു സർവ്വം
മുടിഞ്ഞങ്ങിങ്ങു തെണ്ടുവാൻ
കോപ്പിടും യാചകൻ പോലെ
മനം തൻ നാടുവിട്ടുപോയ'³²

1.2.1.7 ഇതരകുടുംബന്ധങ്ങൾ

സ്വന്തബന്ധങ്ങളോടുള്ള കവിയുടെ മാനസികാവസ്ഥയുടെ പ്രതിഫലനം ആത്മകഥകളിലും കവിതകളിലും കാണുന്നുണ്ട്. അച്ഛനും അമ്മയു മൊഴികെയുള്ള സ്വന്ത ബന്ധങ്ങളുടെ അനുഭവാവിഷ്കാരത്തിന് പ്രമേയപരമായ പ്രാതിനിധ്യമില്ലെങ്കിലും ചില കവിതകളിൽ അതിന്റെ സൂചനകൾ കാണാൻ കഴിയുന്നു. ‘കറുത്തനായ’ എന്ന കവിത യിൽ

‘ബന്ധുക്കൾ ചുറ്റിപ്പറ്റും പാവുകൾ; അറിഞ്ഞു ഞാൻ

സ്വന്തക്കാർ ചീന്തിത്തീന്നും ചെന്നായ്ക്കൾ; ഉണർന്നു ഞാൻ’³³

എന്ന തരത്തിലാണ് കവിയുടെ ബന്ധുത്വചിന്ത. ഇതേ കവിതയിൽ മൂത്തപെങ്ങളുടെ ഓർമ്മ വാലൻ മുട്ട കരണ്ട ഒരു ബാല്യകാലചിത്രത്തിലൂടെ കവി അനുസ്മരിക്കുന്നു.

‘കരണ്ടു വാലൻമുട്ട മൂത്തപെങ്ങളൊത്തഞ്ചു-

വയസ്സിൽ എടുത്തതാം നിറം മങ്ങിയ ചിത്രം!’³⁴

‘സഹോദരന്മാരോടുള്ള പി.യുടെ പെരുമാറ്റം പുറമേക്ക് ആമ്മയുടെ പുറം പോലെ പരുക നാണെന്നു തോന്നുമെന്ന്’ ആത്മകഥയിലെ സൂചനകളുമായി ബന്ധപ്പെടുത്തി മല്ലിശ്ശേരി കരുണാകരൻ നിരീക്ഷിച്ചിട്ടുണ്ട്.

പി.യുടെ വൈയക്തികകവിതകളിൽ സഹോദരപ്രമേയപരമായ കവിതകൾ ഇല്ല. എങ്കിലും ആനുഷംഗികമായ സഹോദരസ്മരണകൾ ചില കവിതകളിലുണ്ട്. മധുരം കുറഞ്ഞൊരു ഓർമ്മയായി അനുജന്മാർ കവി മനസ്സിലേക്കു വരുന്നതിന്റെ ചിത്രമാണ് ‘ഹോട്ടലുണും വാടകമുറിയും’ എന്ന കവിത.

‘മധുരം കുറഞ്ഞതാമോർമ്മകൾ തേട്ടിക്കൊണ്ടു

മറവിലിരിക്കയാം ചിന്തയിലനുജന്മാർ’³⁵

ആത്മകഥയിൽ അനുജനുമായുള്ള ബന്ധത്തിന്റെ ചില സ്മരണകളുണ്ട് ‘ഒറ്റവയറ്റിൽ പിറന്ന സ്വന്തം അനുജൻ. കൂടെക്കളിച്ചു വളർന്നവൻ. ലോകം കാണാത്ത, ജോലിയില്ലാത്ത അനുജൻ. ജ്യേഷ്ഠനെ കാണാൻ വന്നു. ഇന്ന് അവൻ ചെകുത്താനെ കണ്ടു. വളരുന്നാളായി കാണാത്ത അവനെ കണ്ടു. സ്വീകരിച്ചില്ല. അരിശം കലികയറി ചോദിച്ചു. എന്തിനു വന്നു?’³⁶ എന്നാണ് കവി അനുജനോട് ചോദിക്കുന്നത്. എന്നാൽ അനുജനോടുള്ള സ്നേഹത്തിന്റെ സാന്ദ്രമായ ഒരു മുഹൂർത്തം കൂടി ആത്മകഥയിൽ കാണുന്നുണ്ട്. ‘കാലംചെന്ന് ഇന്ന് ഏട്ടനെ സ്നേഹിക്കുന്ന അനുജനുമായി കണ്ടുമുട്ടി. താമരക്കുളത്തിൽ മുങ്ങിയ അനുഭൂതി കൈവന്നു.’³⁷

കവിയുടെ കുത്തഴിഞ്ഞ ജീവിതവുമായി ബന്ധപ്പെട്ട് നന്മയുപദേശിച്ചുകൊടുക്കുകയും തെറ്റുകുറ്റങ്ങൾ ചൂണ്ടിക്കാട്ടി ശാസിക്കുകയും ചെയ്യുന്ന കാരണവൻമാരെ ആത്മകഥയിൽ കാണാമെങ്കിലും ഇത്തരം കുടുംബബന്ധ കഥാപാത്രങ്ങൾ കവിതയിൽ അവതരിപ്പിക്കപ്പെടുന്നില്ല.

1.2.1.7.1 ഗുരുശിഷ്യബന്ധം

പി.യുടെ ഗുരുശിഷ്യസങ്കല്പം ഉദാത്തവും ആദർശാത്മകവുമാണ്. നിരവധി കവിതകളിൽ ഈ സങ്കല്പം അവതരിപ്പിക്കപ്പെടുന്നുണ്ടെങ്കിലും തന്റെ വൈയക്തികാനുഭവത്തിൽനിന്നുള്ള കവിതകളിൽ ഏറ്റവും ശ്രദ്ധേയമായത് പുനശ്ശേരി നമ്പി ശ്രീനീലകണ്ഠശർമ്മയെക്കുറിച്ചുള്ളതാണ്. അദ്ദേഹത്തിന്റെ ശിഷ്യനായി പട്ടാമ്പി സംസ്കൃതപാഠശാലയിൽ കഴിഞ്ഞതിന്റെ ഓർമ്മയാണ് ‘നെടുവീർപ്പ്’ എന്ന കവിതയിൽ അവതരിപ്പിക്കുന്നത്.

‘ഋഷികല്പനാം ദിവ്യഗുരുവിൻ കൃപമൂലം
കൃഷിക്കായൊരുപിടി വിത്തു കൈവന്നു ദൈവാൽ
എങ്ങോപോയ് സുരഭിലമാ മധുമാസം; ദീപ്തി-
മങ്ങിയ വെളിച്ചത്തിൻ നാടകം കഴിഞ്ഞുപോയ്’³⁸

‘ഗുരുനാഥന്റെ അന്തിമയാത്രയിൽ’ എന്ന സംസ്കൃതകവിതയിൽ ഗുരുവിന്റെ ദേഹവിയോഗം സൃഷ്ടിച്ച വേദന അവതരിപ്പിക്കുന്നു.

‘ഗുരുഭൃതിദ, നീലകണ്ഠ,തേ,
ശശിലേഖാമലസുന്ദരാം കഥാം
പവനോദ്ഗളിതാശ്രുബിന്ദവോ
നിശി ഗായന്തി നിളാമൂർദ്ധയഃ’³⁹

ഗുരുവിന്റെ വിധോഗവേദന ശിഷ്യന്റെ മനസ്സിൽ രൂപപ്പെടുത്തുന്ന സ്മൃതിചിത്രങ്ങളിൽ സ്നേഹവാത്സല്യഭാവങ്ങളാണ് മുന്നിട്ടുനിൽക്കുന്നത്.

1.2.1.8 കളിയച്ഛനിലെ പിതാവ്, പുത്രൻ, ഗുരു, ദൈവം

പിതാവ്, പുത്രൻ, ഗുരു, ദൈവം എന്ന ബന്ധവ്യവസ്ഥയുടെ അപൂർവ്വചാര്യതയും അസാധാരണമായ അർത്ഥവ്യാപ്തിയുമുള്ള കവിതയാണ് ‘കളിയച്ഛൻ’. പ്രത്യക്ഷത

ലത്തിൽ ഇതൊരു കഥകളി നടന്റെ പരാജയകഥയാണെങ്കിലും പരോക്ഷമായി നിരവധി അനുഭവതലങ്ങളെ ഈ കവിത പ്രതിഫലിപ്പിക്കുന്നുണ്ട്. പിതൃപുത്രബന്ധവും ഗുരുശിഷ്യ ബന്ധവും സ്രഷ്ടാവ്/ സൃഷ്ടി ബന്ധവുമാണ് ഇതിൽ സമഗ്രശോഭയോടെ ഒത്തുചേരുന്ന ത്. പി.യുടെ അന്തസംഘർഷങ്ങളുടെയും പാപമോചനതരയുടെയും അനുഭവസമഗ്രത ഈ കവിത ഉൾക്കൊള്ളുന്നു എന്നതുകൊണ്ടുതന്നെ ‘കളിയച്ഛൻ’ എന്ന കവിതയുടെ വൈയക്തികതലത്തിന്റെ അപഗ്രഥനം പി.കവിതകളുടെ പിതൃബിംബപഠനത്തിൽ പ്രധാന മായിത്തീരുന്നുണ്ട്.

‘അസ്വസ്ഥവും അശാന്തവുമായ തന്റെ മനസ്സിന്റെ അനിയന്ത്രിതമായ തൃഷ്ണകളുമായി ഈ കവി എന്നും സംഘർഷത്തിലായിരുന്നു. പക്ഷേ കവിതകളിലൊന്നും അവയെ കടിഞ്ഞാണില്ലാതെ മേയാൻ വിടുകയല്ല പി. ചെയ്തത്. ‘ഇടഞ്ഞുനിൽക്കുന്ന ഈ സ്വാച്ഛന്ദ്രവും എല്ലാത്തിനെയും വരുതിയിൽ നിർത്തുന്ന പിതൃ പ്രധാനമായ ശാസനാക്രമവും തമ്മിലുള്ള സംഘർഷമാണ് ഈ കവിതകളുടെ നാടകീയ ശില്പം സാധ്യമാക്കുന്നത്.’⁴⁰ എന്ന ഇ.വി.രാമകൃഷ്ണന്റെ നിരീക്ഷണം പ്രസക്തമാണ്. കഥകളി എന്ന പ്രതിരൂപാത്മകതയിലൂടെ കുഞ്ഞിരാമൻനായർ തനിക്കുപോലും മെരുങ്ങാത്ത തന്നിലെ കലാകാരന്റെ സ്വതന്ത്രസഞ്ചാരത്തെയും അതുവഴി നടന്നുപോയി മുറിവേൽക്കുന്ന അനുഭവത്തുടർച്ചകളെയുമാണ് ആവിഷ്കരിക്കുന്നത്. വീട്/ഗുരുകുലം തന്നെയാണ് ഇവിടെ കളിയരങ്ങ്. ഗുരു/പിതാവ് നൽകുന്ന വേഷത്തിൽ അത്യപ്തനാണ് ഇതിലെ മകൻ അല്ലെങ്കിൽ ശിഷ്യൻ. ഇതുകൊണ്ടുതന്നെ താനാഗ്രഹിക്കുന്ന വേഷംകെട്ടി നടക്കുന്ന ശിഷ്യൻ/മകൻ ഒടുവിൽ പരാജിതനാവുന്നു. അതുവഴി മകൻ/ശിഷ്യൻ കുറ്റബോധത്തോടെ നിന്ന് പാപമോചനം അർത്ഥിക്കുകയാണ് ചെയ്യുന്നത്.

‘വിഡ്ഢിയായ കുട്ടീ, നിനക്കെന്തറിയാം. പൊന്നും പിച്ചളയും മദ്യവും പൈമ്പാലും നീ ഒന്നായി കാണുന്നു. മുളളും പുമൊട്ടും നിനക്കു സമം. പാമ്പും പുമാലയും നീ തിരിച്ചറിഞ്ഞില്ല. കഷ്ടം! നിന്റെ അച്ഛൻ മഹാനായ അച്ഛൻ നിന്നെയോർത്ത് ഇപ്പോൾ കണ്ണീർ വാർക്കുന്നു. കഴിഞ്ഞ പരീക്ഷയിലെല്ലാം - ജീവിതത്തിന്റെ വിഷമപദപ്രശ്നങ്ങൾ നിരന്ന പരീക്ഷയിലെല്ലാം നീ തോറ്റു’⁴¹ എന്ന പ്രസ്താവം കവിയിലെ മകൻ/ശിഷ്യൻ/നടൻ ഏറ്റുവാങ്ങുന്ന ദുരന്തപരാജയകഥയുടെ ഒരു ഘട്ടത്തിന്റെ അനുഭവസാക്ഷ്യമാണ്. അതാകട്ടെ സമൂഹത്തിന്റെ കണ്ണിൽ ഗുരു/പിതൃ ശാപത്തിനിരയാക്കിത്തീർക്കുന്ന ഗുരുത്വക്കേട് തന്നെയാണ്.

1.2.1.8.1 ഗുരുത്വക്കേടും ശാപഗ്രസ്തതയും

പിതൃവാഴ്ചാക്രമം നേരിടുന്ന പ്രതിസന്ധികളിൽ ഏറ്റവും പ്രധാനപ്പെട്ടതാണ് പുത്രസത്തയുടെ പിതൃനിഷേധം. പിതൃവാഴ്ചയുടെ നിയമസംഹിതകളും വിധിഹിതങ്ങളും രൂപപ്പെടുത്തുന്നത് അധികാരം, പാരമ്പര്യം തുടങ്ങിയവയുടെ പിൻബലത്തിലാണ്. 'കളിയച്ഛൻ' എന്ന കവിത പിതൃവാഴ്ചയുടെ വിശ്വാസപ്രമാണങ്ങളെ പൂർണ്ണമായും അംഗീകരിക്കുന്നുണ്ട്. ഗുരുത്വം/ ഗുരുത്വക്കേട്, പുണ്യം/പാപം തുടങ്ങിയ പരമ്പരാഗതമായ ജീവിതമൂല്യസങ്കല്പങ്ങളുടെ വിധേയത്വമാണ് ഈ കവിതയിലെ മകനിൽ/ശിഷ്യനിൽ പ്രവർത്തിക്കുന്നത്.

അറിഞ്ഞോ അറിയാതെയോ സംഭവിക്കുന്ന തെറ്റുകൾ ജീവിതത്തിന്റെ വലിയ മൂല്യങ്ങളെത്തന്നെയാണ് തച്ചുടച്ചതെന്നും എല്ലാമുണ്ടായിട്ടും ഒന്നുമില്ലാത്തവനായിത്തീരുന്ന ഇരിക്കപ്പൊറുതിയില്ലായ്മ ഗുരുത്വക്കേടിന്റെ പ്രതിഫലനമാണെന്നും പി.തന്റെ കവിതകളിലും ആത്മകഥകളിലും ആവർത്തിച്ചു പറഞ്ഞിട്ടുണ്ട്. പാഠശാലയിൽ ഗുരുവിനെയും ഗൃഹസന്നിധിയിൽ പിതാവിനെയും ധിക്കരിക്കുന്ന അനുഭവത്തുടർച്ചകൾ ആത്മവിചാരണയിൽ ഗുരുത്വക്കേടും ശാപഗ്രസ്തതയുമായിത്തീരുകയാണ് ചെയ്യുന്നത്.

1.2.1.8.1.1 ശാപഗ്രസ്തസൂചകങ്ങൾ

പിതൃവാഴ്ചാസമൂഹം പരമ്പരാഗതമായ ഗരുത്വസങ്കല്പങ്ങളുടെ ആചരണങ്ങൾ നിർമ്മിച്ചുവെച്ചിട്ടുണ്ട്. പാരമ്പര്യത്തിന്റെ സൂക്ഷിപ്പും കൈ മാറ്റവും പുത്രസത്തകളിലൂടെ ആയതിനാൽ പുത്രസത്തകളുടെ മേലാണ് ഈ ആചരണങ്ങളുടെ പ്രവർത്തനവും പ്രയോഗവും നടപ്പാക്കുന്നത്. പിതൃ,ഗുരുനിഷേധങ്ങൾ അതുകൊണ്ടുതന്നെ ശാപഗ്രസ്തകാരണമായി പുത്രസത്തയുടെ മേൽ നിപതിക്കുന്നതിനും കാരണമായിത്തീരുന്നു. കളിയച്ഛനിലെ നടൻ/ പുത്രൻ അനുഭവിക്കുന്ന കുറ്റബോധത്തിനും ജീവിതപരാജയത്തിനും കാരണം ഗുരു/പിതൃശാപമെന്ന തീർപ്പിലെത്തുന്നതും ഇതുകൊണ്ടുതന്നെയാണ്. കളിയച്ഛനിലെ നടൻ/പുത്രൻ പിതൃശാപകാരണമായി ഏറ്റുവാങ്ങുന്ന ജീവിതദുരന്തപരിണാമം ഇപ്രകാരമാണ്:

സ്ഥേരമനോഹരവേഷങ്ങൾ കയ്ക്കുക, കളിവട്ടത്ത് ഒത്തുകളിക്കുവാനൊക്കില്ലെന്ന തിരിച്ചറിയുക, സഭാകമ്പമുണ്ടാവുക, മെയ്‌വിയർക്കുക, തുടവിറയ്ക്കുക, ദുർമുഖം കാണേണ്ടെന്നിടയെന്നു ദേശികൻ പറയുക, ക്രൂരമിടിത്തീയ്യിൽ വെന്ത അനുഭവമുണ്ടാവുക, ഉത്സവപ്പന്തൽക്കളികളിൽ പോവാതെയാവുക, കളിപ്പന്തലിൽ ഗരുത്വപ്പിഴ തൻ കരിനിഴലാവുക, സ്ഥേരം ഗുരുവിൻ മുഖം കറുക്കുക, ഘോരതമസ്സിലേക്കൊട്ടൊട്ടു നീങ്ങുക, ഒരു വേഷവും കിട്ടാതുഴുക, മുവന്തികളിൽ കാളിമ നിറയുക, കേളികൊട്ടു വോൾ മാനസം നടങ്ങുക, കോലം ചുളുങ്ങുക, പെരുംകളിയച്ഛനുമായിട്ടിടഞ്ഞ കാലങ്ങ

ളിൽ സാക്ഷാൽ പിച്നെപ്പോലായ്ത്തീരുക, തോറ്റുതുലയുക, ഭീരുവിൻ വേഷങ്ങൾ കെട്ടി ക്രമാലൊരു ഭീരുവായ് മാറുക, ചുമ്മാ പലപല വേഷങ്ങൾ കെട്ടി നടക്കുക, ആത്മസ്വരൂപത്തെയാരാതെയൊവുക, രാവണവേഷവും ഞാനുമൊന്നായ് ചമയുക, കാര്യം മറന്ന വെറുംകളിക്കാരനാവുക, കളിക്കോപ്പു ചുമന്നു പടികൾ കയറിയിറങ്ങുക, അങ്ങിങ്ങു ചുറ്റി യലഞ്ഞുവലയുക, കോലംകെട്ടുപോവുക, കൂട്ടുകാർ കൈവിടുക, കാലവിചാരത്തിൽപ്പെട്ട ധൂർത്തനാവുക, കളിപ്പന്തൽ കയ്ക്കുക, അരങ്ങുമുഷിപ്പിക്കുക, ആരുമെടുക്കാത്ത വേഷങ്ങൾ കെട്ടുക, പദം ചൊല്ലിയാടുമ്പോൾ ഉറക്കം വരിക, മുദ്രകൾ മേളക്കൊഴുപ്പിൽ ഇണങ്ങിതിരിക്കുക. ലോലമാം കൈവള രോഷാലിടയുക, ചേങ്ങിലക്കോലിന്റെ വീക്ക് പുറത്തേൽക്കുക, പുറപ്പാട് വേളയിൽ മെയ്യും കയ്യും മയങ്ങിപ്പോവുക, ചൊട്ടി അടരുക, കിരീടം ചെരിയുക, പന്തൽ വട്ടം കറങ്ങുക, ആർപ്പുവിളി പ്രതിഷേധമായി മുരളുക, കെട്ടേണ്ട വേഷം മുഖശ്രീ തൊടാത്തവൻ, കെട്ടേണ്ട വേഷമീ ചൊട്ടിയടരുവോൻ, തിരശ്ശീല തൊടേണ്ട കിരീടം ചരിഞ്ഞവൻ, ഗുരുശാപമേറ്റവൻ വേഷംകെട്ടേണ്ട എന്നിങ്ങിനെയുള്ള പ്രതിഷേധവാക്കുകൾ കേൾക്കേണ്ടി വരിക, വേണ്ടവിധമൊന്നും അരങ്ങത്തു ചൊല്ലിയാടാൻ കഴിയാതിരിക്കുക തുടങ്ങിയ അനേകം ജീവിതപരാജയാനുഭവങ്ങൾ ‘കളിയച്ഛൻ’ എന്ന കവിതയിൽ ശാപഹേതുക്കളായി നടനിൽ ഭയനാകാനുഭവം സൃഷ്ടിക്കുന്നുണ്ട്.

1.2.1.8.1.1.1 പിതൃ/ഗുരുശാപം

ഗുരുശാപമെന്നത് പുത്രസത്ത പിതൃഹിതവിരുദ്ധവൃത്തകാരണം ജീവിതത്തിൽ ഏറ്റുവാങ്ങുന്ന പതനചിന്തയും പതനാനുഭവവുമാണ്.

‘ഒക്കില്ലൊരിക്കലും മേലിലിനിയ്ക്കിനി-

യിക്കളിവട്ടത്തിലൊത്തുകളിക്കുവാൻ’ ⁴²

എന്ന തിരിച്ചറിവാണ് മകനെ /ശിഷ്യനെ/ നടനെ പതനബോധത്തിലേക്ക് നയിക്കുന്നത്. കവിമനസ്സിന്റെ അണിയറയിൽ ചൊല്ലിയാടുന്ന കുറ്റബോധങ്ങൾ കഥകളിയുടെ സങ്കീർണ്ണ ഘടനയെ പ്രാപിച്ച് കളിയച്ഛനിൽ ആത്മവേദനയുടെ നവരസങ്ങളാടുകയാണ് ചെയ്യുന്നത്. അതിലാകട്ടെ ‘ശിഷ്യന്റെ ചിന്ത എന്ന ഭാവേന കവിയുടെ ചിന്തയും ഗുരുവിന്റെ ചിന്തയും ഇഴപിരിച്ചു കിടക്കുന്നു. കുഞ്ഞിരാമൻ നായർ കവിതകളിൽ ഈ മിശ്രസങ്കീർണ്ണത വളരെ അപൂർവ്വമാണ്’.⁴³ എന്ന് അയ്യപ്പപ്പണിക്കർ നിരീക്ഷിച്ചിട്ടുണ്ട്.

1.2.1.8.1.1.2 ശാപകാരണം

മകനായും ശിഷ്യനായും കഥകളി നടനായും സ്വതന്ത്രമാവാൻ ശ്രമിക്കുന്ന വ്യക്തിത്വത്തിന്റെ പരാജയവും, ഗുരുവായും ദൈവമായും നിലകൊള്ളുന്ന അധീശശക്തിയുടെ വിജയവുമാണ് പ്രത്യക്ഷതലത്തിൽ ഈ കവിത. അനുഭവങ്ങൾക്കുവേണ്ടി അപകടങ്ങളിലേക്ക് എടുത്തുചാടുന്നവരാണ് കലാകാരന്മാർ. ⁴⁴ ‘കളിയച്ഛൻ’ എന്ന കവിതയിലെ നടൻ അപകടത്തിലേക്ക് എടുത്തുചാടിയ കലാകാരന്റെ അനുഭവം തന്നെയാണ്.

അനുസരണയും വിധേയത്വവുമാണ് അനുഗ്രഹസാധ്യതയെങ്കിൽ ‘കളിയച്ഛൻ’ എന്ന കവിതയിലെ നടൻ നിഷേധിയും സ്വാതന്ത്ര്യം കാംക്ഷിക്കുന്നവനുമാണ്. സ്വാതന്ത്ര്യത്തെ നിന്ദയായിക്കരുതുന്ന സാമൂഹികവിശ്വാസത്തെ വിസ്മരിച്ചുകൊണ്ടാണ് നടൻ വഴിവിട്ടു നടന്നത്. തിരിച്ചടികൾ തിരിച്ചറിവായും ഉപേക്ഷിച്ചു പോയതിലേക്കുള്ള തിരിച്ചുവരവായും കീഴടങ്ങലായും മാറുന്നു. കെട്ടുപാടുകളിൽ നിന്നുള്ള മോചനവും വിധേയതയിൽ നിന്നുള്ള പൂർണ്ണ സ്വാതന്ത്ര്യവുമായിരുന്നു കളിയച്ഛനിലെ വക്താവ് അന്വേഷിച്ചു നടന്നത്.

‘പൂർണ്ണാധികാരമുണ്ടാവണം; മന്നന്നു
തോന്നിയ വേഷങ്ങൾ കെട്ടിനടക്കുവാൻ’ - എന്നും
‘മേലാ, ഗുരുപദം പിൻപറ്റിയിക്കലാ-
ലോലമാം ജീവിതകാലം തുലയ്ക്കുവാൻ !’ ⁴⁵

എന്നും തോന്നുന്നതിനുള്ള കാരണം തന്റെതായ ഒരു വഴി കണ്ടെത്താനുള്ള ശിഷ്യന്റെ അദമ്യമായ ആഗ്രഹമാണ്.

കുഞ്ഞിരാമൻ നായർ എന്ന വ്യക്തിത്വത്തെ ഏറ്റവും ആഴത്തിൽ അപഗ്രഥനവിധേയമാക്കുന്നതിന് സഹായകമായ ഒരു കവിതയാണ് ‘കളിയച്ഛൻ’. പ്രതിരൂപാത്മകതയുടെ പുറന്തോടി പൊട്ടിച്ച് ഉള്ളുകളിലേക്ക് പ്രവേശിക്കുമ്പോൾ കവിയുടെ വ്യക്തിത്വം പൂർണ്ണരൂപത്തിൽ നിലകൊള്ളുന്നതായി കാണാം. ഒരേസമയം വൈയക്തികതയിലേക്കു ചുരുങ്ങാനും പ്രാപഞ്ചികതയുടെ വിശ്വവിശാലതയിലേക്കു വളരാനും സാധിക്കുന്ന ദർശന സമന്വയം ഈ കവിത സമർത്ഥമായി ഇഴചേർക്കുന്നു. അതുകൊണ്ടുതന്നെ എങ്ങനെ വേണമെങ്കിലും വായിക്കാവുന്ന വ്യാഖ്യാനിക്കാവുന്ന അനേകമാനങ്ങൾ ഈ കവിതയ്ക്കുണ്ട്.

ആദ്യവസാനത്തിലെന്നെ ക്ഷണിക്കാത്തതുകൊണ്ട് ആശാനെ സംശയിച്ചു. ഉച്ചണ്ഡഗർവ്വ് കാരണം കളിയച്ഛന്റെ ഇച്ഛയ്ക്കനുസരിച്ച് വേഷമെടുക്കാൻ തയ്യാറായില്ല. ഇച്ഛകൾക്ക് കടിഞ്ഞാണിടുന്നതുകൊണ്ടുള്ള വെറുപ്പ് കാരണം ഗുരുവിന്റെ നേർക്ക് തെറി

വാക്കു തുപ്പി, പറ്റിയത് തെറ്റാണെന്നും മാപ്പുപറയണമെന്നും അന്നൊന്നും തോന്നിയതുമില്ല. ഇതുകാരണം പിന്നീടങ്ങോട്ട് മകന്/ശിഷ്യന് സംഭവിച്ചത് പരാജയങ്ങളുടെ തുടർക്കഥയായിരുന്നു. ഗുരുനിന്ദ ശിഷ്യനിൽ ദുരിതം സൃഷ്ടിക്കുന്നതിന്റെ ഉദാഹരണങ്ങൾ ഇപ്രകാരമാണ്.

1 'ക്രൂരമിടിത്തീയിൽ വെന്തുപോയ്; -കേശ-
ഭാരകിരീടമണിയേണ്ട മസ്തകം!'

2 'പിച്ചഞാൻ വെറും പിച്ച, സാക്ഷാൽപ്പെരും കളി-
യച്ഛനുമായിട്ടിടഞ്ഞ കാലങ്ങളിൽ' ⁴⁶

'നഗനകേരളം' എന്ന കവിതയിലും ഗുരുനിന്ദയുടെ പരിണതഫലം കവി ആവിഷ്കരിച്ചിട്ടുണ്ട്.

'ഗർജ്ജിച്ചു ഗുരു വീണ്ടും: ഗുരുനിന്ദനമെന്ന

കജ്ജളം കളയുവാൻ നരകവാസം പോരാ' ⁴⁷

ഗുരുനിന്ദയുടെ ഫലം നരകപതനമാണെന്നാണ് ഈ കവിതയിലെ ഗുരു ഓർമ്മിപ്പിക്കുന്നത്.

1.2.1.8.1.1.3 പാപപരിഹാരം

പാപബോധത്തിന്റെ ഏറ്റവും വലിയ ശിക്ഷ ആത്മവേദന തന്നെയാണ്. അന്ധതാമിസ്രത്തിൽ പെട്ടു വഴിതെറ്റിയ പുത്ര/ശിഷ്യസത്തയുടെ ജീവിതം തിരിച്ചറിവിന്റെ മറുവഴിയിലെത്തുമ്പോൾ മാത്രമാണ് തെറ്റുകുറ്റങ്ങളുടെ ആഴവും വ്യാപ്തിയുമറിയുന്നത്. അതാകട്ടെ കുറ്റബോധമായി വളർന്ന് വിധേയത്വത്തെ പ്രാപിക്കുന്നു. ഈ പൂർണ്ണസമർപ്പണം മാത്രമാണ് ശിക്ഷയുടെ കാഠിന്യത്തെ ലഘൂകരിക്കാനുള്ള വഴിയായിത്തീരുന്നത്.

'ഒന്നാമതായിട്ടണിയറയ്ക്കുകളിൽ നീ
ചെന്നുടൻ പറ്റിയ തെറ്റു തിരുത്തുകിൽ,
വിട്ടുപോകേണ്ട നീ യോഗം കരയേണ്ട-
മാറ്റിത്തമെല്ലാമെരിചാമ്പലാം സ്വയം' ⁴⁸

മോഹാന്ധകാരം ഇല്ലാതാക്കുകയും ദ്രോഹിക്കഭയമരുളുകയും ചെയ്യുന്ന പ്രേമവാനായ പിതാവിന്, ഗുരുവിന് അരങ്ങത്ത് കളിയാടുന്നവരുടെ ചിത്തമസ്സിനെയും ദുഷ്ടമാം ദുർഗ്ഗർവ്വിനെയും കുറിച്ച് നല്ല ബോധ്യമുണ്ട്. കഥയും കഥാപാത്രവും മറന്നുപോവുന്ന വർക്ക്, ചുവടുപിഴച്ചു പോകുന്നവർക്ക് ശിക്ഷ നൽകാനും തെറ്റിനെക്കുറിച്ച് ബോധ്യപ്പെടുത്തിക്കൊണ്ട് ശരിയിലേക്കു കൊണ്ടുവരാനുമുള്ള അപരിമേയമായ സർഗ്ഗശക്തി ഈ പിതൃരൂപം പ്രകടമാക്കുന്നുണ്ട്.

1.2.1.8.2 അരങ്ങ്

പിതൃവാഴ്ചാസമൂഹത്തിലെ ജീവിതക്രമങ്ങളെയും ചിട്ടകളെയും കൃത്യമായി അടയാളപ്പെടുത്തുന്ന ‘കളിയച്ഛൻ’ എന്ന കവിതയിൽ കഥകളിയരങ്ങിന്/ജീവിതവേദിക്ക് നിരവധി അർത്ഥതലങ്ങൾ കണ്ടെത്താനാവുന്നുണ്ട്. അരങ്ങ്, രംഗവേദി, കളിവട്ടം, കളിയരങ്ങ്, ഉത്സവപന്തൽകളി, പന്തൽ, കളിയോഗം, കളിപ്പന്തൽ എന്നിങ്ങനെ പലമട്ടിൽ വ്യവഹരിക്കപ്പെടുന്ന ഒരു പ്രതീകമായിത്തീരുന്നുണ്ട് പി.യുടെ കവിതകളിൽ അരങ്ങ്. പ്രത്യക്ഷതലത്തിൽ ഇതൊരു കഥകളിയരങ്ങും കഥകളി വിചാരവുമാണെങ്കിലും അരങ്ങിന്റെ ലൗകികവും ആത്മീയവുമായ തലങ്ങളെ കളിയച്ഛനിൽ നിന്ന് വായിച്ചെടുക്കാനാവും.

ഗുരു/പിതാവ് ഒരുക്കുന്ന അരങ്ങിൽ അവരാഗ്രഹിക്കുന്ന വേഷ മാടാൻ വിസമ്മതിക്കുന്ന നടൻ/ ശിഷ്യൻ/ മകൻ ആണ് കവിതയിലെ കേന്ദ്രകഥാപാത്രം. കവിതയിലെ അരങ്ങ് കവിയുടെ ജീവിതവുമായി ബന്ധപ്പെടുത്തി വിശകലനം ചെയ്യുമ്പോൾ അതിലൊന്ന് ഗുരുകുലവും മറ്റേത് കവിഗൃഹവുമാണ്. അരങ്ങിന്റെ നിയന്ത്രണം അധികാരശക്തിയായ ഗുരു/പിതാവ് തന്നെ. അരങ്ങിനെ ധിക്കരിച്ചവൻ അരങ്ങിൽനിന്ന് ബഹിഷ്കൃതനാവുമെന്നത് ലൗകിക- സത്യം മാത്രമല്ല പ്രാപഞ്ചികസത്യവും കൂടിയാവുന്നു. അതുകൊണ്ടുതന്നെ വീട്, ഗുരുകുലം എന്നിവയോടൊപ്പം പ്രപഞ്ചം എന്ന വിശാലവേദിയും കൂടി ഇതിലുള്ളടക്കം ചെയ്യപ്പെടുന്നു.

മാറാല മുടിയ, മറവിയുടെ കയങ്ങളിൽ ആണ്ടുപോയ ഒരോർമ്മയാണിന്ന് വീട്. ഇതുവരെ തുടർന്ന പാഴ്കളി മതിയാക്കി ‘വീട്ടിലേക്കൊന്നിനിപോയ് വരുവാൻ’ കൊതിക്കുകയാണ് മനസ്സെങ്കിലും ആ വീട് ഇപ്പോഴില്ല. അതു വിറ്റിട്ടാണ് കവി കളിവട്ടത്തെത്തുന്നത്. വീട് വിറ്റവൻ പാരമ്പര്യത്തിന്റെ വിലയറിയാത്തവനാണ്. വില മനസ്സിലാകുമ്പോഴേക്ക് അതു നഷ്ടപ്പെട്ടു പോയി. നഷ്ടപ്പെട്ടതു വീണ്ടെടുക്കാൻ അരങ്ങ് സഹായിക്കില്ല. അരങ്ങ് വെറും അണിയറയുടെ പാഴ്പ്രതിബിംബം മാത്രമാണ്.

‘നിലാവ് കറുപ്പായിത്തോന്നുന്ന സമയം - പുലർവെളിച്ചം ഇരുട്ടായി മാറുന്ന സമയം - സൗന്ദര്യം കയ്പായി അനുഭവത്തിലെത്തുന്ന സമയം - ജീവിതത്തിന്റെ മറുവശം കാണുന്ന സമയം - ഇടയ്ക്കിടെ തല പൊക്കുന്നു - മുൻപിൽ നിരാശയുടെ - വെറുപ്പിന്റെ മണലാരണ്യം : വീട്ടുകാർ - നാട്ടുകാർ - കുട്ടുകാർ - ഇല്ലാത്ത ഒറ്റപ്പെട്ട കാട്ടു മുല്ല’⁴⁹ എന്ന് ‘കാട്ടുമുല്ലയുടെ പാട്ട്’ എന്ന കവിതയുടെ ആമുഖത്തിൽ കവിയെഴുതിയിട്ടുണ്ട്. നിസ്സഹായത, അനാഥത്വം തുടങ്ങിയ ഭാവങ്ങളാണ് അക്കാലത്ത് കവിക്കുണ്ടായിരുന്നത്. നഷ്ടപ്പെട്ടുപോയ പലതും തേടി പഴയ ഒരരങ്ങി ലേക്കുള്ള

മടക്കയാത്രയുടെ ആവിഷ്കാരമായ 'കളിയച്ഛൻ' എന്ന കവിതയിൽ ഈയൊരു പശ്ചാത്തലമാണുള്ളത്. കാവ്യാരംഭത്തിൽ പ്രകൃതിയാണ് കവിയുടെ തിരിച്ചുവരവിനു പ്രോത്സാഹനവും പ്രേരണയും നൽകുന്നത്. കളിക്കോപ്പു പുതുകൊൻ സന്ധ്യയും കളി വീണ്ടുമരങ്ങോൻ നക്ഷത്രങ്ങളും ഉത്സാഹത്തോടെ ആരായാൻ അലയാഴിയും കവിയോട് നിർദ്ദേശിക്കുന്നു. പാരമ്പര്യമായി കിട്ടിയ പിതൃസ്വത്തായ വീട് വിറ്റ്, പുതിയ വീട്ടിലെത്തിയ ധൂർത്തനും മുടിയനുമായ പുത്രനിൽ, ജീവിതത്തിന്റെ അരങ്ങൊരുക്കിത്തന്നവരെ നിന്ദിച്ചുപോയതിന്റെ അപരാധബോധം തീവ്രമാണ്.

'ഒക്കില്ലൊരിക്കലും മേലിലിനിയ്ക്കിനി-
യിക്കളിവട്ടത്തിലൊത്തു കളിക്കുവാൻ' ⁵⁰

എന്ന അറിവ് നടനെ ഒടുവിൽ നിരഹകാരനും നിർമ്മമനമാക്കിത്തീർക്കുകയാണ് ചെയ്യുന്നത്.

അരങ്ങ് എന്നത് അണിയറയുടെ പാഴ്പ്രതിബിംബം മാത്രമാണെന്നും പിതാവ്/ ഗുരു/ ദൈവം എന്നീ പിതൃരൂപങ്ങളുടെ അനുഗ്രഹാശിസ്സുകൾ അദ്ദേശ്യകരങ്ങളായി സമ്പൂർണ്ണതയുടെ ഈ അണിയറയിലുണ്ടെന്നുള്ള തിരിച്ചറിവ് അന്ധതാമിസ്രം ബാധിച്ച മനസ്സിന്റെ മോചനം കൂടിയാണ്. പതന പീഡാനുഭവത്തിനു ശേഷം കൈവരുന്ന ശാന്തിയിൽ ദൈവികതയുടെ പരിവേഷമുണ്ടാവുക സ്വാഭാവികമാണ്. കവിതയിൽ വീട് പൊന്നമ്പലമാവുകയും പിതാവ്/ ഗുരു ദൈവതുല്യനായിത്തീരുകയും ചെയ്യുന്നത് അതുകൊണ്ടാണ്.

1.3 സാമൂഹികതല പിതൃരൂപങ്ങൾ

സമൂഹത്തെക്കുറിച്ചും ദേശത്തെക്കുറിച്ചും കവിയുടെ മനസ്സിലുള്ള ആദർശസങ്കല്പങ്ങളാണ് സാമൂഹികപ്രധാനമായ കവിതകളിലൂടെ പി. മുഖ്യമായും ആവിഷ്കരിക്കുന്നത്. ദേശം, രാഷ്ട്രം തുടങ്ങിയ സ്ഥലബോധവും പൈതൃകം, പാരമ്പര്യം തുടങ്ങിയ സ്വത്വബോധവും ഭൂതം, വർത്തമാനം തുടങ്ങിയ കാലബോധവുമാണ് പി. കവിതകളിലെ സാമൂഹികതലങ്ങളെയും പിതൃരൂപതലങ്ങളെയും രൂപപ്പെടുത്തുന്നത്.

പി.കവിതകളിലെ പിതൃബിംബസമൂലി കൂടിയതോതിൽ കണ്ടെത്താനാവുന്നത് സാമൂഹികതലത്തിലാണ്. ദേശത്തിന്റെയോ രാഷ്ട്രത്തിന്റെയോ സ്വാതന്ത്ര്യത്തിനും സമത്വത്തിനും നിലനിൽപ്പിനുംവേണ്ടി നിലകൊണ്ട ചരിത്രപുരുഷന്മാരായ മഹദ്വ്യക്തികളാണ് പി.യുടെ കവിതകളിലെ പിതൃബിംബങ്ങളിൽ വലിയൊരു ഭാഗം. ആധുനികകാലത്ത് പിതൃബിംബങ്ങൾക്ക് നിരവധി വൈവിധ്യങ്ങളുണ്ടെങ്കിലും സമൂഹം, ദേശം,

രാഷ്ട്രം എന്നിവയുടെ സ്വാതന്ത്ര്യത്തിനോ സംരക്ഷണത്തിനോവേണ്ടി പ്രവർത്തിക്കുകയും ജീവിതം സമർപ്പിക്കുകയുംചെയ്ത ഉജ്ജ്വലവ്യക്തിത്വങ്ങളാണ് പി.യുടെ കവിതകളിൽ കാണുന്ന പ്രധാനപിതൃബിംബങ്ങൾ.

പി.കുഞ്ഞിരാമൻ നായർ കൂടുതലായി ആവർത്തിച്ച് ആവിഷ്കരിച്ച പിതൃബിംബം ഗാന്ധിജിയാണ്. ഇതിനു പുറമെ ശിവജി, കേരളവർമ്മ പഴശ്ശിരാജ, മാർത്താണ്ഡവർമ്മ, അശോകചക്രവർത്തി, വിവേകാനന്ദൻ, വിനോബാ ഭാവേ എന്നിങ്ങനെയുള്ള ദേശീയമാതൃകകളും കാളിദാസൻ, ടാഗോർ, തുഞ്ചത്തെഴുത്തച്ഛൻ, മേൽപ്പത്തൂർ, പുന്താനം, വിലാമംഗലം തുടങ്ങിയ കവിബിംബങ്ങളും പി.കവിതകളിൽ ആദരസൂചകരായ പിതൃബിംബങ്ങളായി കടന്നു വരുന്നുണ്ട്. 'താൻ നെഞ്ചേറ്റി ലാളിച്ച സർവ്വമൂല്യങ്ങളുടെയും മുർത്തിമൽഭാവമായിട്ടാണ് ഗാന്ധിജിയെ കുഞ്ഞിരാമൻ നായർ ദർശിച്ചത്.'⁵¹ അതുകൊണ്ടുതന്നെ പി.യുടെ പിതൃബിംബാവതരണത്തിൽ സവിശേഷമായ പ്രാധാന്യം ഗാന്ധിജിക്കുണ്ട്.

1.3.1 ഗാന്ധിജി

കവി ജീവിച്ചിരുന്ന കാലഘട്ടത്തിന്റേതായ അനുഭവം തന്നെയാണ് ഏറെക്കുറെ കവിതയിലെ അനുഭവലോകമായി രൂപപ്പെടുന്നത്. സ്വാതന്ത്ര്യസമരവും അതിന് നേതൃത്വം നൽകിയ ഗാന്ധിജിയുടെ ആദർശവ്യക്തിത്വവും അക്കാലത്ത് പി.യിലും സ്വാധീനം ചെലുത്തി. ഗാന്ധിയൻ ആദർശങ്ങളെ ഇത്രമാത്രം ആവർത്തിച്ച മറ്റൊരു കവി മലയാളത്തിലുണ്ടായിട്ടില്ല. വള്ളത്തോളിന്റെ ഗാന്ധിയൻ വീക്ഷണവും ദേശീയബോധവും പ്രഖ്യാതമാണെങ്കിലും പി.കവിതകളിൽ കടന്നുവരുന്നത്ര ഗാന്ധിബിംബസമൃദ്ധിയും ഗാന്ധിയൻ ആദർശങ്ങളോടുള്ള പ്രതിപത്തിയും മറ്റൊരു മലയാളകവിയിലും കാണാനാവില്ല.

1.3.1.1 ഗാന്ധിജി പിതൃരൂപതലത്തിൽ

ഗാന്ധിജി എന്ന രാഷ്ട്രപിതാവിനെ മാനുഷിക/അമാനുഷിക തലത്തിൽ പി. പ്രതീകവൽക്കരിക്കുന്നുണ്ട്. ഗാന്ധിജിയോടുള്ള സ്നേഹബഹുമാനങ്ങൾ കവിതയിലൂടെ പ്രകടമാക്കുമ്പോൾ പി.ബിംബസാധ്യതയെ സമർത്ഥമായി ഉപയോഗിക്കുന്നു. വ്യക്തിത്വ സംശുദ്ധിയുടെ, സാതികതയുടെ, രക്ഷകത്വത്തിന്റെ, സത്യനീതികളുടെയൊക്കെ പ്രതിരൂപമായാണ് ഗാന്ധിജിയെ കവി അവതരിപ്പിക്കുന്നത്. അതു പ്രകൃതിപരവും മാനവികവും ദൈവികവുമായ ബിംബങ്ങളായി മാറിമാറി വരികയും സാമൂഹിക, സാംസ്കാ

രികതയുടേതായ ബഹുവിധസാന്നിധ്യം പി.കവിതകളിലെ പിതൃബിംബങ്ങളിൽ പ്രതിഫലിക്കുകയും ചെയ്യുന്നു.

1.3.2 ഗാന്ധിബിംബവൈവിധ്യങ്ങൾ

ഗാന്ധിജി എന്ന പിതൃബിംബം പി.യുടെ കവിതകളിൽ ബിംബവൈവിധ്യങ്ങളോടെ അവതരിപ്പിക്കപ്പെടുന്നുണ്ട്. രക്ഷക, മോചക, ശുഭബിംബങ്ങളും പീഡിതബിംബങ്ങളുമാണ് ഇവയിലേറെയും. ലോകജനതയുടെ സാധാരണവ്യവഹാരങ്ങളിൽ ‘ഗാന്ധിജി’ എന്ന നാമധേയംതന്നെയാണ് അദ്ദേഹത്തെ അഭിസംബോധനചെയ്യാനായി ഉപയോഗിക്കുന്നത്. എന്നാൽ കാവ്യവ്യവഹാരത്തിൽ വിശേഷണവിശേഷ്യങ്ങളുടെ അലങ്കൃതശൈലി സ്വാഭാവികമായും വന്നുചേരാറാണ് പതിവ്.

വള്ളത്തോളിന്റെ ഗാന്ധിപ്രമേയപ്രധാനമായ ‘എന്റെ ഗുരുനാഥൻ’ എന്ന കവിതയിലെ ‘ഗുരുനാഥൻ’ എന്ന വിശേഷണം ഏറെ പ്രഖ്യാതവുമാണ്. പി.യുടെ ബിംബാവലീപ്രതിപത്തി ഗാന്ധിജിയുടെ അവതരണത്തിലും ഏറിയ തോതിൽത്തന്നെ കടന്നുവരുന്നുണ്ട്. ‘ഗാന്ധിജി’ എന്ന നാമത്തെ അതിന്റെ സാധാരണവ്യവഹാരങ്ങളിൽ നിന്ന് അടർത്തിമാറ്റി വ്യത്യസ്തബിംബരൂപങ്ങളിലേക്കു സന്നിവേശിപ്പിക്കാനുള്ള ത്വര ഗാന്ധിബിംബത്തിലും കവി ഏറ്റവും സമർത്ഥമായി ഉപയോഗിക്കുന്നു.

1.3.2.1 ഗാന്ധിജി സൂര്യ, ചന്ദ്രബിംബങ്ങളിൽ

പി.യുടെ കവിതകളിൽ നിരന്തരം പ്രത്യക്ഷപ്പെടുന്ന ഒരു പ്രകൃതി ബിംബമാണ് ചന്ദ്രൻ. അപൂർവ്വമെങ്കിലും ഉദയാസ്തമനവുമായി ബന്ധപ്പെട്ട് സൂര്യബിംബങ്ങളും ചില കവിതകളിൽ കാണാം. പ്രത്യക്ഷാർത്ഥത്തിൽ ചന്ദ്രൻ എന്നത് ഭൂമിയിൽ നിന്ന് കാണാവുന്ന വിദൂരസാന്നിധ്യമായ ഒരു ഗ്രഹമാണ്. ജ്യോതിശാസ്ത്രത്തിന്റെയും ഭൗതികശാസ്ത്രത്തിന്റെയും നിരീക്ഷണപരീക്ഷണങ്ങളുടെ ഒരു പ്രഭാവലയം. എന്നാൽ പി.യുടെ കവിമനസ്സിന് ചന്ദ്രനെന്ന് പ്രതീക്ഷാഭരിതമായ ശുഭബിംബമാണ്. പരോക്ഷമായ അർത്ഥത്തിൽ അത് ഗാന്ധിജിയെ സൂചിപ്പിക്കുന്നു. പൂർണ്ണചന്ദ്രൻ, അമ്പിളി, അമ്പിളി അമ്മാവൻ, അമ്പിളിമാമൻ, തിങ്കൾ, നിലാവ്, മോഹനചന്ദ്രൻ, ചന്ദ്രൻ, പൗർണ്ണമി തുടങ്ങിയ ഗാന്ധിവിശേഷകമായ ചാന്ദ്രബിംബങ്ങൾ നിരവധി കവിതകളിൽ ആവർത്തിക്കപ്പെടുന്നുണ്ട്. ‘ചന്ദ്രോദയത്തിൽ’, ‘അമ്പിളി അമ്മാവനോട്’, ‘ശാന്തിമണ്ഡലം’, ‘നിലാവേ വാ’ എന്നീ കവിതകളുടെ ശീർഷകംകൊണ്ടുതന്നെ ഗാന്ധിജിയെ വ്യംഗ്യമായി സൂചിപ്പിക്കുന്നു.

‘നിലാവേ വാ’ എന്ന നീണ്ട കവിതയിൽ ‘ഗാന്ധിജി’ എന്ന നാമം ഒരിക്കൽപോലും കവി ഉപയോഗിക്കുന്നില്ല. നന്മയുടെ ഇരുട്ടിൽപോലും പ്രതീക്ഷയുടെ

പ്രകാശംപരത്തുന്ന ജീവിതസൗന്ദര്യത്തിന്റെ സവിശേഷസാന്നിധ്യത്തെയാണ് കവി ഈ പ്രതീകത്തിലൂടെ ദർശിക്കുന്നത്. ഭാരതത്തിന്റെ അർത്ഥ വത്തായ പ്രാർത്ഥനയിലൊന്നാണ് 'തമസോമ ജ്യോതിർഗമയ' എന്നത്. വെളിച്ചം-ജ്ഞാനത്തോടുള്ള പരാമ്പരാഗതമായ ഒരു പ്രതിപത്തി ഇതിനു പിറകിലുണ്ട്. ബ്രിട്ടീഷ് ഭരണകാലം ഇന്ത്യൻ ജനതയുടെ അടിമത്വകാലമായിരുന്നതുകൊണ്ട് കവിദ്യഷ്ടിയിൽ അത് തമോമയകാലമാണ്. വെളിച്ചം കെട്ടുപോയ ഒരു ജനതയുടെ ഇരുളിൽനിന്ന് ഭാരതീയപൈതൃകത്തിന്റെ അന്തസ്സമുഴുവൻ ആവാഹിച്ചുകൊണ്ട് സ്വയംപ്രകാശിക്കുന്ന ഒരുത്തമസത്തയായി ഗാന്ധിജി നിലകൊള്ളുന്നതായാണ് കവി ഉപദർശിക്കുന്നത്. ഇരുളിൽ പ്രകാശംപരത്തുന്ന ചന്ദ്രബിംബത്തെപ്പോലെ ശീതകരങ്ങൾ പൊഴിച്ച് എല്ലാവരിലും ആശ്വാസംപരത്തുന്ന ഒരു ശുഭബിംബമായി ഗാന്ധിജിയെ കവിമനസ്സ് സ്വാംശീകരിച്ചെടുക്കുന്നതിന്റെ പ്രത്യക്ഷസാക്ഷ്യമാണ് ഗാന്ധിബിംബപ്രധാനമായ കവിതകൾ.

സൂര്യൻ ഉദിക്കുന്നതും അസ്തമിക്കുന്നതും കാണുമ്പോഴുള്ളവാ-കുന്ന ഐന്ദ്രിയാവബോധവും ആരാധനാമൂർത്തികളുടെയും നേതാവിന്റെയും ഉദയാസ്തമനങ്ങളോടൊപ്പമുള്ള ചേതോവികാരവും സമനയിപ്പിക്കുന്ന മനുഷ്യമനസ്സിൽ ആദിപ്രരൂപസ്ഥിതിയും കൂടിയടങ്ങിയിട്ടുണ്ട്.⁵² ഉദയത്തിന്റെ പ്രതീക്ഷയും ജീർണ്ണതയുടെ തമസ്സിനാൽ വെളിച്ചം മുടപ്പെടുമ്പോഴുണ്ടാകുന്ന നിരാശയും ചന്ദ്രബിംബങ്ങളിലൂടെ അവതരിപ്പിക്കപ്പെടുന്നു. സൂര്യ, ചന്ദ്രബിംബങ്ങൾ ആദിപ്രരൂപഭാഷയിൽ കേവലം ഉപമാനങ്ങളായ പ്രകൃതിപ്രതിഭാസങ്ങൾക്കുമപ്പുറം അനാദിയായ മനുഷ്യവർഗ്ഗാനുഭൂതിയുടെയും അനുഭവങ്ങളുടെയും പ്രതീകരൂപം കൂടിയായി മാറുന്നു.

1.3.2.2 ഇതര ഗാന്ധിബിംബങ്ങൾ

സ്വാതന്ത്ര്യസമരകാലങ്ങളിൽ രക്ഷിതാവും രാഷ്ട്രപിതാവുമായ ഗാന്ധിജിയെ കവി രക്ഷകബിംബങ്ങളിൽ അവതരിപ്പിക്കപ്പെടുന്നുണ്ട്. 'മാതൃലൻ'⁵³ എന്ന കുടുംബനേതൃബിംബവും 'വിഷവൈദ്യൻ',⁵⁴ ദേവവിഷവൈദ്യൻ⁵⁵ എന്ന ഭിഷഗ്വരബിംബവും 'ശാന്തിക്കാരൻ'⁵⁶ എന്ന പുരോഹിത ബിംബവും 'ഊഴിതൻ കർഷകൻ'⁵⁷ എന്ന കർഷകബിംബവുമായി ഗാന്ധിജി അവതരിപ്പിക്കപ്പെടുന്നതും മുകളിൽ സൂചിപ്പിച്ച അതേപശ്ചാത്തലത്തിൽ തന്നെയാണ്. സ്വാതന്ത്ര്യാനന്തരകാലത്ത് ശത്രുക്കളുടെ വെടിയേറ്റു രക്തസാക്ഷിത്വംവരിച്ച 'പീഡിതബിംബ'മായും⁵⁸ ഗാന്ധിജി പി.യുടെ കവിതകളിൽ കടന്നുവരുന്നു.

‘സ്വതന്ത്രഭാരതം’ എന്ന കവിതയിൽ ഭാരതത്തിന്റെ പൂർവ്വപൈതൃകധാരകൾ സമന്വയിക്കപ്പെട്ട പ്രതിപുരുഷനായാണ് ഗാന്ധിജിയെ അവതരിപ്പിക്കുന്നത്.⁵⁹ കലികാലത്തിലെ ത്രേതായുഗശ്രീരാമചന്ദ്രൻ (ആദർശരാജബിംബം), രണ്ടാമത്തെഹിമാലയം (പ്രകൃതിബിംബം), ശുഭ്രമൂർത്തി (ഗുണബിംബം), ഇന്ത്യയുടെ സൂര്യൻ (ദേശീയബിംബം) ഗാന്ധിദേവൻ (ദേവബിംബം) ആയും ഗാന്ധിജി വ്യത്യസ്തമായ പിതൃരൂപങ്ങളിൽ പ്രത്യക്ഷപ്പെടുന്നു.

1.3.3 സ്വാതന്ത്ര്യസമരപശ്ചാത്തലത്തിൽ

പല നാട്ടുരാജ്യങ്ങളായി ചിതറിക്കിടന്ന ഇന്ത്യ, ഒരൊറ്റ രാജ്യമെന്ന ദേശീയബോധത്തിലെത്തുന്നത് ദേശീയസ്വാതന്ത്ര്യസമരത്തോടുകൂടിയാണ്. സ്വാതന്ത്ര്യസമരം, അതിന് നേതൃത്വം നൽകിയ ഗാന്ധിജിയുടെ ത്യാഗസുരഭിലമായ ജീവിതം ഇവയൊക്കെ പി.യുടെ മനസ്സിനു മാനവികമായ ഉൽകർഷം തന്നെ നൽകി. ഭാരതത്തിന്റെ ഭാഗ്യവും ഭാഗധേയവുമായി കവി കണ്ടത് ഗാന്ധിജിയെത്തന്നെയാണ്. അടിമത്വം നട്ടെല്ലുതകർത്ത ജനതയുടെ അഭിമാനം കാക്കാൻ ആദർശത്തിന്റെ ഈ സമരഭടന് കഴിയുന്നു. അതുകൊണ്ട് കവി ഗാന്ധിജിയിൽ കണ്ടത് ഒരു രക്ഷകനെത്തന്നെയാണ്. രക്ഷാപുരുഷനും യുഗപുരുഷനുമായ ഈ ആദർശരൂപം പി. കവിതയിലെ ഏറ്റവും ഉജ്ജ്വലമായ പിതൃരൂപമായാണ് നിലകൊള്ളുന്നത്.

മനസ്സിന്റെ ഒരു പകുതിയിൽ സൂക്ഷിച്ചുപോന്ന ആദർശങ്ങൾ കവി പുറത്തെടുക്കുന്നത് വ്യക്തിജീവിതത്തേക്കാൾ കാവ്യജീവിതത്തിലാണ്. ആദർശനഷ്ടം അകമെരിക്കുമ്പോൾ ഉള്ളിന്റെയുള്ളിൽനിന്ന് കവിത വാളും ചിലമ്പുമായി ഉഗ്രകോപത്തോടെ വെളിച്ചപ്പെടുന്ന കാഴ്ച പി.കവിതകളിൽ ആവർത്തിക്കപ്പെട്ടിട്ടുണ്ട്. നന്മ, ശാന്തി, സത്യം എന്നിവയെ തച്ചുടയ്ക്കുന്ന വർത്തമാനകാലയാഥാർത്ഥ്യത്തിനുനേരെ മുർച്ചയുള്ള നാവു മായാണ് കവിയെത്തുന്നത്. ഗാന്ധിസ്മൃതിയിലൂടെയാണ് ഏറെക്കുറെ ആദർശനഷ്ടത്തിനെതിരെ കവി വെളിച്ചപ്പെടുന്നത്.

1.3.3.1 രാഷ്ട്രബോധവും രാഷ്ട്രീയബോധവും

പി.യുടെ രാഷ്ട്രസ്വപ്നവും രാഷ്ട്രീയസ്വപ്നവും ഒന്നാണെന്നത് ഗാന്ധിജിയെക്കുറിച്ചെഴുതിയ കവിതകൾ ചേർത്തുവായിക്കുമ്പോൾ വ്യക്തമാവുന്നു.

ഗാന്ധിജിയെന്ന ആദർശബിംബത്തിലൂടെയാണ് ഇത് രണ്ടിനെയും കവി തന്നിൽ ഉറപ്പിച്ചുനിർത്തുന്നത്. ഗാന്ധിജി ഇന്ത്യയുടെ പ്രാണനാണ്. ഗാന്ധി ജിയെ ഇല്ലാതാക്കുന്നതോടെ രാജ്യത്തിന്റെ പ്രാണനാണ് നഷ്ടപ്പെടുന്നതെന്ന് അദ്ദേഹം തിരിച്ചറിയുന്നുണ്ട്. ഗാന്ധിജിയുടെ രാഷ്ട്രസ്വപ്നവും സ്വാതന്ത്ര്യാനന്തരഭരണകൂടത്തിന്റെ ഗാന്ധി വിരുദ്ധവൃത്തികളിലുള്ള വേദനയും രോഷവും ഇടകലർന്നഭാവതലങ്ങളാണ് പി.കവിതകളിൽ ദർശിക്കാനാവുന്നത്. ഭാരതത്തിന്റെ വർത്തമാനത്തെയും ഭാവിയെയും ഗാന്ധിജിയെന്ന പിതൃബിംബത്തിന്റെ ആദർശാത്മകവൃക്തിത്വത്തിലേക്ക് സന്നിവേശിപ്പിച്ച് തന്റെ കവിതയുടെ ദർശനംതന്നെ അതാക്കി മാറ്റാനാണ് പി. കവിതകളിലൂടെ ശ്രമിച്ചുകൊണ്ടിരുന്നതെന്ന് ഗാന്ധിജിയെ പ്രമേയവൽക്കരിക്കുന്ന കവിതകൾ തെളിയിക്കുന്നുണ്ട്.

1.3.4 ഭരണാധിപബിംബം

1.3.4.1 ആദർശഭരണസങ്കല്പങ്ങൾ

പ്രജാരക്ഷകരായ പിതൃരൂപമാണ് ഭരണാധികാരികൾ. രാജ്യത്തിന്റെ രക്ഷയും പതനവും നിലകൊള്ളുന്നത് ഭരണാധികാരികളെ ആശ്രയിച്ചാണ്. 17,18,19 നൂറ്റാണ്ടുകൾ ഇന്ത്യയെ സംബന്ധിച്ചിടത്തോളം ശാപഗ്രസ്തകാലമാണ്. വിഷംവമിക്കുന്ന 'കരിനാഗ'മായാണ് ഇന്ത്യയെ കീഴ്പ്പെടുത്തിയ വിദേശശക്തികളെ കവി കാണുന്നത്. അതിന്റെ ദംശനമേറ്റു മുതപ്രായമായ ജനതയെ രക്ഷിക്കാൻ 'വിഷവൈദ്യനായ ഗാന്ധിജിക്ക് മാത്രമേ കഴിയുക യുള്ളൂ എന്നും അദ്ദേഹം വിചാരിക്കുന്നു. പി.യുടെ പിതൃബിംബങ്ങളിൽ പ്രധാനപ്പെട്ട ഒന്നാണ് ഭരണാധിപബിംബം. രാജ്യം, രാജ്യഭരണം, രാജ്യത്തിലെ ജനങ്ങളുടെ സ്വാതന്ത്ര്യം, ക്ഷേമം എന്നിവയെക്കുറിച്ചുള്ള പി.യുടെ സ്വപ്നങ്ങൾ ഭാരതദേശത്തിന്റെ പൂർവ്വപുണ്യസ്മൃതികളുമായി ബന്ധപ്പെട്ടതാണ്. അതുകൊണ്ടുതന്നെ ആദർശരാജ്യം, ആദർശഭരണാധിപൻ, ആദർശഭരണം എന്നിവയിലെല്ലാം പി.യുടെ കവിതകൾ മുന്നോട്ടുവയ്ക്കുന്ന ദർശനങ്ങൾ ഭൂതകാലമഹത്വത്തിന്റെതു തന്നെയായിത്തീരുന്നു.

രാഷ്ട്രീയം കവിക്ക് ആദർശമാണ്. ആദർശം നശിക്കുമ്പോൾ രാജ്യം നശിക്കുന്നു. തുഴയാൻ വശമില്ലാത്ത തോണിക്കാരന്റെ വഞ്ചിയിൽപ്പെട്ട യാത്രക്കാരായി ഭാരതീയരെ ഉല്ലേഖനം ചെയ്യുന്ന 'ഭരണാധിപൻ' എന്ന കവിത പി.യുടെ അധികാരസങ്കല്പങ്ങളെ കൃത്യമായി അടയാളപ്പെടുത്തുന്നുണ്ട്. 'മെക്കാളയുടെ മകൾ', 'ഗാമയുടെ കപ്പൽ', 'കിടപ്പറയിലെ കരിനാഗം' എന്നീ കവിതകൾകൂടി ചേർത്തുവയ്ക്കുമ്പോൾ കവിയുടെ ആദർശരാജ്യത്തിന്റെയും ആദർശഭരണത്തിന്റെയും ചിത്രം വ്യക്തമായി മനസ്സിലാക്കാൻ സാധിക്കുന്നു.

1.3.4.2 ആദർശഭരണഘടന

‘മലയാളകവികൾക്കിടയിൽ ഒരു യുട്ടോപ്പിയയ്ക്കുവേണ്ടി കേണുകൊണ്ടിരിക്കുകയും അതിൽനിന്നുള്ള വിപ്രവാസമാണ് തന്റെ ഇപ്പോഴത്തെ ജീവിതം എന്നു കരുതുകയുംചെയ്യുന്ന ഒരേയൊരു കവി കുഞ്ഞിരാമൻ നായരാണ്’⁶⁰ എന്ന് അഴീക്കോട് അഭിപ്രായപ്പെടുന്നുണ്ട്. ഭാരതീയസംസ്കാരത്തോടും പൂർവ്വപൈതൃകത്തോടുമുള്ള അമിതരതിയാണ് പി.യുടെ ആദർശ ലോകസങ്കല്പത്തെ രൂപപ്പെടുത്തുന്നത്.

സ്വാതന്ത്ര്യാനന്തരഭാരതം കവിയുടേതടക്കം അന്നത്തെ വലിയൊരു വിഭാഗത്തിന്റെ പ്രതീക്ഷകൾക്ക് വിപരീതമായപ്പോഴുണ്ടായ ഇച്ഛാഭംഗം പി.യുടെ സ്വാതന്ത്ര്യാനന്തരകവിതകളിൽ വളരെ ശക്തമായുണ്ട്. ഭരണഘടനയെക്കുറിച്ചും ആദർശഭരണത്തെക്കുറിച്ചുമുള്ള ഏറ്റവും ആഴത്തിലുള്ള ചിന്തയും പ്രതികരണവും രൂപംകൊള്ളുന്നത് ഈയൊരു സാഹചര്യത്തിലാണ്. ആദർശഭരണം സാധ്യമാവണമെങ്കിൽ ഒരാദർശഭരണഘടന രാജ്യത്തിനാവശ്യമാണ്. ‘ഭരണാധിപൻ’ എന്ന കവിതയിലൂടെ പി. മനസ്സിൽസൂക്ഷിക്കുന്ന ആദർശഭരണഘടനയുടെ രൂപരേഖയായിത്തീരുന്നുണ്ട്.

1.3.4.3 ഭരണഘടനാവിധേയത

ധനവും സ്ഥാനമാനങ്ങളും പ്രൗഢിയും മാത്രം കൊതിക്കുന്ന ഭരണാധിപന്മാർ നാടുമുടിച്ചുകൊണ്ടിരിക്കുമ്പോഴാണ് ചരിത്രപരമായ അനിവാര്യതപോലെ കവി ആദർശഭരണഘടന പുറത്തെടുക്കുന്നത്. പാതിയും ചിതലുതിന്ന, കുത്തഴിഞ്ഞ ഒരു പുരാണപുസ്തകത്തിലാണ് ഇതെഴുതിച്ചേർത്തിരിക്കുന്നത്. ആ ഭരണഘടനയിൽ ആദർശരാജ്യത്തിന്റെ ഭരണരീതിയും നിയമാവലികളുമുണ്ട്. പ്രേമസംഹൃല്ലമൃദുലനായ അച്ഛൻ മക്കളെയെന്നപോലെ ഭാരതീയരെയെല്ലാം ഒന്നുപോലെ കാത്തുരക്ഷിക്കുന്ന രക്ഷകബിംബത്തെ ആധാരമാക്കിക്കൊണ്ടാണ് കവി തന്റെ ആദർശഭരണഘടന അവതരിപ്പിക്കുന്നത്.

‘സത്യമെൻ ഭരണച്ചെങ്കോൽ
ധർമ്മമെൻ രാജപീഠവും
ത്യാഗമാം രാജഭണ്ഡാരം
സ്നേഹം നിയമപുസ്തകം!’⁶¹

എന്നാണ് ‘ഭരണാധിപൻ’ എന്ന കവിതയിൽ തന്റെ ആദർശഭരണഘടനയെ കവി കാച്ചിക്കുറുക്കി അവതരിപ്പിക്കുന്നത്.

1.3.4 പൂർവ്വകാല മാതൃകാഭരണരൂപങ്ങൾ

‘ഭരണാധിപൻ’ എന്ന കവിത ആദർശരാഷ്ട്രസങ്കല്പമാണെങ്കിൽ ‘ചെങ്കോട്ടയിലെ സന്ധ്യ’ എന്ന കവിത ഭാരതത്തിന്റെ ഭരണചരിത്രേതിഹാസങ്ങളിലൂടെയുള്ള യാത്രയാണ്. അത് ആദർശശാലികളോ ദുരധികാരികളോ ആയ ഭരണാധികാരികളുടെ പൂർവ്വപൈതൃകസ്മരണകളെ അയവിറക്കുന്നു. പ്രജാഹിതത്തെ മാനിച്ച ശ്രീരാമൻ, ധർമ്മനിഷ്ഠനായ യുധിഷ്ഠിരൻ, രാജർഷികളായ ജനകൻ, ദശരഥൻ രാജ്യവും ഭൗതികസുഖങ്ങളും വെടിഞ്ഞ് മനുഷ്യദുഃഖത്തിന്റെ കാരണമന്വേഷിച്ച് വീടുവിട്ടിറങ്ങിയ ബുദ്ധൻ എന്നിവരൊക്കെയും കവിയുടെ മുന്നിൽ ഉദാത്തമായി മാതൃകാരാജബിംബങ്ങളാണ്.

- 1 ‘നാട്ടാർതൻ ഹിതമേറ്റു ഗർഭിണി ഗൃഹണിയെ-
ക്കാട്ടിൽ തള്ളിയ സത്യധർമ്മരാജ്യമീ രാജ്യം
പിൻപറ്റി വന്ന മേനി പുഴുത്ത ശൂനകനെ
സ്വർഗ്ഗത്തിൽക്കയറ്റിയോൻ വാണരാജ്യമീ രാജ്യം’
- 2 ‘കൊട്ടാരക്കെട്ടിൽപ്പാർത്തു നിസ്സംഗരായിക്കെന്നു-
പുട്ടിയ രാജർഷികൾ വാണരാജ്യമീ രാജ്യം
നിത്യമാമാത്മരാജ്യം നേടുവാൻ ക്ഷണികമാം
ഭൗതികരാഷ്ട്രം വിട്ടോർ പദമൂന്നിയ രാജ്യം’⁶²

എന്നനിലയിൽ ആദർശഭരണത്തിന്റെ പൂർവ്വമാതൃകകളെ കവി അവതരിപ്പിക്കുന്നുണ്ട്.

‘ശ്രീപത്മനാഭന്റെ പള്ളിശ്ശംഖ്’ എന്ന കവിതയിൽ മാർത്താണ്ഡവർമ്മ തന്റെ രാജ്യം പത്മനാഭസ്വാമിക്ക് സമർപ്പിച്ചുകൊണ്ടു നടത്തിയ തൃപ്പടിദാനത്തെ കവി ‘നീതികാക്കുന്ന രാജ്യതന്ത്ര’വും പാരുടയതമ്പുരാന്റെ വീരമുദ്രസ്വീകരിച്ചുകൊണ്ടുള്ള ഉദാത്തഭരണമാതൃകയുമായാണ് ദർശിക്കുന്നത്.

‘ഉണ്മതേടി നന്മചൂടിത്തന്മണിമകുടം
തൃപ്പടിയിൽ വച്ചുകുപ്പി പത്മനാഭദാസൻ
പാരുടയ തമ്പുരാന്റെ വീരമുദ്രയേന്തി
നീതികാക്കും രാജ്യതന്ത്രമാതൃകയിൽപ്പൊന്തി’⁶³

1.3.5 വീരനായകരൂപങ്ങൾ

അധിനിവേശപ്രതിരോധത്തിനും സ്വാതന്ത്ര്യത്തിനും വേണ്ടി ജീവിതം സമർപ്പിച്ച ധീരരായ നിരവധി വീരനായകരൂപങ്ങളെ കൂടി പി. തന്റെ കവിതയിൽ അവത

രിപ്പിക്കുന്നുണ്ട്. ദേശസംരക്ഷകരായ വീരനായകരുപങ്ങളെ കവി ചരിത്രത്തിന്റെ പിന്നാമ്പുറങ്ങളിനിന്നും കണ്ടെടുക്കുകയും അവരുടെ വീരപൗരുഷത്തെ കൃതജ്ഞതാപൂർവ്വം അനുസ്മരിക്കുകയും ചെയ്യുന്നു. ശിവജി⁶⁴, അശോകൻ⁶⁵, ശക്തൻതമ്പുരാൻ⁶⁶ കേരളവർമ്മ പഴശ്ശിരാജാവ്⁶⁷, മാർത്താണ്ഡവർമ്മ⁶⁸, ഭഗത്സിംഗ്⁶⁹, സർദാർ പട്ടേൽ⁷⁰, സുഭാഷ്ചന്ദ്ര ബോസ്⁷¹, കെ.കേളപ്പൻ⁷² എന്നീ ചരിത്രപുരുഷന്മാർ വീരനായകരുപങ്ങളായാണ് കവിതയിൽ പ്രത്യക്ഷപ്പെടുന്നത്.

‘അമ്പലം കത്തുമ്പോൾ’ എന്ന കവിതയിൽ ‘പണ്ടു മാനത്തിനായ് സർവ്വവുമർപ്പിച്ച വേണാട്ടരചന്റെ വാളി’ലൂടെ⁷³ നാടിനെ രക്ഷിച്ച വീരനായക രൂപമായി മാർത്താണ്ഡവർമ്മയെ അവതരിപ്പിക്കുന്നു. ‘കേരളം കാത്ത അരച’നായ⁷⁴ വീര പഴശ്ശിയെയും ‘മരയ്ക്കാരുടെ ചേണാർന്നകപ്പൽപ്പട’⁷⁵ നയിച്ചവരായ കുഞ്ഞാലിമാരെയും വീരനായകരായി അണിനിരത്തുന്നു. ഇവർ കേവലനേതൃരൂപങ്ങൾ മാത്രമായല്ല ദേശരക്ഷകരായ വീരനായകരുപങ്ങളായാണ് കവിതയിൽ അവതരിക്കുന്നത്.

1.3.6 അധികാരനിരസം

‘ചെങ്കോട്ടയിലെ സന്ധ്യ’ അധികാരത്തിന്റെ വ്യത്യസ്തതലങ്ങളുടെ ആവിഷ്കാരമാണ്. ദുരധികാരവാഴ്ചയ്ക്കും അതിന്റെ ദണ്ഡനങ്ങൾക്കും ഇരയാവുന്ന ചില വീരനായകരുപങ്ങളെയും കൂടി ഈ കവിത പരിചയപ്പെടുത്തുന്നുണ്ട്. സിഖ് പരമ്പരയിലെ ഒമ്പതാമത്തെ ഗുരു-ഗുരു തേജ്ബഹാദൂർ - ഔറംഗസീബിന്റെ സാമന്തസ്ഥാനം അംഗീകരിക്കാത്തതിന്റെ പേരിൽ കൊലചെയ്യപ്പെടുന്ന വീരനായകരുപമാണ്.

‘വാഴുക രാജ്യഭോഗം ഭുജിച്ചു കൃതാർത്ഥനായ്

സാമന്തരാജ്യത്തിന്റെ സീമന്തമണിയായി ’⁷⁶

എന്ന രാജാവിന്റെ ആജ്ഞയ്ക്കു കീഴ്പ്പെടാതെ രക്തസാക്ഷിത്വം വരിക്കുന്ന ഈ ഗുരു, പിതൃരൂപത്തെ ‘സ്വാർത്ഥലാഭത്തിനുവേണ്ടി വൃക്തിത്വത്തെ പണയംവയ്ക്കാതെ, സ്വന്തം ആദർശത്തിൽ - വിശ്വാസത്തിൽ - അഭിപ്രായത്തിൽ - അടിയുറച്ചു നിന്ന വീരസിംഹം’⁷⁷ ആയാണ് കവി വിശേഷിപ്പിക്കുന്നത്.

‘കെട്ടിവെച്ചു ഞാൻ നൂറു വാഗ്ദാനക്കിഴി ; കാലാൽ

തട്ടിമാറ്റി നീ മന്ത്രിപട്ടവും കൊട്ടാരവും’⁷⁸

എന്നാണ് ഔറംഗസീബ് തന്റെ വിധിനടപ്പാക്കുന്നതിന്റെ കാരണമായി പറയുന്നത്. സാമന്തത്വം എന്ന രാജ്യഭാഗത്തെയും മതം മാറാനുള്ള രാജാവിന്റെ ആജ്ഞയെയും പൂർണ്ണമായി തള്ളിക്കളഞ്ഞുകൊണ്ട് രക്തസാക്ഷിത്വം വരിച്ച് വീരനായകനാവുകയാണ് - ഗുരുതേജ്ബഹാദൂർ.

1.3.6.1 സ്വാതന്ത്ര്യരായ കലാകാരരുപങ്ങൾ

അധികാരവ്യവസ്ഥയെ അനുസരിച്ചുകൊണ്ട് രാജസഭയിൽ അലങ്കാരമായിത്തീർന്നവരായിരുന്നു പഴയഭാരതത്തിലെ ഒട്ടുമിക്ക കവികളും കലാകാരന്മാരും. വിക്രമാദിത്യൻ, സാമൂതിരി, മാർത്താണ്ഡവർമ്മ, ചോളചേരപാണ്ഡ്യരാജക്കന്മാരുടെ പണ്ഡിതസഭസ്സു് എന്നിവയിലൂടെയാണ് ഇന്നലത്തെ കവിതയും കലയും വളർന്നുവന്നത്. കാളിദാസൻ മുതൽ മലയാളത്തിൽ ചെറുശ്ശേരി, പതിനെട്ടരകവികൾ ഇവരൊക്കെയും ഈ പാരമ്പര്യത്തിന്റെ വാഹകരാണ്. എന്നാൽ അധികാരികളുടെ പ്രലോഭനത്തെയും ആജ്ഞയേയും കലാകാരന്റെ സ്വാതന്ത്ര്യത്തിനുവേണ്ടി നിഷേധിച്ച ഒരു പിതൃരൂപത്തെ 'കലാകാരൻ' എന്ന കവിതയിൽ അവതരിപ്പിക്കുന്നു. സംഗീതചക്രവർത്തിയായ ത്യാഗരാജസ്വാമികളെയാണ് കലാകാരരുപമായി ഈ കവിതയിൽ അവതരിപ്പിക്കുന്നത്. രാജാവിന്റെ ഗോപുരദ്വാരങ്ങളിൽ ചെന്നുപാടാൻ അദ്ദേഹം തയ്യാറായില്ല. അധികാരത്തിന്റെ ആജ്ഞയെ കലയുടെ സർഗ്ഗശക്തിയുപയോഗിച്ച് കലാപരഹിതമായി പ്രതിരോധിക്കുകയാണ് ഈ പിതൃബിംബം ചെയ്യുന്നത്. അതുകൊണ്ടുതന്നെ 'ധനമദഗർവ്വത്തിൻ മുന്നിൽ പാവനമായ കരതാർ മലർത്താതെ ശാന്ത-ചിത്തൻ' ⁷⁹ ആയാണ് കവി ത്യാഗരാജസ്വാമികളെ വിശേഷിപ്പിക്കുന്നത്. അധികാരഗർവ്വിനും ധനമദഗർവ്വിനും കീഴടങ്ങാത്ത ഈ കലാകാരൻ നിഖിലചരാചരചൈതന്യത്തെ മാത്രമേ അനുസരിക്കുകയുള്ളൂ എന്നും തന്റെ ഗാനം കൊണ്ടു സ്വീകരിക്കുന്നത് ആ പ്രപഞ്ചശക്തിയെ മാത്രമാണെന്നും പറഞ്ഞു കൊണ്ട് അധികാരാധീതരായി പ്രവർത്തിക്കുകയാണ് ചെയ്യുന്നത്.

1.3.7 അധികാരപ്രകീർത്തനം

പി.യുടെ ആദർശഭരണസങ്കല്പം യാഥാർത്ഥ്യമായിക്കാണുന്നതിന്റെ അപൂർവ്വമായ സൂചനകൾക്കൂടി ചില കവിതകളിൽനിന്ന് കണ്ടെടുക്കാനാവും. അതിലൊന്നാണ് 'വീരപൂജ' എന്ന കവിത.

‘ശങ്കരാദൈവതബുദ്ധഹൃദയമൊരേ വീണ-
കമ്പിയിലിണങ്ങുന്ന നവഗാനവുമായി

സുന്ദരകേഷമരാഷ്ട്രം രചിക്കാൻ നീയെങ്ങുന്നു

വന്നു ഭാരതഭൂവിൻ മോഹനപ്രഭാതമേ ?' ⁸⁰

രണ്ടാം പഞ്ചവത്സരപദ്ധതിക്കാലത്താണ് കണ്ണിനു കൺമണിയും പ്രാണ- ഞരമ്പിനു ചുടൂരക്കവുമായ പ്രിയപ്പെട്ട നെഹ്റുവിന് കവി ഇത്തരമൊരു വീരപുജ ചെയ്യുന്നത്.

1.3.8.2 പൂർണ്ണമനുഷ്യസങ്കല്പം

നിയന്താവിനെ അനുസരിക്കുന്നവനും തിരശ്ശീലയിലെ സത്യത്തെ തൊഴുന്നവനും ദയ, സത്യം, തപസ്സ്. ശൗചമെന്നിങ്ങനെ നാലു പാദമെഴുന്നവനും ധർമ്മമെന്ന ജ്യേഷ്ഠത്തിനു പുല്ലും വെള്ളവും നൽകുന്നവനും ആകണം ഭരണാധിപൻ എന്ന കാഴ്ചപ്പാടു കവി മുന്നോട്ടുവയ്ക്കുന്നു. അങ്ങനെയൊരാളെ പൂർണ്ണമനുഷ്യനെ, അവതാരപുരുഷനെ ഭൂമി കാത്തിരിക്കുന്നുവെന്ന ആശയത്തെ ഈ കവിത വളരെ ഭംഗിയായി വിനിമയംചെയ്യുന്നു. സ്വാതീകവും ആത്മീയവുമായ രാജ്യസമർപ്പണമായാണ് ഭരണാധികാരത്തെ കവി ദർശിക്കുന്നത്. മനുഷ്യാധികാരത്തിനുമേലെ ദൈവികശാസനങ്ങളെ അനുസരിക്കണമെന്ന നിഷ്കർഷകവി വച്ചുപുലർത്തുന്നു.

1.3.8.3 ശ്രീരാമനുമായി ബന്ധപ്പെടുത്തുന്ന ഭരണസൂചനകൾ

ശ്രീരാമൻ എന്ന ആദർശപിതൃബിംബത്തിന്റെ ഭരണസങ്കല്പം പി.യുടെ ആദർശസങ്കല്പങ്ങളെ ആഴത്തിൽ സ്വാധീനിച്ചിട്ടുണ്ട്. ഗാന്ധിജിയുടെ രാമരാജ്യസങ്കല്പവുമായി അതിന് അടുത്തബന്ധമുണ്ട്. രാമായണകാവ്യത്തിന്റെ ആഴമേറിയ സ്വാധീനശക്തിയാണ് 'ശ്രീരാമചരിതം'⁸² എന്ന കൃതി യുടെ രചനയ്ക്കു പ്രേരകമായത്.

ഗാന്ധിയൻ ചിന്തയിലെ രാഷ്ട്രസങ്കല്പം 'രാമരാജ്യം' എന്നാണ് വിശേഷിപ്പിക്കപ്പെട്ടത്. മൂന്നാം സ്വാതന്ത്ര്യദിനക്കാലത്ത് 'രാമരാജ്യത്തിലേക്ക്'⁸³ എന്ന ഒരു കവിതയും പി. രചിച്ചിട്ടുണ്ട്. ശ്രീരാമൻ പി.ക്ക് ഹിന്ദുമതപ്രതീകമല്ല. സമത്യാധിഷ്ഠിതവും സ്നേഹാധിഷ്ഠിതവും സർവ്വോദയാധിഷ്ഠിതവുമായ ഭാരതീയസംസ്കാരത്തിലൂന്നിയുള്ള ഒരു സ്വപ്നമാണത്. കവി എന്താൻ ആഗ്രഹിച്ചതും എന്നാൽ ഒരിക്കലും എത്തിച്ചേരാൻ കഴിയാത്തതുമായ ഒരു സ്വപ്നം മാത്രമായി മാറുന്ന ഒരനുഭവത്തിന്റെ ആവിഷ്കാരമാണ് 'രാമരാജ്യത്തിലേക്ക്' എന്ന കവിത. അധികാരസ്ഥാപനത്തിലൂടെയല്ലാതെ- അധികാരത്യാഗത്തിലൂടെ, വ്യക്തിതാത്പര്യത്തിലല്ലാതെ - രാജ്യതാത്പര്യത്തിലൂടെ, പുത്രതാത്പര്യത്തിനല്ലാതെ-പിതൃതാത്പര്യത്തിനു കീഴടങ്ങുന്ന സമർപ്പണത്തിന്റെ ആദർശരൂപമായാണ് കവി രാമനെ ഈ കവിതയിൽ അവതരിപ്പിക്കുന്നത്.

1.3.8.4 മഹാബലിയുടെ ഭരണസങ്കല്പം

മലയാളികളുടെ മനസ്സിൽ മിത്തിന്റെ പരിവേഷമുള്ള പ്രധാനപ്പെട്ട ഒരു പിതൃ ബിംബമാണ് മഹാബലി. മാവേലി നാടുവാണകാലത്തിന്റെയും അതിന്റെ അനുസ്മരണമായി കടന്നുവരുന്ന തിരുവോണക്കാലത്തിന്റെയും അനുഭവാനുഭൂതികളുടെ അന്തരീക്ഷം പി.യുടെ പല കവിതകളിലുമുണ്ട്. ‘മലനാട്ടിന്റെ മഹാകവി’ എന്ന കവിതയിൽ ആദർശഭരണത്തിന്റെ ഉദാത്തമാതൃകയായ മഹാബലിയെ ‘മലനാട്ടിലെ മഹാകവി’ എന്നാണ് വിശേഷിപ്പിക്കുന്നത്. ഒരു ഭരണകർത്താവ് മാത്രമായല്ല ലോകത്തെക്കുറിച്ചുള്ള ഏറ്റവും നല്ല ആശയഭാവനകൾ യാഥാർത്ഥ്യമാക്കിയ ഒരു മാതൃകാഭരണാധിപരുപമെന്ന നിലയിലാണ് മഹാബലിയെ കവി കാണുന്നത്.

‘പ്രപഞ്ചവൃക്ഷത്തിന്റെ നാരായണവേരായ തൂവെളിച്ചത്തിന്റെ, നിഗൂഢനിയമരഹസ്യകഥകളെടുത്തു പാടുന്ന പ്രേമകാവ്യകാരൻ - പുത്തിരുവോണം - തിരുവോണത്തേരിൽ നിന്നിറങ്ങി വരുന്ന തൂക്കാക്കരപ്പൻ - ഹാ ആ ഭാവനാസമ്രാട്ടിനെ ഞാൻ മലനാട്ടിന്റെ കവി എന്നു വിളിക്കുന്നു’⁸⁴ എന്നാണ് കവി ഈ കവിതയുടെ ആമുഖത്തിൽ സൂചിപ്പിക്കുന്നത്.

‘വാടിത്തളരും കിടാവിനെ നക്കുവാ-
നോടിക്കിതച്ചെത്തും ധേനുപോലെ’ ⁸⁵

സഹൃദിരീന്ദ്രപ്പടി കടന്നെത്തുന്ന മഹാബലിയിൽ പ്രജാരക്ഷകനെ മാത്രമല്ല കവി കാണുന്നത്. പിതാവിന്റെ വാത്സല്യാതിരേകംകൂടി ആ വന്നണയലിൽ അനുഭവിക്കുന്നു.

‘ഓണസ്സദ്യ’⁸⁶ എന്ന കവിതയിൽ പ്രതാപകാലമില്ല. മിന്നുന്ന മുത്തുകൂടയില്ലാതെ, പൊന്നുമെതിയടിയില്ലാതെ ഉച്ചവെയിലത്ത് വാടിത്തളർന്ന് പൈദാഹങ്ങളോടെ എത്തിച്ചേരുന്ന നഷ്ടപ്രതാപിയും മുത്തച്ഛനുമായ മഹാബലിയെയും ദാരുണവേദന നിഴലിക്കുന്ന നാടിനെയുമാണ് കവി ദർശിക്കുന്നത്.

മഹാബലിയുടെ പഴയകാലം ഓർക്കുകയും മലനാടുവാണിരുന്ന മഹാബലിത്തമ്പുരാൻ ഓണക്കാലത്ത് തെക്കുനിന്ന് പൂക്കളത്തിലെഴുന്നള്ളുമെന്ന് പ്രതീക്ഷിക്കുകയും ചെയ്യുന്നതാണ് ‘ഉത്രാടരാത്രി’ എന്ന കവിത.

‘മുറ്റുമരിച്ചാത്തണിഞ്ഞ പൂക്കളത്തിലെഴുന്നള്ളും
തെക്കുനിന്നു വീണ്ടും മലനാടുവാഴുന്നോൻ’ ⁸⁷

സമത്വസുന്ദരഭരണകൂടത്തിന്റെ ഉദാത്തമാതൃകയായ മഹാബലി യുടെ പൂർവ്വ സ്മൃതി മാത്രമാണ് ഏത് ദുരന്തത്തിനിടയിലും കേരളസംസ്കാരത്തിന്റെ യഥാർത്ഥസത്തയെ തിരിച്ചുപിടിക്കാനുള്ള മാർഗ്ഗമെന്ന് കവി വിചാരിക്കുകയും ചെയ്യുന്നു.

1.3.9 പി.യുടെ ഭരണാദർശവിപരീതങ്ങൾ

1.3.9.1 ഭരണഘടനാവിരുദ്ധത

മുമ്പ് സൂചിപ്പിച്ച ഭരണഘടനാവിധേയത കവിമനസ്സിലെ ആദർശരാജ്യത്തെ കുറിച്ചുള്ള ഉദ്യോപ്പിയ ആണെങ്കിൽ ആ ഉദ്യോപ്പിയ തകരുന്നതു നേരിൽക്കാണുന്നതിന്റെ വേദനയിൽ നിന്നാണ് ഭരണഘടനാവിരുദ്ധത പി.യുടെ കവിതകളിൽ ആവിഷ്കരിക്കപ്പെടുന്നത്. അധികാരദുർവിനിയോഗവും അഴിമതിയും കാരണം അങ്ങേയറ്റം ജീർണ്ണിച്ച ഭാരതത്തെക്കുറിച്ചുള്ള തീവ്രവേദന പി.യുടെ കവിതകളിൽ ശക്തമായി പ്രതിഫലിക്കുന്നുണ്ട്. രാഷ്ട്രദുരിതത്തിന്റെ രാഷ്ട്രീയകാരണം കവി പല കവിതകളിലും കണ്ടെത്തുന്നു. വർത്തമാനത്തിൽ മാത്രമല്ല ഭൂതകാലത്തിലും ഇരുൾവീഴ്ത്തിയ ഭരണാധിപരുപങ്ങൾ ഭരണഘടനാവിരുദ്ധതയുടെ തമോമയരുപങ്ങൾ കൂടിയാണ്. ഭരണാധിപൻ, നരബലി, അഖണ്ഡകേരളം എന്നീ കവിതകൾ ഈയൊരനുഭവപശ്ചാത്തലത്തെയാണ് വ്യക്തമാക്കിത്തരുന്നത്.

‘ഭരണാധിപൻ’⁸⁸ എന്ന കവിതയിൽ ആവിഷ്കരിക്കപ്പെടുന്ന ഭരണവിരുദ്ധസൂചനകൾ ഇപ്രകാരം ക്രോഡീകരിക്കാം.

- 1 ധനമാനമദപ്രൗഢി കൊതിക്കും ഭരണാധിപൻ നാടുമുടിക്കും. ⁸⁹
- 2 സ്വാർത്ഥലോഭങ്ങൾ ഭരിക്കുന്ന നാട് നരകമാണ്. ⁹⁰
- 3 സുദർശനത്തിന്റെ അസ്തിവാദമില്ലാത്ത ജനത അനാഥമാണ്. ⁹¹
- 4 പടത്തലവനില്ലാത്ത പടയും ഗൃഹനാഥനെ വിട്ട ഗൃഹവും കപ്പിത്താനില്ലാത്ത കപ്പൽ പോലെയാണ്. ⁹²

പടത്തലവൻ, ഗൃഹനാഥൻ, കപ്പിത്താൻ എന്നീ വിശേഷണങ്ങൾ ഗാന്ധിജിയെയും പട, ഗൃഹം, കപ്പൽ എന്നീ നാമരൂപങ്ങൾ ഭാരതത്തെയും വ്യഞ്ജിപ്പിക്കുന്നു. ‘നരബലി’ എന്ന കവിത ദുർഭരണത്തിന്റെ പ്രത്യക്ഷതയും അതിനുള്ള പ്രതിക്രിയാനിർദ്ദേശങ്ങളും അവതരിപ്പിക്കുന്നുണ്ട്.

‘ക്ഷേത്രം ഭരിപ്പുകാരായ പെരുച്ചാഴികൾ കൂട്ടമായ്
മാന്തിപ്പൊളിക്കയായ് സ്വർണ്ണനീക്ഷേപത്തിന്റെ കല്ലറ്’ ⁹³

എന്നതരത്തിൽ ഭാരതമാകുന്ന ക്ഷേത്രത്തിന്റെ പാലകർതന്നെ രാജ്യനാശകരായിമാറുന്ന വിപര്യയത്തെ കാണിച്ചുതരുന്നു. ഭരണരംഗത്തെ അഴിമതിയും സ്വാർത്ഥതയും അനാവ

രണംചെയ്യുന്ന ഈ കവിത സ്വാതന്ത്ര്യാനന്തരഭാരതത്തിന്റെ പരിച്ഛേദമെന്ന നിലയിലാണ് അവതരിപ്പിക്കപ്പെടുന്നത്. പ്രകൃതിയും മനുഷ്യനും ആദർശങ്ങളും ചവിട്ടിമെതിക്കപ്പെടുമ്പോൾ താനടക്കമുള്ളവർ അതിന് കാരണക്കാരാവുന്നുവെന്ന് തിരിച്ചറിഞ്ഞുകൊണ്ട് സ്വയം ശിക്ഷയേറ്റു വാങ്ങാൻ സന്നദ്ധനാവുന്നതിന്റെ അനുഭവമാണ് 'നരബലി'യിൽ കാണുന്നത്. ദുരധികാരരൂപങ്ങൾ മനുഷ്യവിരുദ്ധവും പ്രകൃതിവിരുദ്ധവുമായി മാറുന്നതിന് 'നരബലി'യിലെ വരികൾ ഉദാഹരണങ്ങളാണ്.

- 1 'സീതയെ, ശ്രീഭൂമിജയെക്കട്ടെ പെൺകൊതിതൻ തല'
- 2 'മുടിച്ചു കംസൻ സ്വാർത്ഥത്താൽ സുന്ദരഗ്രാമകോകിലം'
- 3 'കട്ടുതിന്ന പണക്കുമ്പ വീർത്തൊരുരാജനെങ്ങുപോയ് '
- 4 'കഞ്ഞിവെള്ളം നുണയ്ക്കാതെ
പൈതങ്ങൾ പിടയുമ്പോഴും
പെരുത്തവേതനം തിന്നു
വീർക്കുമീ ഞാൻ മരിക്കണം!'⁹⁴

സമൂഹത്തിന്റെ ഭാഗമാണ് വ്യക്തിയെന്നതുകൊണ്ടുതന്നെ തെറ്റുകളുടെ ഭാഗഭാക്കായിത്തീരുന്ന കവിയേയാണ് നരബലി കാട്ടിത്തരുന്നത്.

'പീടികത്തിണ്ണവീടാക്കി-
സ്സഹോദരി മയങ്ങവേ,
കൈക്കോഴയാൽ ബംഗ്ലാവു
തീർക്കുമീ ഞാൻ മരിക്കണം!' ⁹⁵

എന്ന തരത്തിൽ കവി ആത്മബലിക്കു തയ്യാറാവുന്നത് അതുകൊണ്ടാണ്. ഭാരതാംബനേരിടുന്ന സർവ്വനാശകാരണം ഭരണാധികാരികളുടെ ആദർശനഷ്ടവും അധർമ്മീകതയുമാണെന്ന് കവി തിരിച്ചറിയുന്നതിന് ഉദാഹരണമായെടുക്കാവുന്ന കവിതയാണ് 'ഗംഗയലകളുടെ പാട്ട്'. 'സ്വാർത്ഥലോഭച്ചതിഭരണങ്ങൾ നൂറ്റവർ നിൻമക്കൾ' എന്ന് തിരിച്ചറിയുന്ന കവി രാജ്യസന്തതികളായ ദുരധികാരഭരണവർഗ്ഗത്തിൽനിന്നും ഭാരതത്തെയും ഭാരതീയരെയും രക്ഷിക്കാൻ ആഹ്വാനം ചെയ്യുന്നു. അതിനുള്ള സംഘടിതശക്തി ഭാരതീയപാരമ്പര്യത്തിൽ നിന്നാണ് കവി നേടിയെടുക്കുന്നത്.

ഭാരതീയദേശപരിസരത്തുനിന്ന് രൂപപ്പെട്ടതാണ് 'ഗംഗയലകളുടെ പാട്ട്' എന്ന കവിതയെങ്കിൽ കേരളീയപരിസരം നേരിടുന്ന വിഷമവിഷാദമാണ് 'അഖണ്ഡകേരളം' എന്ന കവിത. മാവേലിനാടിന്റെ ആദർശാത്മകസ്മൃതികളുടെ സ്ഥാനത്ത് ജനദ്രോഹഭരണം

നിർവ്വഹിക്കുന്ന പുതിയകാലഭരണവർഗ്ഗത്തെയാണ് കവി ഈ കവിതയിൽ ഭയപ്പെടുത്തുന്നത്.

‘നിർദ്ദയസ്വാർത്ഥഭരണം പണിയുന്ന
മർത്യനിയമവിലങ്ങിൽ കൂടുങ്ങുമോ !
ഉത്കൃഷ്ടകേരളസംസ്കാരവേദിയിൽ
തൃക്കാക്കരപ്പനിരുന്നരുളുവരെ’ 97

1.3.9.2 രാമരാജ്യനഷ്ടം

‘ഗാന്ധിജി വിഭാവനംചെയ്ത രാമരാജ്യം ഇവിടെ സ്ഥാപിതമാകുമെന്ന മോഹം’⁹⁸ പി.യുടെ ആദ്യകാലകവിതകളിലൊക്കെയും കാണാമെന്ന് എൻ.വി.കൃഷ്ണവാര്യർ അഭിപ്രായപ്പെട്ടിട്ടുണ്ട്. ഗാന്ധിജിയുടെ മൂന്നാംചരമ വാർഷികത്തിലെഴുതിയ ‘രാമരാജ്യത്തിലേക്ക്’ എന്ന കവിത ഗാന്ധിജിയുടെ രാമരാജ്യസ്വപ്നത്തെ കവിയും കൂടി ഏറ്റെടുക്കുന്നതിന്റെ പ്രതീകാത്മകമായ കാവ്യാവിഷ്കാരമാണ്.

‘ഭാവനാദർശബിംബ പ്രോജലമതാ രത്ന-
ഭാസുരമഭിനവഭാരതപുണ്യക്ഷേത്രം!’ 99

സ്വാതന്ത്ര്യാനന്തരം തുടങ്ങേണ്ട പുതിയ ഭരണയാത്ര ഏറെ പ്രതീക്ഷാനിർഭരമായിരുന്നു. കപ്പലിന്റെ വലിയ കപ്പിത്താൻ (നെഹ്റു) ഗാന്ധിജിയുടെ രാമരാജ്യസങ്കല്പമല്ല യാഥാർത്ഥ്യമാക്കിയത്. നെഹ്റു രാജ്യത്തിന്റെ കപ്പിത്താനായ പ്ലോൾ ഭാരതീയരെയും വഹിച്ചുകൊണ്ട് കപ്പൽ രാമരാജ്യത്തിൻ തീരത്ത് നങ്കൂരമിടുന്നതിന് പകരം തീരം മാറി സഞ്ചരിക്കുകയാണ് ചെയ്തത്. ഗാന്ധിജിയുടെ രാമരാജ്യമെന്ന ആദർശതീരത്തിനു പകരം മറ്റേതോ തീരത്തേക്ക് കപ്പലിനെ നയിച്ചപ്പോൾ ‘കഴിഞ്ഞുപോയ രാമരാജ്യത്തിൻ തീരം’ എന്നു വിലപിക്കാൻ മാത്രമേ കോടാനുകോടികൾക്ക് ആവുന്നുള്ളൂ. ഇഝയാരു ആദർശനഷ്ടവേദന ‘രാമരാജ്യത്തിലേക്ക്’ എന്ന കവിത ആഴത്തിൽ പ്രതിഫലിപ്പിക്കുന്നുണ്ട്.

1.3.9.3 ദുരധികാരരൂപങ്ങൾ

ഭാരതം നേരിട്ട അധിനിവേശത്തിന്റെയും ദുരധികാരത്തിന്റെയും ചരിത്രസന്ധികളിൽ നിന്നുള്ള അനുഭവചിത്രങ്ങൾ പി.യുടെ കവിതകളിലുണ്ട്. ‘കിടപ്പറയിലെ കരി

നാഗം', 'ചെങ്കോട്ടയിലെ സന്ധ്യ', 'മെക്കാളയുടെ മകൾ', 'ശ്രീപത്മനാഭന്റെ പള്ളിശ്ശംഖ്' എന്നീ കവിതകളിലാണ് ദുരധികാരരുപങ്ങളുടെ പ്രകടമായ ആവിഷ്കാരമുള്ളത്. ഭാരതത്തിന്റെ പൂർവ്വകാലം, അധിനിവേശകാലം, സ്വാതന്ത്ര്യാനന്തരകാലം എന്നിവയിലൂടെ സഞ്ചരിക്കുന്ന കവി മനസ്സ് തമോമയപ്രകൃതികളായ ദുരധികാരരുപങ്ങളോട് കവിതയിലൂടെ ഏറ്റുമുട്ടുന്നു.

'ചെങ്കോട്ടയിലെ സന്ധ്യ' എന്ന കവിതയിൽ ദുരധികാരത്തിന്റെ മുർത്തിമ ത്രുപമായ ഔറംഗസീബിന്റെ ചെയ്തികൾ കവി അവതരിപ്പിക്കുന്നു. സ്നേഹം, നന്മ, സാഹോദര്യം, സമത്വം എന്നിവയെ ചവിട്ടിമെതിച്ച അധികാര ദുർവ്വിനിയോഗമായിരുന്നു ഔറംഗസീബിന്റെ ഭരണം. 'ചോരക്കണ്ണുകളുള്ള ദുരധികാരരുപമായും സോദരരക്തത്തിൽ ഊളിയിടുന്ന സർപ്പവുമായാണ്'¹⁰⁰ രാജാവിനെ കവി ചിത്രീകരിക്കുന്നത്. 'രാജ്യം ഭരിക്കുന്നവനും ഭരിക്കപ്പെടുന്നവനും ഐക്യത്തോടെ ഒരു കുടുംബമായ്'¹⁰¹ വാണിരുന്ന മുഗള രാജപൈതൃകത്തെ ദുരധികാരംകൊണ്ട് രക്തകലുഷിതമാക്കുകയായിരുന്നു ഔറംഗസീബ്. അതുകൊണ്ടുതന്നെ,

'വിശുദ്ധനബിയുടെ മുഖത്ത് കരിപുശി
 വിശുദ്ധമിസ്സാമിന്റെ മുഖത്ത് കരിപുശി
 ഭാരതപ്രേമപൂർണ്ണചന്ദ്രനാമക്ബർഷാ തൻ
 വീരപൗരുഷകീർത്തിനിലാവിൽക്കരിപുശി' ¹⁰²

എന്നു കവി വിചാരിക്കുന്നു. രത്നപീഠത്തിൽ ബലാത്കാരേണ കയറിയിരിക്കാനും കോഹിനൂർരത്നം കീരിടത്തിലണിഞ്ഞു ഞെളിയാനും ദുരധികാരത്തിന്റെ മുർത്തികൾക്ക് കഴിയുന്നതിന് ഉദാഹരണമായാണ് കവി ഔറംഗസീബിനെ അവതരിപ്പിക്കുന്നത്. അതുകൊണ്ടുതന്നെ ഈ ദുരധികാരികൾ ചതിച്ചു കയ്യടക്കിവെച്ച അധികാരത്തിന്റെ താക്കോൽക്കൂട്ടം നാട്ടുകൂട്ടത്തിൽ തിരിച്ചേൽപ്പിക്കാനും കൂടി ആഹ്വാനം ചെയ്യുന്നു.

'ശ്രീപത്മനാഭന്റെ പള്ളിശ്ശംഖ്' എന്ന കവിതയിലും ഇത്തരത്തിലുള്ള ദുരധികാരരുപങ്ങളെ അവതരിപ്പിക്കുന്നുണ്ട്.

'മാടുകൾ പ്രജകളെന്നു നാടുവാഴിച്ചെങ്കോൽ
 മുഡുഗർവ്വിൻ ശുദ്ധചിന്താപീഠമേറി വാഴ്കെ' ¹⁰³

1.3.9.4 അധിനിവേശപ്രതിരോധം

വൈദേശികാധിനിവേശവും അതിനെതിരെയുള്ള പ്രതിരോധവും പി.യുടെ സാമൂഹികപ്രധാനമായ കവിതകളിൽ ധാരാളമായി ആവർത്തിക്കപ്പെട്ടിട്ടുണ്ട്. 'കിടപ്പറയിലെ കരിനാഗം', 'ഗാമയുടെ കപ്പൽ' 'മതം മാറ്റി' തുടങ്ങിയ കവിതകളിൽ അധിനിവേശത്തെ പ്രതിരോധിക്കാനുള്ള വെമ്പലാണ് കവി പ്രകടിപ്പിക്കുന്നത്.

'സ്വാതന്ത്ര്യസുഖവായു കടന്നുവരാൻ കാലം
പാതിയും തുറന്നിട്ട കതകിന്നുള്ളിൽക്കൂടി
നുഴഞ്ഞു, നരൻ തീർത്തപുത്തനാം ഭവനത്തി-
ലിഴഞ്ഞുകേറീ, ഹിംസാതമസ്സിൻ കരിനാഗം!' 104

എന്ന വരികൾ അധിനിവേശത്തെയും

'പുഞ്ചിരിയമൃതത്താലുലകം കുളുർപ്പിക്കും
പുണ്യവിഗ്രഹത്തിന്റെ പുരുഷസൂക്താവേശാൽ
മാമരച്ചാർത്തിൻ നിഴൽക്കയറായ് മാറീ നാഗം
പ്രേമത്തിൻ കുഴലുത്തിൽ ചാഞ്ചാടി നൃത്തംവെച്ചു.' 105

എന്ന വരികൾ പ്രതിരോധത്തെയും കുറിക്കുന്നു. ഇവിടെ പ്രതിരോധം എന്നത് ഏറ്റുമുട്ടലോ ഹിംസയോ ആവുന്നില്ല. അത് അങ്ങേയറ്റം അഹിംസാത്മകവും സാത്വികവുമായ കീഴടക്കലാണ്. കൊളോണിയൽ അധിനിവേശത്തിനെതിരെ ഭാരതീയർ പ്രതികരിച്ചത് ആത്മീയതയെ ഒരു തത്വശാസ്ത്രമാക്കി വളർത്തിക്കൊണ്ടാണ് എന്ന വസ്തുത ഗാന്ധിയൻ ആദർശങ്ങളുടെ വക്താവായ പി.യുടെ കവിതകളിലും പ്രകടമാണ്.

'ഗാമയുടെ കപ്പൽ' എന്ന കവിത കച്ചവടാർത്ഥം ഇന്ത്യയിലെത്തി രാജ്യത്തെ അടിമത്തത്തിലാക്കുന്നതിന് തുടക്കംകുറിച്ച ഗാമയോടും വിദേശശക്തികളോടുമുള്ള വിധേയത്വവും പ്രതിഷേധവുമാണ് പ്രമേയമാക്കുന്നത്.

'ഉള്ളം വമിക്കും പരിഷ്കാരവായുവിൽ
വെള്ളക്കവിൾത്തടം വീർത്ത പായ്ക്കപ്പലേ,
നാകം വിഴുങ്ങിയൊരൈശ്വര്യമേടമേൽ
കേറിനിന്നാരും ക്ഷണിക്കാതെയിങ്ങനെ
ഹന്ത, പരിഷ്കാരദാരിദ്ര്യമേറിയൊ-
രിന്ത്യതൻ വാതിൽക്കൽ വന്നതെന്തിന്നു നീ ?' 106

വിദേശശക്തികളുടെ ആഗമനം നാടിന്റെ സ്വാതന്ത്ര്യത്തെ മാത്രമല്ല ഹനിച്ചത് പരിഷ്കാരങ്ങളിലൂടെ കേരളീയഗ്രാമങ്ങളുടെ സംശുദ്ധിയെയാണെന്നുകൂടി കവി തിരിച്ചറിയുന്നു.

‘പാവനമാമാ മുല്ലത്തറതൻ തിരുമാറിൽ
കാൽവെച്ചു ഞെളിഞ്ഞാടിയിരിപ്പു ശീമച്ചെടി
ഹാ, വനവൃക്ഷം വെട്ടി, ഞ്ഞൻകലകൂട്ടുംകൂടും
തീവെച്ചുകരിച്ചു, മൽ ഗ്രാമത്തെ മതം മാറ്റീ !’ 107

അധിനിവേശം എന്നതു വൈദേശികമായ ഒന്നുമാത്രമല്ല. സ്വദേശി രക്ഷകഭരണകൂടംതന്നെ അധിനിവേശസ്വഭാവം പ്രകടിപ്പിക്കുകയും അത് മാനവവിരുദ്ധം മാത്രമല്ല പ്രകൃതിവിരുദ്ധം കൂടിയാവുകയും ചെയ്യുന്നുണ്ട് ‘ഭരണാധിപൻ’ എന്ന കവിതയിൽ.

‘വിഷം തീറ്റുന്ന വയലു-
മരിക്കിട്ടാഞ്ഞൊരേഴയും
മൂലം മറന്ന ഭരണ-
കൂടവും, മുന്നിൽ നിൽക്കയാം!’108

എന്ന രീതിയിലാണ് കവി ഇതിനെ തിരിച്ചറിയുന്നത്.

1.3.10 ഭരണഘടനാവിധേയത

രാജാവ് ചക്രവർത്തിയായി മാറുന്നത് മഹായുദ്ധങ്ങളിലൂടെയും പിടിച്ചെടുക്കലിലൂടെയും രക്തച്ചൊരിച്ചിലുകളിലൂടെയുമാണ്. ഹിംസയിലൂടെ വിജയം നേടിയെങ്കിലും അതിന്റെ രക്തക്കെ രാജാവിനുണ്ടാക്കുന്ന കുറ്റബോധവും മാനസാന്തരവും അശോകനെ പിന്നീട് മഹാനായ ചക്രവർത്തിയാക്കി മാറ്റുന്നതിന്റെ അനുഭവമാണ് ‘ഉദയം’ എന്ന കവിത. ഹിംസയിൽനിന്ന് അഹിംസയിലേക്കുള്ള മാനസാന്തരമാണ് ഈ കവിതയിലെ ഭരണാധിപബിംബത്തിലൂടെ അവതരിപ്പിക്കുന്നത്. അശോകൻ രക്തരൂക്ഷിതമായ മഹായുദ്ധത്തിനുശേഷം തെറ്റുതിരുത്താൻ തയ്യാറാവുകയും ആദർശഭരണത്തിനായി നിലകൊള്ളുകയും ചെയ്യുന്നു.

‘നിർത്തുക പോരുംപോരും രാജ്യലാലസേജാലാ -
ദഗ്ദ്ധജീവിതമായ തവ മാദകന്യത്തം’ 10

എന്നത് അശോകന്റെ ആത്മവിചാരം മാത്രമല്ല രാജ്യവിചാരംതന്നെയായി മാറുന്നു. സ്വാർത്ഥലോഭത്തിൽ നിന്ന് പ്രജാക്ഷേമത്തിന്റെയും ഹിംസയിൽനിന്ന് അഹിംസയുടെയും പാത സ്വീകരിക്കുന്ന അശോകൻ ആദർശത്തിന്റെ ദൈവവഴി/ബുദ്ധവഴിതന്നെയാണ് തിരഞ്ഞെടുക്കുന്നത്. അതുകൊണ്ടുതന്നെയാണ് താൻചെയ്ത ചരിത്രത്തിലെ വലിയൊരു

തെറ്റിനെ തിരിച്ചറിഞ്ഞുകൊണ്ട് ശരിയുടേതായ ചരിത്രംസൃഷ്ടിക്കാൻ അദ്ദേഹത്തിനു കഴിഞ്ഞത്. ആദർശഭരണത്തിന്റെ ഉദാത്തമാതൃകയായാണ് പി. ഇവിടെ അശോകനെ സ്മരിക്കുന്നത്.

2.3.10.1 കൂടുംബഘടനയും ദേശഘടനയും

ഭാരതം എന്ന ദേശത്തെയും ഭാരതീയർ എന്ന വിശാലകൂടുംബത്തെയും കുറിച്ചുള്ള സ്വപ്നവും സ്വപ്നഭംഗവും കൂടി ‘ഭരണാധിപൻ’ എന്ന കവിതയിൽനിന്ന് കണ്ടെത്താനാവും. മാതാവ്, പിതാവ്, മക്കൾ, മാതൃലൻ തുടങ്ങിയ കൂടുംബാംഗങ്ങളെയും അവരിലൂടെ ഭാരതദേശത്തിന്റെ സമകാലികതയെയും വരച്ചുവയ്ക്കുക എന്ന തരത്തിലാണ് ഈ കവിതയുടെ ആശയവിന്യാസം. ദേശവും ദേശരക്ഷയുടെ നിലനിൽപ്പുമായി ബന്ധപ്പെട്ട കാലാതീതമായ ആദർശഭരണഘടനയാണ് അതിലുള്ളത്.

ദേശം, ഭരണകൂടം, സ്വരാജ് എന്നിവയെ സംബന്ധിച്ച് ഏറ്റവും ആധുനികമായ വീക്ഷണമാണ് ഗാന്ധിജിക്കുണ്ടായിരുന്നത്. ഏഴുലക്ഷത്തോളം ഇന്ത്യൻ ഗ്രാമങ്ങൾ അവയുടെ സ്വയം പര്യാപ്തതയിലൂടെ വളരുമ്പോഴാണ് യഥാർത്ഥസ്വാതന്ത്ര്യം നേടുന്നതെന്നും ഗാന്ധിജിക്കു അറിയാമായിരുന്നു.

‘സ്മേരസുന്ദരഗ്രാമ ജീവിതസിരയറ്റു
കേരളഗ്രാമം മരുഭൂമിയായ് വരളുന്നു’ ¹¹⁰

എന്നതരത്തിലേക്ക് സ്വാതന്ത്ര്യാനന്തരഭാരതസാഹചര്യം അഭിശപ്തമാകാ നുള്ളകാരണം ഗാന്ധിജിയുടെ ഗ്രാമോന്മുഖമായ വികസനസങ്കല്പങ്ങളെ അട്ടിമറിച്ച് ‘ഗ്രാമങ്ങളല്ല, വ്യക്തികളാണ് ഭരണഘടനയുടെ അടിസ്ഥാനം’ എന്ന അംബേദ്കറുടെ വാദമാണെന്നു അഭിപ്രായമുയർന്നിട്ടുണ്ട്. ¹¹¹ ഗാന്ധിജിയുടെ ഭരണഘടനാസങ്കല്പം കേവലമാനുഷികതയ്ക്കുമപ്പുറം പ്രകൃതിപരവും കൂടിയായിരുന്നു എന്ന് ഇതിലൂടെ വ്യക്തമാവുന്നു.

1.3.10.3 ഗാന്ധിജി രാജർഷി, മഹർഷി ബിംബങ്ങളിൽ

ഭരണാധിപരായ മഹാമാതൃകകളുടെ ഭാരതീയദ്യുഷ്ടാന്തമാണ് രാജർഷികൾ. ഭക്തിയും തപസ്സുംകൊണ്ട് ഋഷിയായിത്തീർന്ന രാജാക്കന്മാരാണ് രാജർഷിമാരായിരുന്നത്. അധികാരത്തിന്റെ സാത്വികരൂപങ്ങളായിരുന്നു ഇവർ. വിശ്വാമിത്രൻ, ദശരഥൻ, ജനകൻ എന്നിവർ പൗരാണിക ഉദാഹരണങ്ങളാണെങ്കിൽ ആധുനികകാലത്തെ ഋഷിത്വം കവി ഗാന്ധിജിയിലാണ് ദർശിക്കുന്നത്. ഒരു ജനതയെ മുഴുവൻ അഹിംസയുടെ മാർഗ്ഗത്തിലൂടെ

സഹനസമരത്തിലേക്ക് നയിച്ച ഗാന്ധിജിയെ കവി 'ഭാരതോർവ്വിയെ വേട്ട രാജർഷി'യെന്നാണ് വിശേഷിപ്പിക്കുന്നത്.

'മഹർഷിയുടെ മാല' എന്ന കവിതയിൽ സുഖസ്വാർത്ഥസ്വർഗ്ഗത്തിലിരുന്ന് ഐശ്വര്യമദത്തോടെ ചെങ്കോലേന്തുകയും സർഗ്ഗശക്തിയെ വെല്ലുവിളിക്കുകയും ചെയ്യുന്ന അധികാരിവർഗ്ഗത്തോട് കവിക്ക് പറയാനുള്ളത്,

'കവിയും ദർപ്പം പൊക്കിപ്പിടിക്കും പെരുക്കാലാൽ
ചവിട്ടിത്തേച്ചീടൊല്ലേ മഹർഷിയുടെ മാലും!'¹¹²

എന്നാണ്. ഋഷിപരമ്പരകൾ കൈമാറിയ ആദർശമാലും ചവിട്ടിയരച്ചുകളയാൻ മാത്രം അധികാരിവർഗ്ഗം മാറിയിരിക്കുന്നുവെന്ന തിരിച്ചറിവാണ് ഇവിടെ ഭീതിയുടെ അടിസ്ഥാനമായി മാറുന്നത്.

അർദ്ധനഗ്നനായ സന്യാസി സാന്ധ്യസൂര്യനോടൊപ്പം മറഞ്ഞപ്പോൾ തോപ്പിലെ പൂക്കളും ആകാശത്തിലെ നക്ഷത്രങ്ങളും മന്ത്രിക്കുന്നത്. 'നഗ്നനാം സന്യാസിയെങ്ങുപോയ്'¹¹³ എന്നാണ്. 'ചെങ്കോട്ടയിലെ സന്ധ്യ' എന്ന കവിതയിൽ പൗരാണികരായ ആദർശഭരണാധികാരികളുടെ അനുസ്മരണമാണ്.

'സത്യരക്ഷയ്ക്കായ് നാട്, വീട്, ഗേഹിനി, പുത്ര,-
ഭൃത്യവർഗ്ഗത്തെ വിട്ടോൻ വാണരാജ്യമീ രാജ്യം;
കൊട്ടാരക്കെട്ടിൽ പാർത്തു, നിസ്സംഗ്ഗരായിക്കെന്നു
പുട്ടിയ രാജർഷികൾ വാണരാജ്യമീ രാജ്യം'¹¹⁴

1.3.11 രാഷ്ട്രപിതാവ്, പ്രപഞ്ചപിതാവ്

ബിംബങ്ങളുടെ ധനനശേഷിയെ സമർത്ഥമായി സന്നിവേശിപ്പിക്കുന്ന പി.യുടെ മികച്ച കവിതകളിലൊന്നാണ് 'ഭരണാധിപൻ'. ഈ കവിതയിൽ പ്രപഞ്ചപിതാവും രാഷ്ട്രപിതാവും ഗാന്ധിജിയുണ്ട്. പ്രേമസംഹൃല്ലമുദുലനായ ഈ പിതാവ് എല്ലാമക്കളെയും (ഭാരതീയരെയും) ഒരുപോലെ സ്നേഹിക്കുന്നവനാണ്, സ്വന്തം ജീവൻ പരനിൽ സമർപ്പിക്കുന്നവനാണ്. വീണ്ടും വരാൻ കാത്തിരിക്കുന്ന ഭാരതത്തിന്റെ പ്രഭാതമാണ്. ഗാന്ധിജി ആ ധന്യജീവിതം 'കുപ്പായമൂരി ക്ഷേത്രത്തിൽ കടക്കും ഭക്തനെന്നപോൽ'¹¹⁵ രാജപദവി വെടിയുകയും ശാന്തമായ തപോവനം പുകുകയും ചെയ്യുന്നു. ഭാരതത്തെ ക്ഷേത്രമായും ഗാന്ധിജിയെ കുപ്പായമൂരിയ ഭക്തനായും വിശേഷിപ്പിക്കുകയാണ് കവി. 'കുപ്പായമൂരുക' എന്നത് ഭാരതീയതത്ത്വചിന്തയിൽ മരണം എന്നത് ദേഹം വെടിയലാണ്. വൃക്തിജീവിതത്തിൽ കുപ്പായമുപേക്ഷിച്ച ലളിത നിഷ്ഠയും ഗാന്ധിജിക്കുണ്ടായിരുന്നു.

‘ഭാരതത്തിന്റെ നവപ്രഭാതം’ എന്ന പേരിൽ 1975ൽ എഴുതിയ കവിതയിൽ പ്രപഞ്ചപിതാവിന്റെ നിയമദണ്ഡം മനുഷ്യന്റെ തിന്മകൾക്കുമേൽ കരുണാഹിതമായി പതിക്കുകതന്നെയും എന്നതിന്റെ മുന്നറിയിപ്പാണ്.

‘പെരും സ്വാർത്ഥപ്പടവുകൾ പടുത്തു നേർവഴി മാറ്റി
കരിനിഴൽ വിഷം പാറ്റും മാമരങ്ങളെ !
നിപതിക്കുമൊരുദിനം നിറുകയിൽ; കറങ്ങുമീ
പ്രപഞ്ചത്തിൻ സനാതനഭരണചക്രം.’¹¹⁶

എന്നാണ് തിന്മയെ വിരുദ്ധോക്തിയിലൂടെ കവി അവതരിപ്പിക്കുന്നത്.

ഭൗതികലോകത്തിലെ രാജാക്കന്മാർ പലപ്പോഴും മാനവഗർവ്വിന്റെ ചക്ര വർത്തിപദം അലങ്കരിക്കുമ്പോൾ പ്രപഞ്ചപ്പൊരുളായ മഹാസമ്രാട്ട് നിത്യപ്രേമം പരത്തിവാഴുന്നു. അതുകൊണ്ടുതന്നെ ആ പരമാത്മാവിന്റെ മുന്നിൽ ഗർവ്വ് അടിമയെ പ്പോലെ വിനീതവിധയനാവുന്നു കവി.

“ശാശ്വതനിത്യപ്രേമനിയമപ്പൊലിമയാ,-
മാമഹാചൈതന്യമെൻ ചക്രവർത്തിയീ മണിൽ
ആ മഹാസമ്രാട്ടിന്റെയടിമ ഞാനെന്നെന്നും,
മാനവഗർവ്വിൻ മുന്വിൽ താഴുവൊന്നല്ലീ ശീർഷം”¹¹⁷

1.3.12 ഗാന്ധിജി മാതൃലരൂപത്തിൽ

ഗാന്ധിജിയെ തറവാട്ടുകാരണവർ എന്ന അധികാരസ്ഥാനത്ത് പ്രതിഷ്ഠിക്കുന്ന പ്രധാനപ്പെട്ട ചില കവിതകൾ പി.യുടെതായുണ്ട്. തറവാട്, തറവാട്ടുകേഴ്ച, മാതൃലൻ എന്നീ ബിംബങ്ങളുടെ ആവിഷ്കാരങ്ങളാണ് ഈ കവിതകളിൽ കാണാനാവുന്നത്. 1956ൽ എഴുതിയ ‘ഇന്ത്യയുടെ ഭൂപടം’ എന്ന കവിതയിൽ ഭാരതം തറവാട്ടുകേഴ്ചത്രമായും ഗാന്ധിജി അവിടത്തെ മാതൃല രൂപമായും ചിത്രീകരിക്കപ്പെടുന്നു.

ഭാരതീയസംസ്കാരമാകുന്ന ‘മാതൃലൻ നടന്നേറിയ ത്യാഗത്തിന്റെ കിഴക്കേ നട’¹¹⁸ ഇംഗ്ലീഷ് ഭാഷയ്ക്കും പരിഷ്കാരത്തിനുംവേണ്ടി അടച്ചിടാനും അദ്ദേഹം പൂജിച്ച ആദർശബിംബത്തെ ഇരുളിൽ തളളാനുമാണ് ഇന്ത്യയുടെ പുതുനേതൃത്വം ശ്രമിച്ചത്. അതുകൊണ്ടുതന്നെ പടിഞ്ഞാറേനട (പാശ്ചാത്യ സംസ്കാരം) തുറന്നുവെച്ച് ഭരണം നിർവ്വഹിക്കുന്ന ഭാരതത്തിന്റെ പിൻഗാമികളിൽ കവിക്ക് വിശ്വാസമില്ലെന്നു പ്രഖ്യാപിക്കുന്നുണ്ട് ചില കവിതകൾ. ‘എന്റെ പത്തനം കനകപട്ടാമ്പരം മൂടിയ ശവമഞ്ചത്തിനു തുല്യമാണ്’¹¹⁹ എന്ന് ‘ഇന്ത്യയുടെ ഭൂപടം’ എന്ന കവിതയിൽ കവി വേദനയോടെ മനസ്സിലാക്കുന്നുണ്ട്.

ഗാന്ധിയൻ രീതിയോടും ഭാരതീയസംസ്കൃതിയോടും നീതികാണിക്കാൻ കഴിയാത്ത ഒരു പിൻതലമുറയാണ് ഇന്ത്യയെ ചേതനയില്ലാത്ത ശവപ്പെട്ടിയായി മാറ്റുന്നതെന്നാണ് കവി ഉറച്ചു വിശ്വസിക്കുന്നത്. രാജ്യത്തിന്റെ അമ്മാവനായി ഗാന്ധിജിയെയും മകനായി നെഹ്റുവിനെയും ഈ കവിതയിൽ വിരുദ്ധതലങ്ങളിൽ അവതരിപ്പിക്കുന്നത് ഇപ്രകാരമാണ്.

‘എന്നേയ്ക്കുമായിട്ടടച്ചിട്ടു, നേടിയൊ-
രമ്മാമനന്നുനടന്നേറിയ പടി,
ത്യാഗ-മപ്പനമാവടച്ചു, പടിഞ്ഞാറു-
ഭാഗത്തു പുത്തൻ പടിവെച്ചിതെന്മകൻ’¹²⁰

ഭരണയന്ത്രം തിരിക്കുന്ന മുശാരിയായ നെഹ്റുവിനോട് കവിക്ക് പറയാനുളളത് പാശ്ചാത്യപരിഷ്കാരത്തിനൊപ്പിച്ച് മുശമാറ്റരുത് എന്നാണ്. ‘ഗാന്ധിജിയുടെ സാമ്പത്തികസാമൂഹ്യദർശനം ചർക്ക, കൂടിൽ വ്യവസായം എന്നിവയുടെ അടിസ്ഥാനത്തിലുള്ളതാണ്. ആധുനികശാസ്ത്രത്തിന്റെ യന്ത്ര പരിഷ്കാരം ആ ദർശനത്തിനെതിരായി ആഞ്ഞടിക്കുന്ന ഒരു കൊടുങ്കാറ്റാണ്’¹²¹ എന്നതുകൊണ്ടുതന്നെ കവിക്ക് തന്റേതായ സ്വരമുയർത്തേണ്ടി വരികയാണ്. ‘തറവാട് = ഭാരതം, മാതൃലൻ = ഗാന്ധിജി, മുത്തപുത്രൻ = നെഹ്റു എന്ന ഒരനുപാതം ഒന്നിലേറെ കവിതകളിലുണ്ട്. ഇത്തരം പ്രയോഗങ്ങളിലൂടെ കവി ഒരു കുടുംബാംഗമായിത്തന്നെ ഭരണാധിപരക്ഷകരുപങ്ങളോടൊപ്പം നിലകൊള്ളുന്നതിന്റെ സൂചനയാണ് വ്യക്തമാക്കപ്പെടുന്നത്.

കേരളീയയാഥാർത്ഥ്യമായ മരുമക്കത്തായത്തറവാടുകളുടെ ഗ്രാമ്യ സ്വാധീനം അത്രയധികമുള്ളതുകൊണ്ടുതന്നെയാവാം പി. മരുമക്കത്തായ ശൈലീപ്രതിപത്തി കാണിച്ചുകൊണ്ട് ഗാന്ധിജിയെ രാഷ്ട്രപിതാവ് എന്നതി നേക്കാൾ മാതൃലരുപത്തിൽ അവതരിപ്പിക്കാൻ ശ്രമിക്കുന്നത്. ‘നിലാവേ വരു’ എന്ന കവിത ഇതിനുദാഹരണമാണ്.

‘തോർത്തുടുത്തുപവാസത്തിൽ വെന്തുനീറിയ മാതൃലൻ
കുങ്കുമച്ചാറിലാറാടി മറഞ്ഞു സാന്ധ്യഭാസ്കരൻ’¹²²

എന്നതരത്തിൽ ഗാന്ധിജിയെ പീഡിതമാതൃലരുപത്തിലാണ് കവി അവതരിപ്പിക്കുന്നത്.

‘ഇരുട്ടിന്റെ പുഞ്ചിരി’ എന്ന കവിതയിൽ ‘ഉരുക്കുമുഷ്ടിയിൽ കൈക്കോട്ടാകുന്ന ആയുധമേന്തിയോനും ജീവിതപ്പോരിൽ വിജയംവരിച്ചവനും’¹²³ ആയാണ് മാതൃലനെ ചിത്രീകരിക്കുന്നത്.

വീരമാതൃലന്റെ ക്ഷാത്രതേജസ്സിനെ വീരാരാധനയോടെ വീക്ഷിക്കുന്ന കവിതയാണ് 'തോണിപ്പുരയിൽ'.

‘അമ്മാമൻ, ക്ഷാത്രതേജസ്സു
പുരുഷാകൃതി പുണ്ടവൻ;
മുഖത്തു നേരെ നോക്കില്ല,
ന്നാരു-മാ, വഴിപോയവർ’ ¹²⁴

പുരുഷാകൃതിപുണ്ട വീരനായകനാണ് ഈ കവിതയിലെ മാതൃലനായ ഗാന്ധിബിംബം.

1.3.12.1 അമ്പിളി, അമ്മാവൻ

ചന്ദ്രബിംബത്തെയും മാതൃലബിംബത്തെയും കുട്ടിയോജിപ്പിക്കുന്ന ഒരു കവിതയാണ് 'അമ്പിളി അമ്മാവൻ'. പാശ്ചാത്യദേശത്തുനിന്നും ഇറക്കുമതിചെയ്ത പുതിയ നാഗരികയന്ത്രസംസ്കാരം സാത്വികവെൺമപുതച്ച ഭാരതക്ഷേത്രത്തിൽ അതിക്രമിച്ചു കയറുന്നതിനെ ചെറുക്കാനാണ് 'അമ്പിളി അമ്മാവനോട്' എന്ന കവിതയിലൂടെ ശ്രമിക്കുന്നത്. 1938 ലെഴുതിയ ഈ കവിതയിൽ ഗാന്ധിജിയെ 'വറ്റിവരണ്ട ജഗത്തിന്റെ തൊണ്ടയിൽ പൈമ്പാൽ പകർന്നുകൊടുക്കുന്ന പൗർണ്ണമി'യായാണ് ചിത്രീകരിക്കുന്നത്. അധിനിവേശ താല്പര്യങ്ങൾക്കെതിരെ പ്രതിരോധം തീർക്കാനുള്ള ശ്രമമാണ് ഈ കവിതയിലൂടെ കവി നിർവ്വഹിക്കുന്നത്. അതുകൊണ്ടുതന്നെ,

‘ആരു കടന്നുവരുന്നിതകത്തേയ്ക്കു
പാർവ്വണപൗർണ്ണമീപുജ മുടക്കുവാൻ ? ’ ¹²⁵

എന്ന് കാവലാളെപ്പോലെ വിളിച്ചുചോദിക്കാൻ കവി തയ്യാറാവുന്നു.

1.3.13 മാതൃബിംബങ്ങൾ

പിതൃബിംബങ്ങളെപ്പോലെ മാതൃബിംബങ്ങളുടെ ആവിഷ്കാരവും പി.യുടെ കവിതകളിലുണ്ട്. 'ഭരണാധിപൻ', 'നരബലി', 'യമുനാതടത്തിലെ സ്മാരകക്ഷേത്രം', 'ഗംഗ യലകളുടെ പാട്ട്' തുടങ്ങിയ കവിതകളിൽ രക്ഷക, ശിക്ഷകരുപിയായ മാതൃബിംബങ്ങളുടെ ആവിഷ്കാരമുണ്ട്.

'ഭരണാധിപൻ' എന്ന കവിതയിൽ സ്വാതന്ത്ര്യാനന്തരഭാരതത്തെക്കുറിച്ചുള്ള വേദനിപ്പിക്കുന്ന വിചാരവികാരങ്ങളാണ് കവി ആവിഷ്കരിക്കുന്നത്.

‘നാടുവിട്ടു പറവകൾ

തീക്കൂടായ് പുഷ്പവാടികൾ

കങ്കാളാകൃതിയായ്

പ്രേതനിഴലായ് നരസന്തതി? ¹²⁶

എന്നതരത്തിലാണ് സ്വാതന്ത്രാനന്തരഭാരതത്തിന്റെ ദേശഘടന. അധർമ്മം തലപൊക്കിയ പ്ലോൾ പാലകയായ വസുന്ധര പലായനംചെയ്തു എന്നതുകൊണ്ടാണ് ഇങ്ങനെ സംഭവിച്ചതെന്നാണ് കവിയുടെ നിരീക്ഷണം. ഇവിടെ മാതാവ് ഭാരതാംബതന്നെയാണ്. ദേശം അനാഥമായി. അവളെ തിരികെവിളിക്കാൻ ഒരാൾക്കു മാത്രമേ കരുത്തുള്ളൂ. ആ കരുത്തുറ്റ ശബ്ദം രാഷ്ട്രപിതാവായ ഗാന്ധിജിയുടേതാണ്. ഇടിനാദംപോലെ മന്നവൻ (ഗാന്ധിജി) വിളിക്കുമ്പോൾ കാരപ്പയ്യിനെപ്പോലെ അവൾ ഓടിയെത്തുന്നു. ധർമ്മത്തിനും സത്യത്തിനും ആവോളം കറന്നെടുക്കാൻ പാൽചുരുത്തുന്നവളായി അവൾ മാറുന്നു. വംശപാലനത്തിന്റെയും സമൃദ്ധിയുടെയും പ്രതീകമായ പശുപാലകബിംബം മാതൃബിംബമായും മന്നവൻ (ഗാന്ധിജി) പിതൃബിംബമായും ഉയിർത്തെഴുന്നേൽക്കുകയാണ് ഈ കവിതയിലൂടെ.

മാതാവ്, പിതാവ്, മക്കൾ ത്രയമടങ്ങുന്ന കുടുംബഘടനയുടെ വികസിതരൂപമാണ് ദേശഘടനയും ദേശനിയമരൂപമായ ഭരണഘടനയും. 1948ൽ എഴുതിയ 'യമുനാതടത്തിലെ സ്മാരകക്ഷേത്രം' എന്ന കവിതയിൽ ആദർശമൂല്യങ്ങളുടെ സമകാലികാവസ്ഥയെ ഇപ്രകാരമാണ് ചിത്രീകരിക്കുന്നത്.

‘കുട്ടിച്ചത്തുപോയ് കറവവറ്റിയ പശുക്കളായ്

സത്യവുമഹിംസയും ഭാരതസംസ്കാരവും’¹²⁷

ഇവിടെ കറവവറ്റിയ പശു ഭാരതാംബയും ചത്തുപോയ കുട്ടി ഗാന്ധിജിയുമാണ്. ‘കറവക്കാരനെ ചവിട്ടി, ബദ്ധയായ് ചുരത്താതെ വാവിട്ടലറുന്നു ഭൂമി’ ¹²⁸ എന്ന് ‘ഉദയതാരക-1’ എന്ന കവിതയിലും ഇക്കാര്യം അവതരിപ്പിക്കുന്നുണ്ട്.

‘നരബലി’ എന്ന കവിതയിലെ ദേവിയും പീഡിതബിംബമായും രക്ഷകശിക്ഷകബിംബമായും വരുന്നുണ്ട്. ഈ കവിതകളിലൊക്കെ ആദർശ നഷ്ടത്തിന്റെയും സംസ്കാരശിഥിലീകരണത്തിന്റെയും കുറ്റബോധത്തിൽ നിന്നാണ് കവി സാമൂഹികവിമർശനവും ആത്മവിമർശനവും നടത്തുന്നത്.

1.4 ആത്മീയതല പിതൃരൂപങ്ങൾ

പി.കവിതകളിലെ ആത്മീയത, ദൈവികം എന്നതിനെക്കാൾ പ്രാപഞ്ചികമാണ്. പ്രകൃതിയും സർവ്വചരാചങ്ങളും ഉൾപ്പെടുന്ന ഒരു സത്ത യെയാണ് കവി ആത്മീ

യാർത്ഥത്തിൽ വിശ്വസിക്കുകയും ഉപാസിക്കുകയും ചെയ്യുന്നത്. 'ഒടുക്കത്തെ ചോദ്യമിതാണ്. ഞാൻ, ഞാനാരാണ്? എവിടെ നിന്നു വന്നു ? എങ്ങോട്ടു പോകുന്നു? പ്രപഞ്ചം, പ്രപഞ്ചലീല, ഇതിനെന്തർത്ഥം ? ചിന്തിച്ചുനടന്നുവീർപ്പിട്ടു. ചിരിച്ചു. കരഞ്ഞു. വീർപ്പുമുട്ടി. പത്തു മാസത്തെ തടവുശിക്ഷ. ഒടുക്കത്തെ ആരുമില്ലാത്ത യാത്ര. അതിനിടയിലെ ഞാൻ, എന്റെ ജീവിതം. ഖനിമാന്തി, സ്വർണ്ണമില്ല. മുങ്ങിത്തപ്പി, മുത്തുകൈവന്നില്ല. ഞാനിന്നു നാസ്തികനോ ആസിതികനോ ? അറിഞ്ഞുകൂടാ. ഓ ഒന്നുമറിഞ്ഞുകൂടാ'.¹²⁹ ഈ അറിഞ്ഞുകൂടായ്മയിൽനിന്നാണ് കവിയുടെ അന്വേഷണം തുടങ്ങുന്നത്. ആത്മീയമെന്നും ഭൗതികമെന്നും വേർതിരിക്കുന്നതിന് പകരം അതിനെ രണ്ടുമിടകലർന്ന ജീവിതത്തിന്റെ സമ്പൂർണ്ണദർശനമായി കാണുകയാവും ഉചിതം.

'ആസ്തികത പിതൃബിംബത്തോടും ഭൗതികത മാതൃബിംബത്തോടും ബദ്ധമാണ്. സൂര്യൻ പിതാവ്, ഭൂമി മാതാവ്, ഭൗമമായ ഒന്നും നിഷിദ്ധമോ നിരർത്ഥമോ നിന്ദ്യമോ അല്ല. വൃത്തിക്കു പിതാവിനെയും മാതാവിനെയും ഒരുമിച്ച് ഉള്ളറയിൽ പ്രതിഷ്ഠിക്കാൻ കഴിയുംപോലെ കവി ആസ്തിക്യത്തെയും ഭൗതികതയെയും ഒരേ പീഠത്തിലിരുത്തി അർച്ചിക്കുന്നു'¹³⁰ എന്നു എം.ലീലാവതിയുടെ നിരീക്ഷണം ഇതിന് ഉപോത്ബലകമാണ്.

ചില നിരൂപകരാൽ 'ഭക്തകവി' എന്നു വിശേഷിപ്പിക്കപ്പെട്ട പി. യുടെ കവിതകളിലെ ആത്മീയത കൂടുതൽ അടുത്തുനിൽക്കുന്നത് ഭാരതീയതയിലുണിയാണ്. ഭാരതീയമായ ആത്മീയസ്ഥാനങ്ങൾ ക്ഷേത്രങ്ങളായതുകൊണ്ടുതന്നെ പി.കവിതകളിലെ പിതൃബിംബങ്ങളെ ക്ഷേത്രസംസ്കാരവുമായി ബന്ധപ്പെടുത്തിക്കൊണ്ടാണ് രൂപപ്പെടുത്തിയെടുക്കുന്നത്. പി.യുടെ കവിതകളിലെ ക്ഷേത്രം ആത്മീയസ്ഥാപനം എന്നനിലയിൽ മാത്രമല്ല, ആദർശത്തിന്റെയും സാത്വികതയുടെയും സത്യധർമ്മാദികളുടെയും വിശുദ്ധപ്രതീകമായും കവിതയിൽ അവതരിപ്പിക്കപ്പെടുന്നു.

1.4.1 ക്ഷേത്രബിംബങ്ങൾ

പി.യുടെ കാവ്യദർശനത്തിലെ പ്രധാനപ്പെട്ട ഒരു പ്രതീകമാണ് ക്ഷേത്രം. ക്ഷേത്രം കല്ലും മണ്ണുമല്ല തത്ത്വമാണെന്നാണ്¹³¹ പി. വിശ്വസിച്ചിരുന്നത്. മനുഷ്യനായി ജനിച്ചു, മനുഷ്യനായി ജീവിച്ചു, മനുഷ്യനന്മയിലും ലോകനന്മയിലുമുണി, ആദർശത്തിന്റെ ഉദാത്തരൂപങ്ങളായി മാനവചരിത്രത്തിലിടം നേടിയ പിതൃരൂപങ്ങളൊക്കെയും പി.യെ സംബന്ധിച്ചിടത്തോളം ആദർശത്തിന്റെ തത്ത്വരൂപങ്ങളും കൂടിയാണ്. ക്ഷേത്രബിംബങ്ങളുടെ പശ്ചാത്തലത്തിൽ അവതരിപ്പിക്കുന്ന ഇത്തരം പിതൃരൂപങ്ങൾ കവിമനസ്സിലെ ആദർശങ്ങളുടെ

മഹദ്‌രൂപങ്ങളാണ്. സമകാലികവിഹാലതകൾക്ക് അടിപ്പെടുമ്പോഴൊക്കെ ഈ പിതൃരൂപങ്ങളെ കവി ഉണർത്തിയെടുക്കുന്നു. മാനവികതയുടെ മഹാമാതൃകയായതും ആദർശത്തിന്റെ വിശുദ്ധസാന്നിധ്യമായതുമായ ചരിത്രപുരുഷന്മാരെ കവിതയിലൂടെ പുനഃസൃഷ്ടിക്കുമ്പോൾ കവിത അങ്ങേയറ്റം ആദർശാത്മകമായിത്തീരുന്നു. കവിയുടെ മനസ്സിലെ ആത്മീയവിശ്വാസത്തെ പുരിപ്പിക്കുന്ന ഭാരതീയ പാരമ്പര്യവും അതിന്റെ ചരിത്രപരവും ഐതിഹ്യാത്മകവുമായ തലത്തിൽ നിൽക്കുന്ന ദേവരൂപങ്ങളുമാണ് 'ആത്മീയക്ഷേത്രം' എന്ന ഭാഗത്ത് അവതരിപ്പിക്കുന്നത്.

1.4.1.1 ആത്മീയക്ഷേത്രം

പി. കവിതകളെഴുതിത്തുടങ്ങിയ 1925-35 കാലഘട്ടത്തിൽത്തന്നെ ആത്മീയതയോടുള്ള ആഭിമുഖ്യം കവിയിൽ പ്രകടമാണ്. വൈഷ്ണവഭക്തി- പ്രധാനമാണ് 'ശ്രീരാമചരിതം', 'ഭദ്രദീപം', 'അനന്തൻ കാട്ടിൽ', 'താമരമാല' എന്നീ കൃതികൾ. എങ്കിലും ക്ഷേത്രദർശനതാല്പര്യാർത്ഥമുള്ള യാത്രകളുടെ തുടക്കവും ആത്മീയത, ആത്മാന്വേഷണത്തിന്റെ തലം പ്രാപിക്കുന്നതും 1942 മുതൽക്കുള്ള കവിതകളിലാണ്. 'ഇന്ദ്രിയഗോചരമല്ലാത്ത ഒരു വിശ്വശക്തിയെക്കുറിച്ചുള്ള ബോധം മനുഷ്യരിൽ നിദ്രാണമായി കിടപ്പുണ്ട്. ഭാരതീയജനതയ്ക്ക് ഇതു വളരെയേറെ ശക്തിമത്തായ ഒരു അബോധവാസനയാണ്'¹³² എന്ന് വ്യക്തമാക്കപ്പെട്ടിട്ടുണ്ട്. പി.യിലും പ്രവർത്തിച്ചിരുന്നത് ഇത്തൊരമൊരു അബോധവാസനയായിരുന്നുവെന്ന് അദ്ദേഹത്തിന്റെ രചനകളിലെ ആത്മീയ, പ്രാപഞ്ചികബോധം തെളിവു നൽകുന്നുണ്ട്.

ക്ഷേത്രദർശനത്തെ കവി ദൈവദർശനമായും പിതൃദർശനമായുമാണ് കണ്ടത്. ദേവരൂപങ്ങളിൽ കവി വിശ്വശക്തിയുടെ വിലയനം ദർശിച്ചു. പിതൃബിംബങ്ങളുടെ സമൃദ്ധമായ സാന്നിധ്യമാണ് ആത്മീയാനുഭവപ്രധാനമായ കവിതകളിലുമുള്ളത്. പ്രപഞ്ചപ്പെരുമാൾ, പരമാത്മാവ്, തോജോരൂപം, ഗുരു എന്നിങ്ങനെ പരമമായസത്തയുടെ ബഹുവിധരൂപങ്ങളെ കവി ആവിഷ്കരിക്കുന്നു.

ജീവാത്മാവിന്റെ നശ്വരതയും പരമാത്മാവിന്റെ അനശ്വരതയും പ്രഖ്യാപിക്കുന്ന ആത്മീയപ്രധാനമായ നിരവധി കവിതകൾ പി. രചിച്ചിട്ടുണ്ട്. 'ഒരു പരമാണുവായ മനുഷ്യാത്മാവിന് ബ്രഹ്മാണ്ഡകോടികളുടെ ചക്രംതിരിക്കുന്ന അനന്തശക്തിമാത്രമാണ് ശരണം. അദ്യശ്യമായ ആ ശക്തിയുമായുള്ള വേഴ്ചമറന്നാൽ മനുഷ്യൻ കറന്റ്‌പോയ വെറും ബൾബ് മാത്രം'¹³³ എന്നാണ് കവി വിശ്വസിച്ചിരുന്നത്.

‘പ്രപഞ്ചം’, ‘ആകാശഗംഗ’, ‘മലയാളി’, ‘ശുദ്ധികലശം’, ‘ആപേരാൽമരം’, ‘നിറമാല’, ‘അരയാലില’, ‘കളിയച്ഛൻ’, ‘കുളിച്ചുതൊഴാതെ’ എന്നീ കവിതകളിലും ഭാരതീയസത്യദർശനചിന്തയാണ് ഉള്ളടക്കം ചെയ്യപ്പെടുന്നത്. അപരിമേയമായ വിശ്വചൈതന്യത്തെക്കുറിച്ചും ലോകനിയന്താവായ പ്രപഞ്ചപിതാവിനെക്കുറിച്ചുമുള്ള ബോധം കവിയിൽ വളരെ ശക്തമായി നിലകൊള്ളുന്നു. മനുഷ്യജീവിതത്തിന്റെ ഭോഗാനുഭൂതികൾക്കപ്പുറം തെളിയുന്ന ശരിയായ കാഴ്ചയുടെയും അറിവിന്റെയും അനുഭൂതിയുടെയും ഒരു വിശുദ്ധിയാണ്. പ്രത്യക്ഷപ്രപഞ്ചം മനുഷ്യരെ പരിമിതമായ കാഴ്ചകൾക്കുള്ളിൽ തളച്ചിടുമ്പോൾ സത്യപ്രപഞ്ചത്തിലിരുന്ന് നിയന്താവ് എല്ലാമറിയുകയും എല്ലാത്തിനെയും നിയന്ത്രിക്കുകയും ചെയ്യുന്നു. നിയന്താവിന്റെ രംഗവേദിയാണ് പ്രപഞ്ചം. അണിയറയ്ക്ക് പിന്നിൽ അദ്ദേഹമുണ്ടെന്ന ആശയം പല കവിതകളിലും അവതരിപ്പിക്കപ്പെട്ടിട്ടുണ്ട്.

പ്രപഞ്ചംതന്നെ അമ്പലം. ആത്മസാക്ഷാത്കാരമാണ് മനുഷ്യ ലക്ഷ്യം. പക്ഷെ, നാസ്തികജീവിതം മനസ്സിൽ അഹങ്കാരമെന്ന കാളിയനായി മാറുന്നു. പൊരുളറിയാതെ, സത്യമറിയാതെയുള്ള ജീവിതം കെട്ടജീവിതമാണ്. ഉപരിതലസ്വർഗീയമായ അറിവ് അറിവല്ല. പ്രപഞ്ചം മിഥ്യയാണെന്നും ലോകം മായയാണെന്നുമുള്ള വേദാന്തദർശനം പരമമായസത്യത്തെ ലക്ഷ്യംവയ്ക്കുന്നവയാണ്. കുളിച്ചുതൊഴാത്തമനുഷ്യർ സത്യത്തിന്റെ പരമാനന്ദമറിയാത്തവരാണ്. ദേഹികൊണ്ടോ ദേഹംകൊണ്ടോ അറിവിന്റെ ശുദ്ധിയെ പ്രാപിക്കാൻ ഇവർക്കാവുന്നില്ല. ഇത്തരത്തിൽ പ്രപഞ്ചത്തിൽ വന്ന് നേടേണ്ടതുനേടാതെ തിരിച്ചുപോകുന്ന മനുഷ്യാത്മാവിന്റെ നെടുവീർപ്പാണ് ‘ഉത്സവക്കളി’ എന്ന കവിത .

‘തുറന്നുകാട്ടി പിണ്ഡാണ്ഡമോരോന്നും ബാലലീലയാ
 ഒളിച്ചിരിക്കുന്ന പൂർണ്ണബ്രഹ്മമാണ്ഡനിധികുംഭവും
 പ്രച്ഛന്നരുപമാമേതോ വിശ്വരുപമഹാത്മ്യം
 പൂർണ്ണത്വത്തിൽ ചലനമായ് നാദതാളലയങ്ങളായ്’¹³⁴

1.4.2 ജഗദ്ഗുരു, പരമാത്മാവ്

പരമാത്മാവ്, പരംപൊരുൾ എന്നൊക്കെ വിളിക്കാവുന്ന ഒരു ആദിബിംബത്തോടുള്ള ആരാധന പി.യുടെ കവിതകളിൽ കാണുന്നു. ആസ്തിക ഭക്തിയിലായാലും പ്രകൃത്യപാസനയിലായാലും കവി ഈ പൂർണ്ണതയെയാണ് കവിതയിലും ജീവിതത്തിലും പിന്തുടർന്നിരുന്നത്. ‘നമനസത്ത എന്നു വിളിക്കാവുന്ന ന്യൂമിനോസം പി.

കുഞ്ഞിരാമൻ നായരിലാണ് നൂറുശതമാനവും കാണുന്നത്¹³⁵ എന്ന മേലത്ത് ചന്ദ്രശേഖരന്റെ അഭിപ്രായവും ഇവിടെ പ്രസക്തമാണ്.

1.4.3 വൈഷ്ണവഭക്തി

1.4.3.1 ശ്രീകൃഷ്ണൻ

പി.യുടെ ആത്മീയനൂഭവകവിതകളിൽ ആവർത്തിക്കപ്പെടുന്ന ആത്മീയ പിതൃരൂപം ശ്രീകൃഷ്ണന്റെതാണ്. കൃഷ്ണസങ്കല്പത്തിൽ കവി ആപാദം മുഴുകുന്നതിന് സാക്ഷ്യമാണ് 'വിഷവൈദ്യൻ' മുതലുള്ള കവിതകൾ. ക്ഷേത്രദർശനതല്പരനായ കവി ഒരുഘട്ടത്തിൽ ഗുരുവായൂരിലെ നിത്യസന്ദർശകനായിത്തീരുന്നതിന്റെ അനുഭവങ്ങൾ കവിതയിലും ആത്മകഥയിലും അവതരിപ്പിച്ചിട്ടുണ്ട്.

'ഗുരുവായൂർ അമ്പലം കുഞ്ഞിരാമൻ നായരെ കോൾമയിർ ക്കൊള്ളിച്ചു. ജീവിതത്തിന്റെ പാപപങ്കിലതയോർത്ത് പശ്ചാത്തപിച്ച് കണ്ണീർ വാർത്തു. ആ നടയിൽ വീണുരുണ്ട് മാസങ്ങളും വർഷങ്ങളും അവിടെ ഭജനം നടത്തുക'യും¹³⁶ ചെയ്തതായി മല്ലിശ്ശേരി കരുണാകരൻ രേഖപ്പെടുത്തിയിട്ടുണ്ട്. ഈയൊരനുഭവത്തിന്റെ പശ്ചാത്തലത്തിൽ വിശേഷരൂപത്തിൽ കൃഷ്ണനെ അവതരിപ്പിക്കുന്ന നിരവധി കവിതകൾ പി.രചിച്ചിട്ടുണ്ട്¹³⁷ അതിൽ പ്രധാനപ്പെട്ടതാണ് 'ഭദ്രദീപം', 'പൊന്നമ്പലം', 'സമർപ്പണം', 'യാചകനോട്', 'കടക്കാരുൻ', 'കുളിച്ചുതൊഴാതെ', 'നിർവ്വ്യാണസന്ധ്യ' എന്നിവ.

'ഭദ്രദീപം' എന്ന കവിതയിൽ ഉണ്ണികൃഷ്ണനോടുള്ള അകമഴിഞ്ഞ ഭക്തിയും സ്വന്തവ്യക്തിത്വത്തിന്റെ നിസ്സാരതയും കവിതയുടെ വിഷയമാവുന്നു.

'അന്ധതാമിശ്രക്കുമിയാമെന്റെ നാവിലുദിക്കണേ,

'ഗുരുവായൂരപ്പ'നെന്ന തിരുനാമഷഡക്ഷരി'¹³⁸

എന്നാണ് കവി കൃഷ്ണബിംബത്തോടായി പ്രാർത്ഥിക്കുന്നത്.

ഗുരുവായൂർ അമ്പലവും പ്രപഞ്ചപ്പെരുമാളിന്റെ വിശ്വമെന്ന അമ്പലവും ഒന്നായിമാറുന്ന അനുഭവം പകരുന്നതാണ് 'പൊന്നമ്പലം'¹³⁹ എന്ന കവിത. ശ്യാമളകോമളൻ, അംബികാവല്ലഭൻ, ദേവർഷീസഞ്ചയം, നാരദൻ, ആദികവീശ്വരൻ, പതഞ്ജലി എന്നിവർ പങ്കെടുക്കുന്ന സമത്വസുന്ദരമായൊരു സാംസ്കാരികസമ്മേളനം അവിടെവെച്ചു വർഷംതോറും നടക്കുന്നതായാണ് കവി വിഭാവനം ചെയ്യുന്നത്. ആധിഭൗതികബോധവും ആധ്യാത്മികബോധവും കൂടിച്ചേരുന്ന ഭാവസാത്മീകരണത്തിന് കവി എളുപ്പം വശഗനാവുന്നതിന്റെ ഉദാഹരണം കൂടിയാണ് ഇത്.

‘അമ്പിലീ ലോകഗോളം ഭരിക്കുവാൻ
തമ്പുരാനെ തരേണ്ടതെന്താണു ഞാൻ
എന്റെ കയ്യിലുണ്ടങ്ങുന്നു നൽകിയ
മർത്ത്യജന്മമാമോടക്കുഴൽ മാത്രം’¹⁴⁰

എന്നതരത്തിലുള്ള യഥാർത്ഥഭക്തിയുടെ ഈ പൂർണ്ണസമർപ്പണത്തെ ‘സമർപ്പണം’ എന്ന കവിതയിൽ അവതരിപ്പിക്കുന്നു.

പരമാത്മാവായ നീലബാലന്റെ മുന്നിൽ അന്ധയാചകനായി നിൽക്കുന്ന ജീവാത്മാവിനെയാണ് ‘വഴിയമ്പലത്തിൽ’ എന്ന കവിതയിൽ അവതരിപ്പിക്കുന്നത്. പരമാത്മാവ് = വെളിച്ചവും, ജീവാത്മാവ് = വെളിച്ചം തിരയുന്ന യാചകനുമാണ്. ‘യാചകനോട്’¹⁴¹ എന്ന കവിതയിലും അവതരിപ്പിക്കുന്നത് ഇതുതന്നെ. മനുഷ്യനോട് യാചിക്കുന്നവൻ മുഖ്യനാണെന്നും അന്വേഷണലക്ഷ്യം പെരുമാളിന്റെ നിലയമാണെന്നും ഈ കവിത ഓർമ്മിപ്പിക്കുന്നു.

‘ശൂന്യമാണി,നങ്ങുന്നു കയ്യിൽത്തന്ന ഭാസ്യാരമൊക്കെയും;
നടക്കുന്നു കൃഷ്ണനുള്ള കടത്തിൻ ചുമടേറ്റി ഞാൻ’¹⁴²

‘വിനയം വിധേയത്വം, സമർപ്പണം എന്നീ ഭാവങ്ങളുള്ളവനാണ് യഥാർത്ഥഭക്തനെന്നും അങ്ങനെയുള്ള ഭക്തരെയാണ് എനിക്കേറ്റവും പ്രിയപ്പെട്ടതെന്നും¹⁴³ ഭഗവദ്ഗീതയിലെ ‘ഭക്തിയോഗ’ത്തിൽ പറയുന്നുണ്ട്. പി. കുഞ്ഞിരാമൻ നായർ അനുവർത്തിച്ചിരുന്ന ഭക്തിയുടെ ആത്മീയതലത്തിന് ഇത്തരത്തിലുള്ള വിശാല ബോധമാണുള്ളത്.

പ്രപഞ്ചപ്പെരുമാളിനെ തൊഴാതെ ജീവിതം തുലച്ചവന്റെ അനുഭവ വേദനയും കുറ്റബോധവുമാണ് ‘കുളിച്ചുതൊഴാതെ’ എന്ന കവിത. ‘പ്രപഞ്ചപൊന്നമ്പലനടയിൽ വന്ന് പ്രാരബ്ധവശാൽ കുളിച്ചുതൊഴാൻ തരപ്പെടാതെ - മനുഷ്യജന്മത്തിന്റെ പരമലക്ഷ്യമായ ആത്മസാക്ഷാത്കാരം സാധിപ്പാൻ തരപ്പെടാതെ - ഈ ലോകം വിടേണ്ടിവരുന്ന സാധാരണജീവന്റെ ഉള്ളിലുറുന്ന വേദനയുടെയും നിരാശയുടെയും നെടുവീർപ്പുകൾ’¹⁴⁴ ആണ് ഈ കവിതയിൽ അവതരിപ്പിക്കുന്നത്. പക്ഷെ പുരാതനസുന്ദരക്ഷേത്രത്തിൽ മൗന മുദ്രധരിച്ച് നിൽക്കുന്ന ശ്യാമളകോമളവിഗ്രഹം കവിമനസ്സിൽ കൺകുളിർക്കെ കാണുന്നുണ്ട്’.¹⁴⁵ ‘നിർവ്വ്യാണനിശ’ എന്ന കവിതയിൽ ‘മണൽത്തരിപോലും ചാരമന്ദസ്മിതം തുകി’¹⁴⁶ പാവനമായ ഈ ക്ഷേത്രനടയിൽ എന്തിനെന്ന് റിയാതെ കിടക്കുന്നതിന്റെ ചിത്രം അവതരിപ്പിക്കുന്നു.

1.4.3.2 അനന്തൻകാട്ടിൽ

‘അനന്തൻകാട്ടിൽ’ ‘മൺകുടത്തിന്റെ വില’ എന്നീ കവിതകളിൽ കവിയുടെ ആസ്തികാന്വേഷണമാണുള്ളത്. ‘കുശവൻ’ എന്ന പിതൃബിംബത്തിലൂടെ സ്രഷ്ടാവിനോട് മനുഷ്യജന്മത്തിനുള്ള കടവും കടപ്പാടും പ്രതിരൂപാത്മകമായി അവതരിപ്പിക്കുന്ന കവിതയാണ് ‘മൺകുടത്തിന്റെ വില’. ‘അനന്തൻ കാട്ടിൽ’ എന്ന കവിതയാകട്ടെ ദൈവത്തെത്തേടി യുള്ള മനുഷ്യാത്മാവിന്റെ നിസ്സഹായമായ അലച്ചിലും അന്വേഷണവുമാണ് അവതരിപ്പിക്കുന്നത്.

അമ്മ, മകൾ, കുശവൻ, കുശവന്റെ മകൾ എന്നിവരാണ് കവിതയിലുള്ളത്. അമ്മ ജിജ്ഞാസയോടെ ഇടയ്ക്കു ചോദിക്കുന്നു ‘കടംകൊണ്ട കുടത്തിന്റെ വിലയിനും കൊടുത്തില്ലേ നീ’¹⁴⁷ മകളാകട്ടെ കുശവനെ കാണാത്തതുകൊണ്ടു കടംതിരിച്ചുകൊടുക്കാൻ കഴിഞ്ഞില്ല എന്ന് അമ്മയ്ക്കു മറുപടിയും നൽകുന്നു. കുശവൻ വരശില്പവിരുതിന്റെ വിലവാങ്ങാൻ വരാത്ത കലാകാരനാണ്. കളിയച്ഛനിലെ അണിയറയിലെ ഉഗ്ര മുർത്തിയായ പെരുംകളിയച്ഛനിൽ നിന്ന് വ്യത്യസ്തനാണ് കനിവിന്റെ അവതാരമായ ഈ കുശവൻ¹⁴⁸ അമ്മ - ധർമ്മോദ്ബോധനം നടത്തുന്ന മനസ്സാക്ഷി, മകൾ - വ്യക്തി, കുടം - ശരീരം, കുശവൻ - സ്രഷ്ടാവായ ദൈവം, കുശവന്റെ മകൾ - മരണം, കടം - കടപ്പാട്, തോട്ടം - വ്യക്തി രൂപപ്പെടുത്തുന്ന ജീവിതം എന്നതരത്തിലാണ് ഈ കവിതയിലെ ഭാഷയെ പ്രതീകവൽകരിച്ചിരിക്കുന്നത്. ദൈവാശ്രിതമായ മനുഷ്യജീവിതത്തിന്റെ ധർമ്മാധർമ്മവിചാരവും എല്ലാ കടവും വീട്ടി ജീവിതത്തിൽ നിന്ന് വിടവാങ്ങാനുള്ള മനുഷ്യന്റെ സഹലതാസങ്കല്പവും ആത്മീയരൂപം കൊള്ളുന്നതിനുള്ള ഉദാഹരണമാണ് ഈ കവിത.

1.4.3.3 അയ്യപ്പൻ

ശബരിമല ശാസ്താവ് പ്രമേയമായിവരുന്ന രണ്ട് കവിതകളാണ് ‘ശ്രീശബരിമല വിളക്ക്’, ‘പൂങ്കാവനം’ എന്നിവ.

‘ഉണ്മതേടും വേടനെയ്യും നന്മണിപ്പൊന്മാനേ;
വെണ്മമൂടും ശ്രീശബരി മാമലപ്പുന്തേനേ;
നിൻകളികൾ നിന്നുകാണാൻ നിന്മിഴി ശരണം
തിങ്കൾ തേടുമെൻപുരാനെ അയ്യനേ ശരണം!’¹⁴⁹

എന്നതരത്തിൽ ശാസ്താവിൽ സകലവുമർപ്പിക്കുന്ന ഭക്തകോടികളുടെ ശരണവിളിയെ കവിയും പിന്തുടരുകയാണിവിടെ.

‘പുകാവനം’ എന്ന കവിതയിൽ അയ്യപ്പനെ ചിന്തുദ്രാകിതയോഗസമാധിപ്പൊരുളായി കണ്ടുവണങ്ങുന്നു കവി.

‘പൊന്നമ്പലമണിപീഠം തെളിയും തിരുനട കണികണ്ടു;
ചിന്തുദ്രാകിതയോഗസമാധിപ്പൊരുളൊളി കണികണ്ടു’¹⁵⁰

‘മനുഷ്യജീവിതമെന്ന മഹായാത്രയുടെ കൊച്ചുപതിപ്പാണ് ശബരിമലയാത്ര, ജീവിതയാത്ര. പരംജ്യോതിദർശനത്തിനുള്ള, തീർത്ഥയാത്രക്കാരൻ. ലോകം സ്വാമിമയമായിക്കണ്ടാൽ ‘അഹം, മമ’ എന്ന രണ്ടു നാളികേരം തൃപ്പടിയിലുടച്ചാൽ ആനന്ദജ്യോതിദർശനം കൈവരും ജീവന്റെ പരമലക്ഷ്യം, എല്ലായാത്രയുടെയും പരമലക്ഷ്യം, അതാണ്.’¹⁵¹ എന്നാണ് ശബരിമലയുടെ ദർശനാനുഭവം കവി ആത്മകഥയിൽ രേഖപ്പെടുത്തുന്നത്.

1.4.4 ഇസ്താംമത സൂചനകൾ

‘ചെങ്കോട്ടയിലെ സന്ധ്യ’, ‘മരുഭൂമിയിലെ ചന്ദ്രോദയം’, ‘അമ്പലം കത്തുമ്പോൾ’ എന്നീ കവിതകളിൽ ഇസ്താംമതസംസ്കാരം സാന്നിധ്യമായി കടന്നുവരുന്നു.

1.4.4.1 അല്ലാഹു

‘അല്ലാഹു കനിഞ്ഞേകി കനകംവിളയുന്നൊ-
രീഭൂമി; നമുക്കതിൽ ശാശ്വതമവകാശം’¹⁵²

1.4.4.2 നബിതിരുമേനി

‘മനുഷ്യത്വമില്ലായ്മയാണ് അനൈക്യത്തിന്റെ ബീജം’¹⁵³ എന്നരുളിയ പ്രവാചകനായ നബിതിരുമേനിയെക്കുറിച്ചുള്ള പ്രകീർത്തനമാണ് ‘മരുഭൂമിയിലെ ചന്ദ്രോദയം’ എന്ന കവിത.

‘വിണ്ടലപ്പൊരുമാളിൻ ദൂതനായുണർന്നോനേ
വന്നാലുമുതർക്കായിട്ടമുതു വർഷിപ്പോനേ’¹⁵⁴

എന്നാണ് കവി നബിയെ വിശേഷിപ്പിക്കുന്നത്. അതു കേവലമൊരു മതസങ്കല്പമെന്നതിനേക്കാൾ മതമൈത്രിയുടെയും മാനവമൈത്രിയുടെയും പ്രതിനിധാനങ്ങളെക്കുറിച്ചുള്ള പ്രത്യാശയിൽനിന്നാണ് രൂപപ്പെടുന്നത്.

1.4.4.3 ഖുർ ആൻ

ഇസ്ലാംമതസ്ഥരുടെ വിശുദ്ധഗ്രന്ഥമായ ഖുർ ആനിലെ തത്ത്വദർശനങ്ങൾ വിശ്വാസികളുടെ ജീവിതത്തിൽ സമത്വബോധത്തോടുകൂടി നിലനിൽക്കേണ്ടതിന്റെ സൂചന 'അമ്പലംകത്തു മോൾ' എന്ന കവിതയിലുണ്ട്.

‘മായാല്ല വാരുണവിദ്യതൻ വഹ്നിയിൽ
മാഹമ്മദമതഗ്രന്ഥം’¹⁵⁵

എന്നാണ് കവി ആഗ്രഹിക്കുന്നത്. അതിനായ് നബിഭക്തരായവരൊക്കെ കൂട്ടബാക്കു വിളിക്കാനും കവി ആഹ്വാനം ചെയ്യുന്നു.

1.4.5 ബുദ്ധൻ

ഭാരതീയപാരമ്പര്യത്തിന്റെ പ്രധാനധാരയായ ബുദ്ധമതത്തിലെ ബുദ്ധബിംബത്തിന്റെ ആവിഷ്കാരം പി.യുടെ കവിതകളിൽ അപൂർവ്വമായി മാത്രമേ കടന്നുവരുന്നുള്ളൂ. ബുദ്ധമതവും ബുദ്ധദർശനങ്ങളും വലിയതോതിൽ പി.യിൽ സ്വാധീനം ചെലുത്തിയിട്ടില്ല എന്ന സൂചനയാണ് ഇതു നൽകുന്നത്. എങ്കിലും ബുദ്ധന്റെ ത്യാഗപൂർണ്ണമായ ജീവിതവും ദർശനങ്ങളും ചില കവിതകളിലെങ്കിലും സാന്ദർഭികമായി സൂചിപ്പിക്കുന്നുണ്ട്.

ജാതിവിവേചനവും അസമത്വവും സൃഷ്ടിച്ച ഉച്ചനീചത്വത്തിന്റെ അർത്ഥശൂന്യതയെ ആവിഷ്കരിക്കുന്ന ബുദ്ധവിഷയപ്രധാനമായ കവിതയാണ് ‘ബുദ്ധന്റെ ഭിക്ഷ.’

‘ആകമാനമപ്പൊൻ പ്രഭവീശിയൊ-
രാൽത്തറമേൽ വിളങ്ങി മുനീശ്വരൻ
ചെറ്റുനേരമുദയാദ്രി തന്മുകൾ-
ത്തട്ടിലേറിയൊരാദിത്യനെനപോൽ’¹⁵⁶

ആണ് കവി ബുദ്ധനെന്ന് പിതൃബിംബത്തെ അവതരിപ്പിക്കുന്നത്. വൃദ്ധയും ദരിദ്രയുമായ ഒരു ചണ്ഡാലസ്ത്രീയുടെ പ്രേമദീപ്തിയിൽ മോഹനിദ്ര വെടിഞ്ഞ ജ്ഞാനബുദ്ധന്റെ ചിത്രം ആദരവോടുകൂടിത്തന്നെ ഈ കവിതയിൽ പകർത്തിവയ്ക്കുന്നു.

1.4.6 ക്രിസ്തുമതം

പി.യുടെ കവിതകളിൽ ക്രിസ്തുമത ആശയങ്ങൾ വിശേഷേണ അവതരിപ്പിക്കുന്ന രചനകൾ കാണുന്നില്ല. ദുഷ്ടശക്തികളുടെ ആസൂരതയെ ചിത്രീകരിക്കുന്ന ചില സന്ദർഭങ്ങളിൽ ക്രിസ്തുവിന്റെ ത്യാഗമഹത്വത്തെ അനുസ്മരിക്കുന്നുണ്ട്. അതാകട്ടെ സാന്ദർഭികമായ ഹ്രസ്വസൂചനകൾ മാത്രമായാണ് കവിതയിൽ അവതരിപ്പിച്ചിട്ടുള്ളത്. ¹⁵⁷ അത്തരത്തിലുള്ള കവിതയാണ് ‘ചന്ദ്രദർശനം.’

‘ബുദ്ധനെ കളിയാക്കി ക്രിസ്തുവെക്കുരിശേറ്റി
ഹിംസതൻ നഗ്നന്യത്തം കണ്ടു നീ രസിക്കുമ്പോൾ’ ¹⁵⁸

1.4.7 ഭാരതത്തിലെ ആത്മീയപിതൃരൂപങ്ങൾ

1.4.7.1 ശങ്കരാചാര്യർ

‘ശംഖനാദം’ ശങ്കരാചാര്യരെ അമാനുഷികരൂപത്തിൽ അവതരിപ്പിക്കുന്ന കവിതയാണ്.¹⁵⁹ കാലടിയിൽ നിന്ന് ശൃംഗേരിയിലേക്ക് ആകാശമാർഗ്ഗം യാത്രതിരിച്ച ശങ്കരൻ ഗുരുവായൂരിൽ കയറിയില്ലെന്നും അതിനാൽ ഗുരുവാ- യൂരപ്പൻ തന്റെ ചൈതന്യശക്തി ശങ്കരനെ ബോധ്യപ്പെടുത്തിയെന്നും പശ്ചാത്താപചിന്തനായ അദ്ദേഹം ‘ഗോവിന്ദാഷ്ടകം’, ‘വിഷ്ണുഭൂജംഗം’ എന്നീ സ്ത്രോത്രങ്ങൾ രചിച്ച് ഗുരുവായൂരപ്പനെ പ്രീതിപ്പെടുത്തിയെന്നുമുള്ള ഐതിഹ്യകഥാവൃത്താന്തമാണ് ഈ കവിതയുടെ കാരണം.

1.4.7.2 സ്വാമി വിവേകാനന്ദൻ

ഭാരതത്തിന്റെ ആത്മീയതേജസ്സായ വിവേകാനന്ദനെ അനുസ്മരിക്കുന്ന പ്രധാനകവിതയാണ് ‘വിവേകാനന്ദപ്പാഠയിൽ’. ആൽവിത്തിൽ മഹാപ്രപഞ്ചത്തെ നേപോലെ ആത്മാവിൽ ആയതപ്രപഞ്ചത്തെ മുഴുവൻ ആവാഹിച്ചവനായാണ് കവി വിവേകാനന്ദനെ കാണുന്നത്.

‘ഓർക്കുവിൻ സൂര്യോദയത്തോടൊപ്പം;മനശ്ചര-
സംസ്കാരത്തിടമ്പിനെ ജീവിതനേതാവിനെ

ഈ വീരയുവാവിനെ ക്ഷണിക്കൂ; സമുന്നത-
ജീവിതസൗധശിലാസ്ഥാപനത്തിനു നിങ്ങൾ!'¹⁶⁰

എന്നാണ് കവി സഹജീവികളെ ഓർമ്മിപ്പിക്കുന്നത്. പലപ്പോഴായി കന്യാകുമാരിയിലെത്തിച്ചേരുന്ന കവിക്ക് കന്യാകുമാരിയുടെ പ്രത്യക്ഷാനുഭവങ്ങളോടൊപ്പം വിവേകാനന്ദസ്മരണയും സ്വാഭാവികമായി വന്നുചേരുകയാണ്. 'കന്യാകുമാരി', 'കന്യാകുമാരിയിലെ ചന്ദ്രോദയം' എന്നീ കവിതകളിൽ സ്മരണാരുപമായി വിവേകാനന്ദൻ കടന്നുവരുന്നു.

'ത്യാഗിയാം ശ്രീരാമകൃഷ്ണശിഷ്യ-
യോഗമുറയ്ക്കിവർ ദേശികന്മാർ'¹⁶¹

കന്യാകുമാരിയുടെ തിരുമാറിൽ കൊടുംതപമാചരിക്കുന്ന മൂന്നു പാഠകൾ വിവേകാനന്ദന്റെ യോഗമുറയ്ക്കു ദേശികന്മാരായി നിൽക്കുന്നതായാണ് കവി ഇവിടെ കാണുന്നത്.

1.4.7.3 അരവിന്ദഘോഷ്

വിപ്ലവകാരിയും ആത്മീയഗുരുവുമായ അരവിന്ദഘോഷിനെ പിതൃരൂപത്തിൽ അവതരിപ്പിക്കുന്ന കവിതയാണ് 'ശ്രീഅരവിന്ദസമാധി'. ജയിൽ വാസത്തിനുശേഷം അരവിന്ദൻ വിപ്ലവം ഉപേക്ഷിക്കുകയും ആത്മീയജീവിതം തിരഞ്ഞെടുക്കുകയുമാണ് ചെയ്തത്. 'ഭാരതം ആത്മീയമായി ഉണർന്നാൽ മാത്രമേ യഥാർത്ഥസ്വാതന്ത്ര്യം നേടാനാവൂ'¹⁶² എന്ന അരവിന്ദഘോഷിന്റെ സ്വാതന്ത്ര്യചിന്ത കവിയെ സ്വാധീനിച്ചതിന്റെ പ്രതിഫലനമാണ് ഈ കവിത. 'വാടിക്കരിഞ്ഞു പൊരുളിന്നടി തേടിയ ജന്മമേ ജന്മം!' ¹⁶³ എന്നതരത്തിലാണ് കവി അരവിന്ദസ്മരണ അയവിറക്കുന്നത്.

1.4.7.4 ആചാര്യവിനോബാ ഭാവേ

ചരിത്രപുരുഷന്മാരെ ആത്മീയരൂപത്തിൽ ദർശിക്കുക എന്നത് പി.യുടേതായ ഒരു കാവ്യസമീപനമാണ്. 'സന്യാസിയുടെ പാട്ട്' എന്ന കവിതയിൽ ആചാര്യവിനോബാ ഭാവേയെ കവി അവതരിപ്പിക്കുന്നത് ധർമ്മത്തെ സ്ഥാപിക്കാൻ മനുഷ്യവംശത്തിൽ വന്നുപിറന്ന അവതാരമായാണ്. 1959 ൽ ആചാര്യവിനോബാ ഭാവേയുടെ പദയാത്രാദിനങ്ങളിൽ എഴുതിയ ഈ കവിതയിൽ ഗാന്ധിജിയുടെ ആദർശങ്ങൾ പിന്തുടരുന്ന ഒരാളായി വിനോബാ ഭാവേയെ ദർശിക്കുന്നു. 'വീണുറങ്ങും വിശ്വചിത്തവിപഞ്ചിക മീട്ടുവാൻ

വന്നെത്തി സന്യാസി പിന്നെയും¹⁶⁴ പ്രപഞ്ചപിതാവും ചരിത്രപുരുഷനും പി.യിൽ പല പ്ലോഴും അദ്വൈതഭാവം പ്രാപിക്കുന്നതായി കാണാം.

1.4.7.5 ശ്രീനാരായണഗുരു

ശ്രീനാരായണഗുരുവിന്റെ ആത്മീയജീവിതം മാനവസമൂഹത്തിനു നൽകിയ വെളിച്ചമാണ് ‘തിരുനാൾ’ എന്ന കവിത. വാനിന്റെ സന്ദേശവാഹകനായി, വാനിനെ മറയ്ക്കുന്ന മറവുമാറ്റാനും, വാനവർ പൊഴിക്കുന്ന പുഞ്ചിരി കാണാനും വാനിന്റെ സന്ദേശവാഹകനായി എത്തിയ മഹാത്മാവായാണ് കവി ഗുരുവിനെ കാണുന്നത്.

‘വാച്ച കന്മതിലുകളുടച്ചു നിരത്താനായ്
വാരുറ്റ സത്യത്തിന്റെ കാഹളം വിളിക്കാനായ്!’¹⁶⁵

അവതരിച്ച ഈ ഗുരുവരൻ മനുഷ്യസമൂഹത്തെ സമത്വത്തിലേക്കും സ്വതന്ത്രചിന്തയിലേക്കുമാണ് നയിച്ചത്.

1.4.7.6 ചട്ടമ്പിസ്വാമികൾ

ചട്ടമ്പിസ്വാമികളുടെ ഭൂതദയ ഉദാഹരിക്കുന്ന ഒരു കവിതയാണ് ‘അന്നദാനം’. മനുഷ്യരോടെന്നപോലെ ജന്തുതയോടുള്ള സഹാനുഭൂതിയും കരുണയും പ്രകടിപ്പിക്കുന്ന ഒരു പിതൃരൂപമാണ് ഈ കവിതയിലുള്ളത്.

‘കണ്ണുനീർ ചിതറിക്കൊണ്ടർക്കമണ്ഡലംപോലെ
തിണ്ണമേൽ ചന്ദ്രം പടിഞ്ഞിരിക്കുമൃഷി...’¹⁶⁶

തന്നെ അതിഥിയായി സ്വീകരിക്കുന്ന വീട്ടുകാരോട് തന്നോടൊപ്പം വന്ന നായ്ക്കളോടും ആതിഥ്യമര്യാദ കാണിക്കാൻ ആവശ്യപ്പെടുകയും അന്നദാനം അവയ്ക്കും കൂടി നൽകുകയും ചെയ്യുന്നു. കേവലമാനവികതയ്ക്കുമപ്പുറം പോകുന്ന ജീവിതസമീപനമാണ് പി. ഈ പിതൃബിംബത്തിൽ സമന്വയിപ്പിക്കുന്നത്.

1.4.8 ഗാന്ധിജി വിരാട് പുരുഷരുപത്തിൽ

ഗാന്ധിജിയെ കവി മാനുഷികരുപത്തിലും അമാനുഷികരുപത്തിലും അവതരിപ്പിച്ചിട്ടുണ്ട്. കവിയുടെ ആദർശ, ആത്മീയചിന്തകളുടെ പ്രതിരൂപം എന്ന നിലയിൽ ഗാന്ധിജിയെ കാണുന്നതിന്റെ ഉദാഹരണമായി വേണം ഇതിനെകാണാൻ. ‘ഭരണാധിപൻ’ എന്ന കവിതയിൽ ഗാന്ധിജി ഇത്തരത്തിൽ രൂപാന്തരം പ്രാപിക്കുന്നു

ചരിത്രത്തിന്റെ ഇരുട്ടുകളിൽ നിന്ന് കവി വിരാട്പുരുഷന്റെ, പ്രപഞ്ചപിതാവിന്റെ രൂപഭാവങ്ങളുമായി ഗാന്ധിജിയെ ഉണർത്തിക്കൊണ്ടുവരുന്നത് 'ഭരണാധിപൻ' എന്ന കവിതയിൽ കാണാം. 'ബ്രഹ്മാണ്ഡപ്പന്തുരുട്ടുന്ന ആദിനീലമഹസ്സിനെ ജീവിതാർച്ചനയിൽ സാക്ഷാത്കരിച്ച പുരുഷാകൃതി'- യായാണ് കവി ഉണർത്തിയെടുക്കുന്നത്. ആ പുരുഷാകൃതി 'ധനുർബ്ബാണം ധരിച്ച വീരരുപമാണ്', 'നരാകാരം പൂണ്ട തേജസ്സാണ്', 'തിരശ്ശീല നീക്കിയെത്തുന്ന പൃഥ്വ മന്നവനാണ്'¹⁶⁷ ചരിത്രം വിസ്മരിക്കുന്നവർക്ക്, പൈതൃകത്തെ അറിയാത്തവർക്ക്, അധികാരത്തിന്റെ മാതൃകകളെ മറന്നവർക്ക് എല്ലാമുള്ള ഓർമ്മപ്പെടുത്തലാണ് ഈ കവിത. ഈ കവിതയിലെ ഗാന്ധിബിംബത്തെ ഉജ്ജ്വലവും അപരിമേയവുമായ ശക്തിവിശേഷമായാണ് അവതരിപ്പിക്കുന്നത്.

1.4.9 കവിബിംബങ്ങൾ

ആദർശാത്മകരും ആദരസൂചകരുമായ കവികളെ പിതൃബിംബരൂപത്തിൽ അവതരിപ്പിക്കുന്ന നിരവധി കവികൾ പി.യുടേതായുണ്ട്. തുഞ്ചത്തെഴുത്തച്ഛൻ - 'തുഞ്ചത്തെക്കിളി ജനകോടികളുടെ കവി' ¹⁶⁸, 'തുഞ്ചൻപറമ്പിൽ' ¹⁶⁹, 'ആദ്യത്തെ പ്രഭാതം'¹⁷⁰, പൂന്താനം - 'പൂന്താനത്തിന്റെ മേൽത്തട്ട്' ⁷¹ , കുമാരനാശാൻ - 'കായിക്കരയിലെ കടൽ' ¹⁷², വള്ളത്തോൾ - 'വള്ളത്തോൾ ജീവിക്കുന്നു'¹⁷³ , 'പ്രണാമം' ¹⁷⁴, ; 'മംഗളമാല' ¹⁷⁵, ചങ്ങമ്പുഴ - കവിയുടെ കണ്ണുകൾ ¹⁷⁶, ഉള്ളൂർ - 'അശ്രുധാര:'¹⁷⁷ എന്നീ അനുസ്മരണകവിതകളിൽ ഭാഷയ്ക്കും സംസ്കാരത്തിനും സംഭാവനകൾ നൽകിയ പിതൃരൂപങ്ങളെയാണ് ആദരപൂർവ്വം സ്മരിക്കുന്നത്.

1.4.10 പ്രപഞ്ചപുരുഷൻ/ നിയന്താതാവ്

പ്രപഞ്ചശക്തിയെ പിതൃരൂപത്തിലാണ് പി. വിഭാവനം ചെയ്യുന്നത് എന്നതിന്റെ നിരവധി ഉദാഹരണങ്ങൾ കവിതകളിൽ നിന്ന് കണ്ടെത്താനാവുന്നുണ്ട്. 'പ്രപഞ്ചം' എന്ന കവിതയിൽ വിശ്വപിതാവായ പരംപൊരുളിന്റെ ചൈതന്യം തിരിച്ചറിഞ്ഞ കവി ഒരു താമരമൊട്ടുപോലെ തന്റെ വിധേയത്വം പരംപൊരുളിനായി സമർപ്പിക്കുന്നു. കവി താമരമൊട്ടായി നിന്നുകൊണ്ട് പ്രപഞ്ചശക്തിയായ പരംപിതാവിനെ അഭിസംബോധന ചെയ്യുന്നത് 'നയനനീർ തുടച്ചവൻ'¹⁷⁸ 'നെടുംപാശമറുത്തവൻ' ¹⁷⁹'കരങ്ങളാൽ തഴുകിയോൻ'¹⁸⁰ 'ഉടലിലുയിരൂയർത്തിയോൻ'¹⁸¹ 'ജീവനിൻ പുതുപുനേൻ തുളിച്ചവൻ' ¹⁸² 'ഭാവനാലോകം പുതുകിയോൻ'¹⁸³ 'ഏതിനും ശരണമായ് മിന്നുമെൻ മഹസ്സ്' ¹⁸⁴എന്നിങ്ങനെയാണ്. ഇതി

ലൊക്കെയും പ്രപഞ്ചശക്തിയെന്ന ആദരപിതാവിനെ കവി 'അവൻ' എന്ന പുല്ലിംഗരൂപത്തിലാണ് ദർശിക്കുന്നത്. മനുഷ്യജീവിതം 'പാഴ്ചെളിക്കുള്ളമൊന്നിൽ വീണടിഞ്ഞുയിരറ്റതാമരമൊട്ടിന്റെ നിസ്സാരത'¹⁸⁵ മാത്രമാകുമ്പോൾ ഒരു രക്ഷകബിംബമെന്നനിലയിൽ കവി ആശ്രയീഭാവം പ്രകടിപ്പിക്കുകയാണിവിടെ.

'മിസ്സിക്കിന്റെ വീക്ഷണം ഉൾക്കൊള്ളുന്ന ഒരു ദർശനമാണ് 'പ്രപഞ്ചം' എന്ന കവിതയെന്ന്'¹⁸⁶ ഡോ.എ.കെ.നമ്പ്യാർ നിരീക്ഷിച്ചിട്ടുണ്ട്. വേട്ടാളൻ, മിന്നാമിനുങ്ങ്, കൊച്ചലകൾ, കാർമുകിൽ, പുലർക്കാറ്റ്, തേനീച്ച എന്നീ രൂപങ്ങളിൽ മനുഷ്യജീവിതത്തെയും അതിന് പ്രകൃതിയുമായുള്ള ബന്ധത്തെയും വ്യക്തമാക്കുന്നു. വിശ്വശക്തിയുടെ അദ്യശ്യകരങ്ങൾ എല്ലാത്തിനെയും ഇണക്കിച്ചേർത്തു നിലനിർത്തുന്നത് കേവലമൊരു കവിഭാവന എന്നതിനപ്പുറം ഭാരതീയ അദൈവദർശനത്തിന്റെ സർവ്വസാക്ഷ്യമായി മാറുന്നു,

'സന്യാസിയുടെ പാട്ട്' എന്ന കവിതയിൽ സത്യയോഗപ്പൊരുളിനെ അവതരിപ്പിക്കുന്നത് 'സത്യവിശുദ്ധമാം നിർവ്വ്യാണമണ്ഡലം' 'സത്യയോഗപ്പൊരുൾ' 'ചന്ദ്രാർക്കദിവ്യരജതഹിരണ്യപാത്രങ്ങൾ മൗലിയിൽ ചുമക്കുന്നവൻ' 'പാരിടം വീടായ്പ്പുലർത്തുന്ന സർവ്വചരാചരപ്രേമം'¹⁸⁷ എന്നിങ്ങനെയാണ്. 'ആകാശഗംഗ', 'മലയാളി', 'ശുദ്ധികലശം', 'ആ പേരാൽമരം', 'അരയാലില' എന്നീ കവിതകളിലും പിതൃബിംബപ്രധാനമായ പരംപൊരുളിനെക്കുറിച്ചും ഭാരതീയസത്യദർശനത്തിൽ ഊന്നിനിന്നുകൊണ്ടുള്ള ചിന്തകളുമാണ് അവതരിപ്പിക്കുന്നത്.

'ഉദയതാരക', 'കുപ്പുകൈ', 'ചന്തപിരിഞ്ഞിട്ടും', 'കൊടുത്തുമുടിഞ്ഞ മാവ്', 'മൺകുടത്തിന്റെ വില' എന്നീ കവിതകൾ പ്രപഞ്ചശക്തിയെക്കുറിച്ച് കവിയുടെ താതികവും ദാർശനികവുമായ ആശയങ്ങൾ അവതരിപ്പിക്കുന്നുണ്ട്.

'കളിയച്ഛൻ' എന്ന കവിത ഭൗതികതയുടെ നശ്വരതയും ആത്മീയതയും അനശ്വരതയെയും അനാവരണം ചെയ്യാനാണ് കവി ശ്രമിക്കുന്നത്. ഭൗതികമായ അർത്ഥത്തിൽ 'കളിയച്ഛൻ' എന്ന കവിത കഥകളി നടൻ, ഗുരു എന്നീ തലങ്ങളിൽ നിന്നുകൊണ്ടുള്ളതാണെങ്കിലും ആത്മീയതലത്തിൽ അതു പരമാത്മാവും ജീവാത്മാവും (ദൈവവും മനുഷ്യനും) തമ്മിലുള്ള കളിവിചാരത്തിന്റെ നാടകീയ ആവിഷ്കാരമാണ്. കളിയച്ഛൻ, പെരുംകളിയച്ഛൻ, ആശാൻ, ശ്രീഗുരു, സദ്ഗുരു, പ്രേമവാൻ, നീലകളാംബുദം, അന്ധകാ

രാദ്രി തകർക്കുന്ന ഹിമാംശു, ദേശികവര്യൻ, ആർത്തിഹരൻ, കാരുണ്യഭിക്ഷ തരുന്നവൻ, ബ്രഹ്മസ്വരൂപൻ, കോമളപാദകമലദളം, പ്രീതിപ്പെലിമ തൻ പൊൻതിടമ്പ്, മഹാജ്യോതിസ്വരൂപൻ, കൃപാവാരീധി ഒക്കെയായി ചിത്രീകരിക്കപ്പെടുന്ന പിതൃരൂപത്തിനു ഭൗതികതയെക്കാൾ ആത്മീയവും പ്രാപഞ്ചികവുമായ ഭാവമാണുള്ളത്.

ആത്മാവിനകത്തു നിന്നോ അകലത്തു നിന്നോ എന്നു മനസ്സിലാക്കാൻ കഴിയാത്തവിധം മനസ്സിനെ നവീകരിക്കുന്ന ആ സ്നേഹദർശനത്തെ പ്രപഞ്ചപിതാവെന്നോ ഗുരുവെന്നോ പിതാവെന്നോ വേർതിരിച്ചുവിളിച്ചാലും എല്ലാം ഒന്നുതന്നെയെന്ന അദ്വൈതചിന്തയിൽ ഇവയെല്ലാം വിലയിക്കുന്നു. ശരീരതെറ്റുകളുടെയും പുണ്യപാപങ്ങളുടെയും സ്ഥിതിവിസ്ഥിതികൾ കുറ്റബോധവും പതനബോധവും സൃഷ്ടിക്കുമ്പോൾ മാത്രമാണ് പുത്രസത്ത തനിക്കതീതമായ പിതൃശക്തിയെ തിരിച്ചറിയുന്നത്.

‘ആർതൻ കരുണയാലാദ്യമായ് നീ ചോടു-
വച്ചതീ ഭൂമിയി, ലക്സുപാവാരീധി,
തെറ്റുകളെന്തും പൊറുത്തിങ്ങരംഗത്ത്
തോറ്റവർക്കുറ്റ കളിയച്ഛനല്ലയോ ? ’ 188

എന്ന തിരിച്ചറിവ് ഒടുവിൽ മാത്രമാണ് പുത്രന്/ശിഷ്യന് ഉണ്ടാകുന്നത്.

ശിക്ഷകനും രക്ഷകനുമായ ഈ പിതൃബിംബം പുത്രന്റെ അഹങ്കാരത്തെ ശമിപ്പിക്കുകയും തെറ്റുതിരുത്തിക്കുകയും ചെയ്യുമ്പോൾ പുത്രസത്ത പാപമോചിതനും ദുഃഖവിമുക്തനുമാകുന്നു. അരങ്ങത്തുനിന്ന് അണിയറയിലെ നിലവിളക്കിന്റെ വെളിച്ചത്തിലൂടെ നോക്കുമ്പോൾ പ്രീതിപ്പെലിമതൻ പൊൻ തിടമ്പാം മഹാജ്യോതിസ്വരൂപനെ ദർശിക്കാൻ കഴിയുന്നത് അതുകൊണ്ടാണ്. അരങ്ങിനപ്പുറം അണിയറയുടെ യാഥാർത്ഥ്യത്തെ സ്ഥാപിക്കുന്ന കവിതയായി ‘കളിയച്ഛൻ’ മാറുന്നത് ആത്മീയതലത്തിൽ ആ കവിത നിരീക്ഷിക്കുമ്പോഴാണ്.

1.4.12 അധീശശക്തിയോടുള്ള വിധേയത്വം മറ്റു കവിതകളിൽ

അധീശശക്തിയായ മഹാപിതൃസത്തയോട് വിധേയത്വം പുലർത്തുന്നതും ആത്മീയമായ സത്യാന്വേഷണത്വര പ്രകടമാക്കുന്നതുമായ ചില കവിതകളാണ് ‘പുമഴ’, ‘ഉദയതാരക1’, ‘സന്യാസിയുടെ പാട്ട്’, ‘സ്വരാജ്യത്തിലേക്ക് ഒരു പദയാത്ര’ എന്നീ കവിതകൾ.

- 1 'പരമപ്രേമവാണൊഴികെയൊരുള്ളു
പതിതലക്ഷത്തിൻ കരച്ചിൽ കേൾക്കുവാൻ ?' ¹⁸⁹
(പുമഴ)
- 2 'തിരശ്ശീല നീക്കിപ്പുതുവെളിച്ചത്തിൻ-
മുരളിയുതിയ നവയുഗദൂതൻ !' ¹⁹⁰
(ഉദയതാരക1)
- 3 'ആൽത്തറയ്ക്കപ്പുറം പാടത്തിനപ്പുറം
ആറിൻ മനോഹരതീരത്തിനപ്പുറം
പ്രാവേംകെട്ടു നിൽക്കുന്നു വിജനമായ്
പ്രാക്തനമാമൊരു കൊച്ചുദേവാലയം'¹⁹¹
(സന്യാസിയുടെ പാട്ട്)

'സ്വരാജ്യത്തിലേക്ക് ഒരു പദയാത്ര' എന്ന കവിതയിൽ അപരിമേയശക്തിയുടെ മംഗാളാനുഗ്രഹം കാംക്ഷിക്കുന്ന മനുഷ്യമനസ്സിനെ കാട്ടിത്തരുന്നുണ്ട്.

'മംഗളദീപം കാട്ടിപ്പോന്നാലുമപാരതേ
അങ്ങോട്ടു മറന്നാലുമിങ്ങോട്ടു മറക്കാതെ' ¹⁹²

ജീവിതത്തിന്റെ ക്ഷണികതയും പതനഭീതിയുമാണ് ശാശ്വതസത്യം, ദൈവികസത്യംതേടിയുള്ള അന്വേഷണത്തിലേക്ക് മനുഷ്യനെ എത്തിക്കുന്നത്. പി.യുടെ കവിതകളിൽ ശാശ്വതസത്യംതേടിയുള്ള മനുഷ്യമനസ്സിന്റെ വിഹ്വലമായ അന്വേഷണം അവതരിപ്പിക്കപ്പെട്ടിട്ടുണ്ട്.

പി.കവിതകളിലെ പിതൃബിംബങ്ങളുടെ ആത്മീയതലം മതപരം എന്നതിനെക്കാൾ ഭാരതീയപൈതൃകപരമാണ്. 'ഇദ്ദേഹത്തിന്റെ ഭക്തി കേവല ഭക്തിയല്ലെന്നും ആധ്യാത്മികതയുടെ ഉന്നതതലത്തിലാണ് അത് പ്രതിഷ്ഠിക്കപ്പെട്ടിരിക്കുന്നത്' എന്നും 'പി.യുടെ ഭക്തി, മിസ്റ്റിക് ദർശനത്തിന്റെയും അദ്വൈതചിന്തയുടെയും തലത്തിലേക്ക് ഉയരുന്നു'¹⁹³ എന്നും എ.കെ. നമ്പ്യാർ നിരീക്ഷിച്ചിട്ടുണ്ട്. ഇത് പി.യുടെ കവിതകളിലെ ആത്മീയഔന്നത്യത്തെയാണ് വ്യക്തമാക്കുന്നത്. മതവാഴ്ച പ്രസരിപ്പിക്കുന്ന ആത്മീയതയെ മറികടന്ന് പ്രപഞ്ചശക്തിയിൽ തന്റെ മനസ്സിനെയും കവിതയുടെ ദർശനത്തെയും പ്രതിഷ്ഠിക്കാ

നാണ് പി. ശ്രമിക്കുന്നത്. ഈ ദൈവികതയെ ആദർശവ്യക്തിരൂപങ്ങളിലും പിതൃബിംബങ്ങളിലും സമർത്ഥമായി പകർത്തിവയ്ക്കാൻ കവിക്ക് കഴിയുന്നു.

വ്യക്തിജീവിതത്തിലെ അപരാധങ്ങളെ കാവ്യജീവിതത്തിലൂടെ തിരുത്താൻ ശ്രമിച്ച കവിയാണ് പി.കുഞ്ഞിരാമൻ നായർ. അതുകൊണ്ടുതന്നെ ഗുരുത്വമെന്ന പാരമ്പര്യ വിശ്വാസത്തിനും പിതൃത്വമെന്ന അധീശത്വത്തിനും കവി പൂർണ്ണമായും വിധേയമാവുന്നതായാണ് കാണാൻ കഴിയുന്നത്. ഗുരുത്വവും പിതൃത്വവും ആദരഭാവങ്ങളായി കവിതയിൽ നിലനിൽക്കുന്നതോടൊപ്പം ആദർശത്തിൽനിന്നും ഉരുവംകൊണ്ട ഉന്നതമാനവികമൂല്യങ്ങളായി കവി അതിനെ പ്രതിഷ്ഠിക്കാനുള്ള ശ്രമം നടത്തുകയും ചെയ്യുന്നു.

ഇന്ത്യയുടെ രാഷ്ട്രപിതാവായ ഗാന്ധിജിയാണ് പി. തന്റെ കവിതകളിൽ ഏറ്റവും സമർത്ഥവും സമഗ്രവുമായി അവതരിപ്പിക്കുന്ന പിതൃരൂപം. ഗാന്ധിജിയിൽ ഇന്ത്യയുടെ ആദർശവും പ്രതീക്ഷയും രക്ഷയും കവി വിഭാവനംചെയ്യുന്നു. സ്വാതന്ത്ര്യാനന്തരഭാരതം നേരിട്ട സ്വപ്നഭംഗത്തെ മലയാള കവിതയിൽ ശക്തവും പ്രതിഷേധാത്മകവുമായി നിരന്തരം അടയാളപ്പെടുത്തിയ കവി പി.യാണെന്ന് അദ്ദേഹത്തിന്റെ ഗാന്ധിബിംബപ്രധാനമായ കവിതകൾ പരിശോധിക്കുമ്പോൾ വ്യക്തമാവുന്നു. കൊളോണിയൽ അധിനിവേശവും ഗാന്ധിവധവും ഇന്ത്യയുടെ ആദർശവ്യഥയായി അവതരിപ്പിക്കപ്പെടുന്നതും പിതൃബിംബപ്രധാനമായ കവിതകളിലാണ്.

പിതൃവാഴ്ചയെ വ്യക്തി, സമൂഹ, രാഷ്ട്ര, ദൈവതലങ്ങളിൽ വ്യാഖ്യാനിക്കാനുള്ള വൈപുല്യം പിയുടെ കവിതകൾ നൽകുന്നുണ്ട്. 'പിതാവ്' എന്ന കുടുംബ, സമൂഹ, പ്രപഞ്ചസത്തയുടെ ബഹുവിധരൂപങ്ങളെ കുഞ്ഞിരാമൻ നായർ വളരെസമൃദ്ധമായി ഉപയോഗിക്കുന്നു. രക്ഷകനും ശിക്ഷകനുമായി മാറുന്ന ആദിമസത്തതൊട്ട് വാഴ്ചയുടെ സമകാലികരൂപങ്ങൾവരെ പി.കവിതകളിൽ പിതൃബിംബരൂപമാർജ്ജിക്കുന്നുണ്ട്. മനുഷ്യസത്തയുടെ വിധേയത്വത്തെയും പ്രപഞ്ചസത്തയുടെ മേധാവിത്തത്തെയും സാർവ്വകാലികവും സാർവ്വലൗകികവുമായതലത്തിൽ വീക്ഷിക്കാനുള്ള ദർശനസമഗ്രത പി. പിതൃബിംബാവതരണത്തിലാണ് ഏറ്റവും സമർത്ഥമായി പ്രയോഗിച്ചിട്ടുള്ളത്.

പി.കുഞ്ഞിരാമൻ നായരുടെ കവിതകളിലെ മാനവികവും ദേശീയവുമായ വാഴ്ചാസങ്കല്പത്തെ ഭരണാധിപബിംബത്തിലും ആദർശസങ്കല്പത്തെ ക്ഷേത്രബിംബത്തിലും ഊന്നിക്കൊണ്ടാണ് പ്രധാനമായും അപഗ്രഥിച്ചത്. 'ചെങ്കോട്ടയിലെ സന്ധ്യ', 'കിടപ്പറയിലെ കരിനാഗം', 'ഗാമയുടെ കപ്പൽ', 'മെക്കാളയുടെ മകൾ', 'ഗംഗയലകളുടെ പാട്ട്' എന്നീ കവിതകളിലെ രാഷ്ട്രീയ, സാമൂഹികതലവും പിതൃബിംബാപഗ്രഥനത്തിൽ പ്രധാന

മായിത്തീർന്നിട്ടുണ്ട്. 'കളിയച്ഛൻ' എന്ന കവിതയെ വൈയക്തികതലത്തിലും ആത്മീയതലത്തിലും അപഗ്രഥനവിധേയമാക്കിയിട്ടുണ്ട്.

വൈയക്തികതലത്തിൽ കവിയെ പിതൃനിഷേധിയും ഗുരുതദോഷിയുമാക്കിയ വൈകാരികപ്രലോഭനമായാണ് സ്ത്രീബിംബങ്ങൾ കവിതയിലും ആത്മകഥയിലും കടന്നുവരുന്നത്. കവിതയും സ്ത്രീയും സൗന്ദര്യവും ബന്ധവ്യവസ്ഥയ്ക്കും സാമൂഹികവ്യവസ്ഥയ്ക്കും വിരുദ്ധമായി ജീവിക്കാനുള്ള പ്രേരണയാണ് കവിക്ക് നൽകിയത്. മൂന്ന് ഭാര്യമാരോടൊത്തുള്ള ജീവിതത്തിന്റെ അനുഭവാവിഷ്കാരങ്ങളിൽ ഭാര്യാഭർത്സ്യബന്ധത്തിന്റെ സ്നേഹാദർശങ്ങളേക്കാൾ സംഘർഷങ്ങളാണ് പ്രതിപാദ്യവിഷയമാവുന്നത്. 'കറുത്തനായ', 'ഇരുണ്ടവാനം', 'പിച്ചിച്ചീന്തിയ പുഷ്പചക്രം', 'ആതിരനിലാവ്' തുടങ്ങിയ കവിതകൾ ഇതാണ് സാധൂകരിക്കുന്നത്. എന്നാൽ 'അമ്മയും മകനും' 'ഇരുട്ടിലെ ആത്മാവ്' എന്നീ കവിതകളിൽ മാതൃത്വം സ്നേഹവാത്സല്യരൂപമായി അവതരിപ്പിക്കപ്പെടുന്നു.

പിതൃരൂപങ്ങളെ ഏറ്റവും ആദർശാത്മകമായി പ്രതിഷ്ഠിക്കാനുള്ള അഭിവാഞ്ചയാണ് പി.കുഞ്ഞിരാമൻനായർ തന്റെ കവിതകളിലൂടെ പ്രകടിപ്പിക്കുന്നത്. അതുകൊണ്ടുതന്നെ വൈയക്തികവും സാമൂഹികവുമായി പിതൃരൂപാവതരണങ്ങളൊക്കെയും ആദർശാത്മകതലത്തിൽത്തന്നെ കവി അവതരിപ്പിക്കുകയും ചെയ്യുന്നു.

കുറിപ്പുകൾ

- 1 'ഭക്തി എന്ന ചുരുക്കപ്പേരാണ് ആദ്യകാലത്ത് കവിയെപ്പറ്റി അഭിപ്രായം പറഞ്ഞവർ ഇതു സംബന്ധിച്ച് ഉപയോഗിച്ചിരുന്നത്. സംജ്ഞ ചുരുങ്ങുമ്പോൾ ശബ്ദം മാത്രമല്ല അർത്ഥവും ചുരുങ്ങിപ്പോകും. ഭക്തകവി എന്ന ബിരുദം കവിയുടെ ദർശനവിഹായസ്സിനെ അക്കാലത്ത് വല്ലാതെ സങ്കോചിപ്പിക്കുകയുണ്ടായി'

സുകുമാർ അഴീക്കോട്, *ആമുഖക്കുറിപ്പ്*, പി.കുഞ്ഞിരാമൻ നായർ,

നീരാജ്ജനം, ഡി.സി. ബുക്സ്, കോട്ടയം, 1997, പുറം : 4

- 2 ഒരിക്കൽ മഹാകവി വള്ളത്തോളിന്റെ വന്നേരിവീട്ടിൽ ചെന്ന് നേരിട്ട് സമർപ്പിച്ച കവിതയാണ് അരുണോദയം. 'വള്ളത്തോൾ അതിലെ പദങ്ങൾമാറ്റി, വരികൾ മാറ്റി. ശസ്ത്രക്രിയ കഴിഞ്ഞപ്പോൾ കവിതയായി അത് മാറി. പുതിയ സൗന്ദര്യം, പുതിയ ചൈതന്യം. ആ കവിത മാസികയിൽ വന്നു - ഒന്നാമത്തെ കവിത.

പി.കുഞ്ഞിരാമൻ നായർ, **എന്നെ തിരയുന്ന ഞാൻ**, ഡി.സി ബുക്സ്

കോട്ടയം, 1977, പുറം: 49-50

- 3 മല്ലിശ്ശേരി കരുണാകരൻ, **കളിയച്ഛനു ചുറ്റും**, കേരളസാഹിത്യ അക്കാദമി, തൃശ്ശൂർ, 1997, പുറം : 233

- 4 പി.കുഞ്ഞിരാമൻ നായർ. **പി.കവിതകൾ**, വാ.1, എ.കെ.നമ്പ്യാർ, എഡി.

ഡി.സി. ബുക്സ്, കോട്ടയം, 2005, പുറം : 533

- 5 അതേപുസ്തകം, പുറം : 536

- 6 അതേപുസ്തകം, പുറം : 476

- 7 അതേപുസ്തകം, പുറം : 542

- 8 പി.കുഞ്ഞിരാമൻ നായർ, **പി.കവിതകൾ**, വാ.2, പുറം: 1099

- 9 പി.കുഞ്ഞിരാമൻ നായർ. **പി.കവിതകൾ**, വാ.1, പുറം : 536

- 10 അതേ പുസ്തകം, പുറം : 519

- 11 അതേ പുസ്തകം, പുറം : 520

- 12 അതേ പുസ്തകം, പുറം : 544

- 13 അതേ പുസ്തകം, പുറം: 642

- 14 പി.കുഞ്ഞിരാമൻ നായർ, **പി.കവിതകൾ** , വാ.2, പുറം : 1377

- 15 മല്ലിശ്ശേരി കരുണാകരൻ, **കളിയച്ഛനു ചുറ്റും**, പുറം : 31

- 16 പി.കുഞ്ഞിരാമൻ നായർ, **പി.കവിതകൾ** , വാ.2, പുറം : 1164

17 അതേ പുസ്തകം, പുറം : പുറം : 1165

18 സൂര്യൻ പടിയിറങ്ങിപ്പോയ്. സന്ധ്യ പുതിയ പട്ടുസാരി ചുറ്റി മുഖത്തു പൊടിപുശി ആരെയോ കാത്തിരുന്നു. പുഴയലകൾ പൊട്ടിച്ചിരിച്ചു. കവിതതേടി, കണ്ണടച്ചു നടന്ന കവി പടുകുഴിയിൽ ചാടി. വൃദ്ധാർക്കനെ പുറത്താക്കി സന്ധ്യ നക്ഷത്രവീടിൻ പടിയടച്ചു’
പി.കുഞ്ഞിരാമൻ നായർ, **കവിയുടെ കാൽപ്പാടുകൾ**, ഡി.സി.ബുക്സ്,
കോട്ടയം, 1997, പുറം : 46

19 പി.കുഞ്ഞിരാമൻ നായർ, **പി.കവിതകൾ** , വാ.2, പുറം : 1395

20 പി.കുഞ്ഞിരാമൻ നായർ, **പി.കവിതകൾ** , വാ.1, പുറം : 336

21 അതേ പുസ്തകം, പുറം : 259

22 പി.കുഞ്ഞിരാമൻ നായർ, **കവിയുടെ കാൽപ്പാടുകൾ**, പുറം : 240

23 അതേ പുസ്തകം, പുറം : 39, 97

24 മല്ലിശ്ശേരി കരുണാകരൻ, കളിയച്ഛനു ചുറ്റും, പുറം : 238

25 പി.കുഞ്ഞിരാമൻ നായർ, **പി.കവിതകൾ**, വാ.1, പുറം : 875

26 അതേ പുസ്തകം, പുറം : 468

27 അതേ പുസ്തകം, പുറം : 521 - 22

28 അതേ പുസ്തകം, പുറം : 1373

29 പി.കുഞ്ഞിരാമൻ നായർ, **പി.കവിതകൾ**, വാ.2, പുറം : 1373-74

30 പി.കുഞ്ഞിരാമൻ നായർ, **പി.കവിതകൾ**, വാ.1 പുറം : 558

31 പി.കുഞ്ഞിരാമൻ നായർ, **കവിയുടെ കാൽപ്പാടുകൾ**, പുറം : 106

32 പി.കുഞ്ഞിരാമൻ നായർ, **പി.കവിതകൾ** , വാ.1, പുറം : 484

33 അതേ പുസ്തകം, **പി.കവിതകൾ**, വാ.2, പുറം : 1162

34 അതേ പുസ്തകം, വാ.2, പുറം : 1166

35 അതേ പുസ്തകം, പുറം : 1376

36 പി.കുഞ്ഞിരാമൻ നായർ, **കവിയുടെ കാൽപ്പാടുകൾ**, പുറം : 238

37 പി.കുഞ്ഞിരാമൻ നായർ, **പി.കവിതകൾ** , വാ.1, പുറം : 247

38 പി.കുഞ്ഞിരാമൻ നായർ, **പി.കവിതകൾ** , വാ.2, പുറം : 950

39 അതേ പുസ്തകം, പുറം : 1147

40 ഇ.വി.രാമകൃഷ്ണൻ, *അനുഭവവും ആഖ്യാനവും പി.കവിതകളിൽ*,
കവിതയുടെ രഥോത്സവം, പുറം : 63

41 പി.കുഞ്ഞിരാമൻ നായർ, **കവിയുടെ കാൽപ്പാടുകൾ**, പുറം : 136

42 പി.കുഞ്ഞിരാമൻ നായർ, **പി.കവിതകൾ**, വാ.1, പുറം : 467

43 അയ്യപ്പപ്പണിക്കർ, *കുഞ്ഞിരാമൻ നായരുടെ കാവ്യസ്വത്വം*, **കവിതയുടെ**

രഥോത്സവം, പുറം: 42

44 അനുഭവങ്ങൾക്കുവേണ്ടി അപകടങ്ങളിലേക്ക് എടുത്തുചാടുന്നവരാണ് കലാകാരന്മാർ എന്ന കാഴ്ചപ്പാട് എം.എൻ. വിജയൻ അവതരിപ്പിച്ചിട്ടുണ്ട്.

‘അവർ ജീവിതത്തിന്റെ പല അതിരുകളിലേക്കും യാത്രചെയ്യുകയും അവർ അനുഭവങ്ങൾതേടി പ്ലോവുകയും ഒരുപക്ഷെ ഏകാദശിനോറ്റു കാക്കയെപ്പോലെ കാലിൽ മുളളുകൊണ്ടു കുത്തി മുറി വേർക്കുകയുംചെയ്തു.

എം.എൻ.വിജയൻ, സമ്പൂർണ്ണകൃതികൾ, വാ.1, കറന്റ് ബുക്സ്, കോട്ടയം,

45 പി. കുഞ്ഞിരാമൻ നായർ, **പി.കവിതകൾ**, വാ.1, പുറം : 468

46 അതേ പുസ്തകം, പുറം : 468

47 അതേ പുസ്തകം, പുറം : 633

48 അതേ പുസ്തകം, പുറം : 471

49 പി.കുഞ്ഞിരാമൻ നായർ, **പി.കവിതകൾ**, വാ.2, പുറം : 1348

50 പി.കുഞ്ഞിരാമൻ നായർ, **പി.കവിതകൾ**, വാ.1, പുറം : 467

51 ചെമ്പൂർ സുകുമാരൻ നായർ, *ഗാന്ധിയൻ സ്വാധീനം പി.കവിതകളിൽ*,

കവിതയുടെ രഥോത്സവം, പുറം : 309

52 എം.ലീലാവതി, **ആദിപ്രരൂപങ്ങൾ സാഹിത്യത്തിൽ ഒരു പഠനം**, പുറം : 38

53 പി.കുഞ്ഞിരാമൻ നായർ, **പി.കവിതകൾ**, വാ.2, പുറം: 986-88

54 അതേ പുസ്തകം, പുറം : 1215-18

55 അതേ പുസ്തകം, പുറം : 1063-65

56 അതേ പുസ്തകം, പുറം: 1233-34

57 അതേ പുസ്തകം, പുറം :1219

58 പി.കുഞ്ഞിരാമൻ നായർ, **പി.കവിതകൾ**, വാ.1, പുറം: 732-33

59 അതേ പുസ്തകം, പുറം: 1176

60 സുകുമാർ അഴീക്കോട്. *ആമുഖക്കുറിപ്പ്*, പി.കുഞ്ഞിരാമൻ നായർ,

നീരാഞ്ജനം, പുറം: 4

61 പി.കുഞ്ഞിരാമൻ നായർ, **പി.കവിതകൾ**, വാ.2, പുറം : 1059

62 അതേ പുസ്തകം, പുറം : **1038 - 39**

63 അതേ പുസ്തകം, പുറം : 955

64 അതേ പുസ്തകം, പുറം : 1131

65 അതേ പുസ്തകം, പുറം : 1066

66 അതേ പുസ്തകം, പുറം : 1157- 61

67 അതേ പുസ്തകം, പുറം : 1501-02

68 അതേ പുസ്തകം, പുറം : 954-55

- 69 അതേ പുസ്തകം, പുറം : 1503
- 70 അതേ പുസ്തകം, പുറം : 1512-13
- 71 അതേ പുസ്തകം, പുറം : 1524
- 72 അതേ പുസ്തകം, പുറം : 1517- 20
- 73 പി.കുഞ്ഞിരാമൻ നായർ, **പി.കവിതകൾ**, വാ.1, പുറം: 722
- 74 അതേ പുസ്തകം, പുറം : 722
- 75 അതേ പുസ്തകം, പുറം : 722
- 76 പി.കുഞ്ഞിരാമൻ നായർ, **പി.കവിതകൾ**, വാ.2, പുറം : 1037
- 77 അതേ പുസ്തകം, പുറം : 1034
- 78 അതേ പുസ്തകം, പുറം : 1037
- 79 അതേ പുസ്തകം, പുറം: 1559
- 80 അതേ പുസ്തകം, പുറം: 1537
- 81 അതേ പുസ്തകം, പുറം: 1059-60
- 82 അതേ പുസ്തകം, പുറം :1730-84
- 83 അതേ പുസ്തകം, പുറം: 1063-65
- 84 അതേ പുസ്തകം, പുറം: 1268
- 85 അതേ പുസ്തകം, പുറം: 1269
- 86 അതേ പുസ്തകം, പുറം: 1318-20
- 87 അതേ പുസ്തകം, പുറം: 1250
- 88 അതേ പുസ്തകം, പുറം: 1054-62
- 89 അതേ പുസ്തകം, പുറം: 1061
- 90 അതേ പുസ്തകം, പുറം : 1059
- 91 അതേ പുസ്തകം, പുറം : 1059
- 92 അതേ പുസ്തകം, പുറം : 1059
- 93 അതേ പുസ്തകം, പുറം : 1078
- 94 അതേ പുസ്തകം, പുറം : 1076-80
- 95 അതേ പുസ്തകം, പുറം : 1080
- 96 അതേ പുസ്തകം, പുറം : 1044
- 97 അതേ പുസ്തകം, പുറം : 1188
- 98 എൻ.വി.കൃഷ്ണവാര്യർ, *അവതാരിക*, പി.കുഞ്ഞിരാമൻനായർ, **പുക്കളം**, പുറം: 18
- 99 പി.കുഞ്ഞിരാമൻ നായർ, **പി.കവിതകൾ** , വാ.2, പുറം : 1064
- 100 അതേ പുസ്തകം, പുറം :1037
- 101 അതേ പുസ്തകം, പുറം 1035

- 102 അതേ പുസ്തകം, പുറം: 1038
- 103 അതേ പുസ്തകം, പുറം 955
- 104 അതേ പുസ്തകം, പുറം: 1216
- 105 അതേ പുസ്തകം, പുറം :1218
- 106 അതേ പുസ്തകം, പുറം: 1094
- 107 അതേ പുസ്തകം, പുറം : 995
- 108 അതേ പുസ്തകം, പുറം 1062
- 109 അതേ പുസ്തകം, പുറം :1066
- 110 അതേ പുസ്തകം, പുറം : 1213

111 പ്രൊഫ്.കെ. ഗാന്ധിദർശനത്തിന്റെ വർത്തമാനം, സമയം ബുക്സ്,
കണ്ണൂർ, 2007, പുറം : 94

- 112 പി. കുഞ്ഞിരാമൻ നായർ, പി.കവിതകൾ, വാ.1, പുറം : 662
- 113 പി. കുഞ്ഞിരാമൻ നായർ, പി.കവിതകൾ, വാ.2, പുറം: 1219
- 114 അതേ പുസ്തകം, പുറം:1039
- 115 അതേ പുസ്തകം,പുറം: 1062
- 116 അതേ പുസ്തകം, പുറം: 1151
- 117 അതേ പുസ്തകം, പുറം: 1038
- 118 പി. കുഞ്ഞിരാമൻ നായർ, പി.കവിതകൾ, വാ.1, പുറം: 746
- 119 അതേ പുസ്തകം, പുറം: 746
- 120 അതേ പുസ്തകം, പുറം: 748
- 121 മല്ലിശ്ശേരി കരുണാകരൻ, കളിയച്ഛനു ചുറ്റും , പുറം : 135
- 122 പി.കുഞ്ഞിരാമൻ നായർ, പി.കവിതകൾ, വാ.1, പുറം : 360
- 123 അതേ പുസ്തകം, പുറം : 556
- 124 അതേ പുസ്തകം, പുറം : 569
- 125 അതേ പുസ്തകം, പുറം :823
- 126 പി. കുഞ്ഞിരാമൻ നായർ, പി.കവിതകൾ, വാ.2, പുറം :1055
- 127 അതേ പുസ്തകം, പുറം : 1231
- 128 പി. കുഞ്ഞിരാമൻ നായർ, പി.കവിതകൾ, വാ.1, പുറം : 654
- 129 പി.കുഞ്ഞിരാമൻ നായർ, കവിയുടെ കാൽപ്പാടുകൾ, പുറം: 370
- 130 എം.ലീലാവതി, പി.യുടെ ദർശനം, കവിയുടെ രമോത്സവം, പുറം: 50
- 131 പി.കുഞ്ഞിരാമൻ നായർ, കവിയുടെ കാൽപ്പാടുകൾ, പുറം: 58
- 132 എം.ലീലാവതി, പി.യുടെ ദർശനം, കവിയുടെ രമോത്സവം, പുറം : 50

- 133 പി.കുഞ്ഞിരാമൻ നായർ, **കവിയുടെ കാൽപ്പാടുകൾ**, പുറം : 59
- 134 പി.കുഞ്ഞിരാമൻ നായർ, **പി.കവിതകൾ** വാ.1, പുറം : 483
- 135 മേലത്ത് ചന്ദ്രശേഖരൻ, *കുഞ്ഞിരാമൻ നായരുടെ ആസ്തികസങ്കല്പം*,
കവിയുടെ രമോത്സവം, പുറം :20
- 136 മല്ലിശ്ശേരി കരുണാകരൻ, **കളിയച്ഛനു ചുറ്റും**, പുറം : 74
- 137 പി.യുടെ സമ്പൂർണ്ണകവിതകൾ എഡിറ്റുചെയ്ത ഡോ.എ.കെ.നമ്പ്യാർ കൃഷ്ണപ്രേമം എന്ന ഉപശീർഷകത്തിൽ 18 കവിതകൾ ക്രോഡീകരിച്ച് ചേർത്തിട്ടുണ്ട്. വിഷവൈദ്യൻ, പടക്കളത്തിൽ, തൃപ്പടിമേൽ സമർപ്പണം, ശ്രീലകത്തെ നീലരത്നം, ഭഗവാന്റെ വാക്ചാർത്ത്, കുറുരമ്മ, ആലിലകൃഷ്ണൻ, പതിതപാവനൻ, കാളിന്ദീതീരത്തിൽ, നിർവ്വ്യാണനിശ, പൊന്നമ്പലം, വൃന്ദാവനം, വൃന്ദാവനത്തിൽ, ശംഖനാദം, കല്യാണമണ്ഡപത്തിലേക്ക്, വിത്തും മുകിലും, ഹരേ ! നാരായണ!, കണികണ്ടു എന്നിവയാണവ.
- 138 പി.കുഞ്ഞിരാമൻ നായർ, **പി.കവിതകൾ**, വാ.2, പുറം : 1674
- 139 പി. കുഞ്ഞിരാമൻ നായർ, **പി.കവിതകൾ**, വാ.2, പുറം: 1601-05
- 140 മല്ലിശ്ശേരി കരുണാകരൻ, **കളിയച്ഛനു ചുറ്റും**, പുറം: 85
- 141 പി.കുഞ്ഞിരാമൻ നായർ, **പി.കവിതകൾ**, വാ.2 പുറം : 1124
- 142 പി.കുഞ്ഞിരാമൻ നായർ, **പി.കവിതകൾ**, വാ.1, പുറം : 836
- 143 എം.കെ.രാമകൃഷ്ണൻ, വ്യാ. **ഭഗവത്ഗീത**, ആനന്ദാശ്രമം, കാഞ്ഞങ്ങാട്, 2000,
പുറം: 136
- 144 പി.കുഞ്ഞിരാമൻ നായർ, **പി.കവിതകൾ**, വാ.1, പുറം : 473
- 145 പി.കുഞ്ഞിരാമൻ നായർ, **പി.കവിതകൾ**, വാ.2, പുറം : 1595
- 146 പി.കുഞ്ഞിരാമൻ നായർ, **പി.കവിതകൾ** വാ.1, പുറം: 899
- 147 അതേ പുസ്തകം, പുറം: 899
- 148 ഇ.വി.രാമകൃഷ്ണൻ, *അനുഭവവും ആഖ്യാനവും പി.കവിതകളിൽ*,
കവിയുടെ രമോത്സവം, പുറം : 68
- 149 പി. കുഞ്ഞിരാമൻ നായർ, **പി.കവിതകൾ**, വാ.1, പുറം : 298
- 150 അതേ പുസ്തകം, പുറം : 918
- 151 പി.കുഞ്ഞിരാമൻ നായർ, **കവിയുടെ കാൽപ്പാടുകൾ**, പുറം : 74-75
- 152 പി. കുഞ്ഞിരാമൻ നായർ, **പി.കവിതകൾ**, വാ.2, പുറം : പുറം 1037
- 153 മലയാള മനോരമയിൽ ദിനപ്പത്രത്തിൽ കവിയെഴുതിയ ഒരു ലേഖനത്തിൽ നബിത്തിരുമേനി ഇങ്ങനെ പറഞ്ഞതായി രേഖപ്പെടുത്തിയിട്ടുണ്ട്.
മലയാളമനോരമ 1113, കർക്കിടകം;
മല്ലിശ്ശേരി കരുണാകരൻ, **കളിയച്ഛനു ചുറ്റും**, പുറം : 210
- 154 പി. കുഞ്ഞിരാമൻ നായർ, **പി.കവിതകൾ**, വാ.1, പുറം : 669

155 അതേ പുസ്തകം, പുറം : 722

156 അതേ പുസ്തകം, പുറം : 896

157 ക്രിസ്തുവിന്റെ കുരിശുമരണത്തിന്റെ ആനുഷംഗികസൂചനയുള്ള

ഒരു കവിതയാണ് 'മംഗളപത്രം'

'ദുർവ്വാരം തമസ്സിൻ കൈ, തേജസ്സിൻ മുഖത്തേക്ക്

ചേർവാരിയെറിവതാദ്യമല്ലല്ലോ പാരിൽ

പണ്ടു ക്രിസ്തുവിനായിക്കുരിശുതീർത്ത-

പാരിന്നുണ്ടു കൈവിരുതു-ണ്ടഗ്നാന്ധിക്കു വേണ്ടിത്തീർപ്പാൻ!

പി.കുഞ്ഞിരാമൻ നായർ, **പി.കവിതകൾ**, വാ.1, പുറം: 73

158 പി. കുഞ്ഞിരാമൻ നായർ, **പി.കവിതകൾ**, വാ.2, പുറം : 1020

159 അതേ പുസ്തകം, പുറം : 1609-15

160 അതേ പുസ്തകം, പുറം : 1493

161 പി.കുഞ്ഞിരാമൻ നായർ, **പി.കവിതകൾ**, വാ.1, പുറം : 851

162 പി.വേണു, **ആധുനിക ഇന്ത്യാചരിത്രം, 1957 നൂശേഷം,**

കാലിക്കറ്റ് യൂണിവേഴ്സിറ്റി സെൻട്രൽ കോ ഓപ്പറേറ്റീവ് പ്രസ്,

കാലിക്കറ്റ്, 1999, പുറം : 86

163 പി.കുഞ്ഞിരാമൻ നായർ, **പി.കവിതകൾ**, വാ.2, പുറം :1516

164 അതേ പുസ്തകം, പുറം : 1500

165 അതേ പുസ്തകം, പുറം : 1542

166 അതേ പുസ്തകം, പുറം : 1534

167 അതേ പുസ്തകം, പുറം: 1054-55

168 അതേ പുസ്തകം, പുറം: 1443

169 അതേ പുസ്തകം, പുറം: 2446-47

170 അതേ പുസ്തകം, പുറം: 1454-55

171 അതേ പുസ്തകം, പുറം: 1461

172 അതേ പുസ്തകം, പുറം: 1452

173 അതേ പുസ്തകം, പുറം: 1453

174 അതേ പുസ്തകം, പുറം: 1458

175 അതേ പുസ്തകം, പുറം: 1459-60

176 അതേ പുസ്തകം, പുറം: 1470

177 അതേ പുസ്തകം, പുറം: 1471

178 പി. കുഞ്ഞിരാമൻ നായർ, **പി.കവിതകൾ**, വാ.1 പുറം: 790

- 179 അതേ പുസ്തകം, പുറം : 790
- 180 അതേ പുസ്തകം, പുറം : 791
- 181 അതേ പുസ്തകം, പുറം : 791
- 182 അതേ പുസ്തകം, പുറം : 791
- 183 അതേ പുസ്തകം, പുറം : 791
- 184 അതേ പുസ്തകം, പുറം : 791
- 185 അതേ പുസ്തകം, പുറം : 790
- 186 എ.കെ.നമ്പ്യാർ, *കാലാതിവർത്തിയായ കവി*, പി.കുഞ്ഞിരാമൻ നായർ
തിരഞ്ഞെടുത്ത കവിതകൾ, പുറം :28
- 187 പി. കുഞ്ഞിരാമൻ നായർ, **പി.കവിതകൾ**, വാ. 2 പുറം : 1498
- 188 പി. കുഞ്ഞിരാമൻ നായർ, **പി.കവിതകൾ**, വാ.1, പുറം : 471
- 189 അതേ പുസ്തകം, പുറം: 909
- 190 അതേ പുസ്തകം, പുറം: 654
- 191 പി. കുഞ്ഞിരാമൻ നായർ, **പി.കവിതകൾ**, വാ.2, പുറം: 1498
- 192 അതേ പുസ്തകം, പുറം: 1013
- 193 എ.കെ. നമ്പ്യാർ. *കാലാതിവർത്തിയായ കവി*,
പി.കുഞ്ഞിരാമൻനായർ തിരഞ്ഞെടുത്ത കവിതകൾ, പുറം: 33

3 ഉപസംഹാരം

പി.കുഞ്ഞിരാമൻ നായരുടെ കവിതകളിൽ ബിംബ സമൃദ്ധിയെന്നപോലെ പിതൃബിംബസമൃദ്ധിയും സവിശേഷമായി നിലകൊള്ളുന്നു. വ്യക്തി, സാമൂഹിക, ആത്മീയതലത്തിലുള്ള പിതൃരൂപങ്ങൾ പി.യുടെ കവിതകളിൽ ആദർശത്തിന്റെ പ്രതിരൂപമായാണ് അവതരിപ്പിക്കപ്പെടുന്നത്. പിതാവിനോട് പിണങ്ങിപ്പിരിഞ്ഞ് ഊരുതെണ്ടിയായി മാറിയ കേമദ്രുമയോഗക്കാരന്റെ കുറ്റബോധവും ഏറ്റുപറച്ചിലും വൈയക്തികപ്രധാനമായ കവിതകളിലൊക്കെയും നിറഞ്ഞുനിൽക്കുന്നുണ്ട്. പിതൃഹിതവിരുദ്ധവൃത്തികളിൽ ഏർപ്പെടുകയും പിതൃനിഷേധത്തിലൂടെ കുറ്റബോധത്തിന്റെ വേദന അനുഭവിക്കുന്നതിന്റെയും നിരവധി ഉദാഹരണങ്ങൾ പി.യുടെ കവിതകളിലും ആത്മകഥകളിലും പ്രതിഫലിക്കുന്നുണ്ട്.

സാമൂഹികപശ്ചാത്തലമുള്ള കവിതകളിൽ ആദർശത്തിന്റെ ഉജ്ജ്വലരൂപമായ പിതൃബിംബങ്ങളെയാണ് കണ്ടെടുക്കാനായിട്ടുള്ളത്. ദേശീയബോധത്തച്ഛന്റെ നിന്നും സ്വാതന്ത്ര്യാനന്തരഭാരതം നേരിട്ട മൂല്യസംഘർഷങ്ങളിൽ നിന്നുമാണ് സാമൂഹികസ്വഭാവമുള്ള പിതൃബിംബങ്ങളെ പി. കുഞ്ഞിരാമൻ നായർ സ്വാംശീകരിച്ചെടുത്തിട്ടുള്ളത്. ആദർശസങ്കല്പങ്ങളുടെ മുർത്തിമത്രുപമായി ഗാന്ധിജിയെ പ്രതിഷ്ഠിക്കാൻ പി. തന്റെ കവിതകളിലൂടെ ശ്രമിക്കുന്നുണ്ട്. ചരിത്ര, സാംസ്കാരികസാഹചര്യങ്ങളിൽ നിന്ന് കവിയുടെ ആദരത്തിന് പാത്രമായും ആദർശത്തിന്റെ പ്രതിരൂപമായും നിലകൊള്ളുന്ന ഏതാനും ചില പിതൃരൂപങ്ങളെ സാമൂഹികതലത്തിൽ അപഗ്രഥിച്ച് ഉദാഹരിക്കാനും സാധിക്കുന്നുണ്ട്. ക്രിസ്തു, ബുദ്ധ, ഇസ്ലാംമതസംബന്ധിയായ പിതൃബിംബങ്ങളെക്കാൾ ഹൈന്ദവപാരമ്പര്യാനുസൃതമായ പിതൃബിംബങ്ങളാണ് പി.കവിതകളിൽ ആവിഷ്കരിക്കപ്പെട്ടത്. ഭാരതീയമായ ഈ പാരമ്പര്യധാര പൗരാണികവും പുരാവൃത്തപരവും കൂടിയാണ്. ഇസ്ലാംമതതത്വങ്ങളും ആദർശങ്ങളും ബുദ്ധമതതത്വങ്ങളും ആനുഷംഗികമായി മാത്രമേ കവിതയിൽ വന്നുചേരുന്നുള്ളൂ. അതേസമയം പ്രസക്തമായ ക്രൈസ്തവമതതലത്തിലുള്ള പിതൃരൂപാവതരണങ്ങൾ പി.യുടെ കവിതകളിൽ കണ്ടെത്താനായിട്ടില്ല.

കുടുംബതലത്തിലെ പിതൃരൂപവും സമൂഹതലത്തിലെ നേതൃരൂപവും ആത്മീയതലത്തിലെ ദേവ, ഗുരുരൂപവും വാഴ്ചയുടെ ഘടകങ്ങളെന്നപോലെ വാഴ്ച സാധ്യമാക്കുകയും നിലനിർത്തുകയും പരിണമിപ്പിക്കുകയും ചെയ്യുന്ന പിതൃശക്തി കേന്ദ്രങ്ങളുമാണ്. 'ഭരണാധിപൻ' എന്ന കവിതയെ മുൻനിർത്തി വാഴ്ചാഭേദങ്ങളെയും വാഴ്ചയുടെ പ്രതിരൂപങ്ങളെയും പ്രധാനമായും അപഗ്രഥിക്കാൻ സാധിച്ചിട്ടുണ്ട്. പി.യുടെ കവിതകൾ വാഴ്ചയെ ഭരണാധിപബിംബത്തിലും ആദർശത്തെ ക്ഷേത്രബിംബത്തിലുമാണ് സന്നിവേശിപ്പിക്കുന്നത്. അതുകൊണ്ടുതന്നെ വൈയക്തികതലം ഒഴികെയുള്ള സമൂഹിക, ആത്മീയതലത്തിലുള്ള കവിതകളിലെല്ലാം വാഴ്ചയെ ഭരണാധിപബിംബത്തിലും ആദർശത്തെ ക്ഷേത്രബിംബത്തിലും ഉന്നിക്കൊണ്ടു അപഗ്രഥനവിധേയമാക്കാൻ കഴിഞ്ഞിട്ടുണ്ട്. ക്ഷേത്രസങ്കല്പത്തിൽ പിതൃവാഴ്ചാപ്രധാനമായ ഭാരതീയസംസ്കാരത്തെയും പാരമ്പര്യത്തെയുമാണ് പി. ഉയർത്തിക്കാട്ടുന്നത്. പിതൃബിംബവിഷ്കാരത്തിന്റെ മികച്ച ഉദാഹരണമായ 'കളിയച്ഛൻ' എന്ന കവിതയെ വൈയക്തികതലത്തിലും ആത്മീയതലത്തിലും അപഗ്രഥനവിധേയമാക്കിയിട്ടുണ്ട്.

ദൈവ, മനുഷ്യസത്തകളെ ഒരൊറ്റബിംബത്തിലേക്ക് സംലയിപ്പിക്കുന്ന ദർശനസമഗ്രതയാണ് പി.യുടെ കവിതകളുടെതന്നെ ദർശനമായിത്തീരുന്നത്. ദൈവ, മനുഷ്യസാത്മീകരണം മാത്രമല്ല പ്രകൃതിഭാവങ്ങളെയും ഇത്തരത്തിൽ മാനുഷികമാക്കുകയോ മാനുഷികതയെ പ്രകൃതിഭാവങ്ങളിലേക്ക് സന്നിവേശിപ്പിക്കുകയോ ചെയ്യുന്നുണ്ട്. ഒന്നിൽനിന്ന് മറ്റൊന്നിലേക്കുള്ള രൂപാന്തരതമല്ല എല്ലാം ഒന്നിന്റെ സൗന്ദര്യാത്മക അനുഭവമായി ഏറ്റുവാങ്ങുന്ന രൂപഭാവസാത്മീകരണമാണ് പി.യുടെ കവിതകളിൽ അനായാസമായി ചേർത്തുവെച്ചിട്ടുള്ളത്.

വേദനിക്കുമ്പോഴും ഒറ്റപ്പെടുമ്പോഴും ആശ്രയിക്കാനും അഭയം തേടാനും പ്രതിരോധിക്കാനും അതിജീവിക്കാനുമുള്ള കവിയുടെ മാനസികമായ അന്വേഷണമാണ് പിതൃബിംബങ്ങളുടെ അവതരണത്തിലൂടെ പി. നിർവ്വഹിച്ചിട്ടുള്ളത്. തന്റെയും സമൂഹത്തിന്റെയും നേതൃവർഗത്തിന്റെയും തെറ്റുകൾ തിരിച്ചറിഞ്ഞുകൊണ്ട് ആദർശത്തെയും സ്ഥിതിസമതയ്ക്കെയും പിതൃബിംബമാതൃകകളിലൂടെ പുനസ്ഥാപിക്കാനുള്ള ശ്രമവും പി. നിർവ്വഹിക്കുന്നുണ്ട്. പാപപുണ്യങ്ങളുടെയും തെറ്റുകുറ്റങ്ങളുടെയും ജീവിതവ്യഥയിൽ നിരാശനും നിസ്സഹായനുമായിത്തീരുന്നതിന് പകരം പ്രതീക്ഷയുടെ ഉയിർത്തെഴുന്നേല്പായി മാറുന്ന ശുഭകാമനസങ്കല്പം കൂടി പി.യുടെ പിതൃബിംബപ്രധാനമായ കവിതകളുടെ സ്വഭാവമായി മനസ്സിലാക്കാവുന്നതാണ്.

പൗരാണികവും ആധുനികവുമായ പിതൃബിംബങ്ങളുടെ ആവിഷ്കാരം പഠനവിധേയരായ നാല് കവികളുടെയും രചനകളിലുണ്ട്. മതാത്മകം, വൈയക്തികം, സാമൂഹികം എന്നീ തലങ്ങളിൽ പിതൃരൂപങ്ങളെ വ്യവച്ഛേദിക്കാമെങ്കിലും അതിനുപുറമെ സ്വഭാവപരമായ സവിശേഷതകളും കൂടി ഇവിടെ ആധാരമായി സ്വീകരിച്ചിട്ടുണ്ട്. പൊതുവായി പിതൃബിംബങ്ങളൊക്കെയും വാഴ്ചയുടെ ആധികാരികരൂപം എന്ന നിലയിൽ രക്ഷക, ശിക്ഷകസ്വത്വം പ്രകടിപ്പിക്കുന്നു. പിതൃബിംബങ്ങളുടെ രക്ഷക, ശിക്ഷകസ്വത്വം പരിണാമവിധേയമാണ്. കാലം പിതൃബിംബങ്ങളുടെ രൂപഭാവമാറ്റത്തിന് പ്രധാനഹേതുവായിത്തീരുന്നുണ്ട്.

കാലപരമായ ജീവിതാനുഭവങ്ങളോടുള്ള കാവ്യപരമായ പ്രതികരണങ്ങളാണ് പി.കുഞ്ഞിരാമൻനായരുടെ കവിതകളിലെ പിതൃബിംബങ്ങളിൽ കാണുന്നത്. സംഘർഷാത്മകമായാണ് നിലകൊള്ളുന്നതെങ്കിലും ഭാവിയെക്കുറിച്ചുള്ള പ്രതീക്ഷ പൂർണ്ണമായും കൈവിടുന്നില്ല എന്ന വസ്തുത കൂടി ആന്തരികസൂചനയായി വെളിപ്പെടുന്നുണ്ട്.

ആധാരഗ്രന്ഥസൂചി

മലയാളം

അശോകൻ നൊച്ചാട്, ലിംഗഭേദത്തിന്റെ സാമൂഹികശാസ്ത്രം,
കാലിക്കറ്റ് യൂണിവേഴ്സിറ്റി സെൻട്രൽ പ്രസ്സ്, 2010

ആന്റണി സ്റ്റോർ, ഫീറ്റ് ഓഫ് ക്ലേ: സിനേഴ്സ്, ആന്റ് മാഡ്മൻ,
ഗുരുക്കന്മാർ ദിവ്യരോ ദുർവൃത്തരോ ? കെ.എം.ആർ. മോഹനൻ, വിവ.
ഡി.സി.ബുക്സ്, കോട്ടയം, 2003

ആശാലത, കവിതയിലെ ഭാവപരത പി.കുഞ്ഞിരാമൻ നായരുടെ കവിതയെ
ആസ്പദമാക്കി ഒരു പഠനം, കേരളസർവ്വകലാശാല, മലയാളവിഭാഗം. 1993.

എംഗൽസ് ഫെഡറിക, കുടുംബം, സ്വകാര്യസ്വത്ത്, ഭരണകൂടം എന്നിവയുടെ ഉത്ഭവം,
പ്രോഗ്രസ് പബ്ലിക്കേഷൻസ്, കോഴിക്കോട്, 1980

എംഗൽസ് ഫെഡറിക, വാനരിൽ നിന്ന് നരനിലേക്കുള്ള പരിവർത്തനത്തിൽ
അധ്യാനത്തിനുള്ള പങ്ക്, ചിന്ത പബ്ലിക്കേഷൻസ്, തിരുവനന്തപുരം, 2006,

ഒരു സംഘം ലേഖകർ, ഫെമിനിസം, ജാൻസി ജെയിംസ്, എഡി. കേരളഭാഷാ
ഇൻസ്റ്റിറ്റ്യൂട്ട്, തിരുവനന്തപുരം, 2000.

കരുണാകരൻ മല്ലിശ്ശേരി, കളിയച്ഛനു ചുറ്റും, കേരളസാഹിത്യ അക്കാദമി, തൃശ്ശൂർ. 1997,

കുഞ്ഞിരാമൻനായർ.പി, പി.കവിതകൾ, വാ-1, എ.കെ.നമ്പ്യാർ, എഡി.
ഡി.സി. ബുക്സ് കോട്ടയം, 2005

_____ കുഞ്ഞിരാമൻനായർ.പി, പി. കവിതകൾ, വാ-2,
എ.കെ.നമ്പ്യാർ, എഡി. ഡി.സി.ബുക്സ്, കോട്ടയം, 2005

_____ എന്നെ തിരയുന്ന ഞാൻ, ഡി.സി.ബുക്സ്, കോട്ടയം, 1977

- _____ **കവിയുടെ കാൽപ്പാടുകൾ** , ഡി.സി.ബുക്സ്, കോട്ടയം, 1997
- _____ **പ്രകൃതിപൂജ**, എ.കെ.നമ്പ്യാർ, എഡി. കറന്റ് ബുക്സ്, തൃശ്ശൂർ, 1997
- _____ **വിചാരവിഹാരം**, എ.കെ.നമ്പ്യാർ, എഡി. ഡി.സി.ബുക്സ്, കോട്ടയം, 2000
- _____ **പക്ഷികളുടെ പരിഷത്ത്**, എ.കെ.നമ്പ്യാർ, എഡി. ഡി.സി.ബുക്സ്, കോട്ടയം, 2001
- _____ **പ്രതിഭാകുരം**, എ.കെ.നമ്പ്യാർ, എഡി. ഒലീവ് ബുക്സ്, കോഴിക്കോട്, 2005
- _____ **കുഞ്ഞിരാമൻ നായർ. പി, തിരഞ്ഞെടുത്ത കവിതകൾ**, എ.കെ.നമ്പ്യാർ, എഡി. ഡി.സി.ബുക്സ്, കോട്ടയം, 2006

കൃഷ്ണപ്പിള്ള.എൻ. **കൈരളിയുടെ കഥ**, സാഹിത്യപ്രവർത്തക സഹകരണസംഘം, കോട്ടയം, 1992

കൗടില്യൻ, **അർത്ഥശാസ്ത്രം**, കെ.വി.എം, വിവ. കൃഷ്ണവാര്യർ.എൻ.വി. സംശോ. കേരളസാഹിത്യ അക്കാദമി, തൃശ്ശൂർ, 1993

ഗണേഷ്. കെ.എൻ, **കേരളസമൂഹപഠനങ്ങൾ**, പ്രസക്തി ബുക്സ്, പത്തനംതിട്ട, 2010

ഗീത. **ആധുനികമലയാളകവിതയിലെ സ്ത്രീപക്ഷസമീപനങ്ങൾ**, ലിപി പബ്ലിക്കേഷൻ, കോഴിക്കോട്, 2002

ഗീവർഗ്ഗീസ് മാർ ഒസ്താസിയോസ്, **വർഗ്ഗരഹിതസമൂഹം**, ചിന്ത പബ്ലിക്കേഷൻസ്, തിരുവനന്തപുരം, 2009

ഗോപാലകൃഷ്ണൻ. പി.കെ, **കേരളസംസ്കാരം**, കേരളഭാഷാ ഇൻസ്റ്റിറ്റ്യൂട്ട്, തിരുവനന്തപുരം, 1991

ചാൾസ് ഡാർവിൻ, **ജീവജാതികളുടെ ഉത്ഭവം**, പുനരാഖ്യാനം, ഫിലിപ്പോസ് ജോൺ, ഡി.സി.ബുക്സ്, കോട്ടയം. 2009

ജാക്വിറ്റാ ഹാക്സ്, ലിയോനോർഡ് വുളി, **മാനവചരിത്രം: സാംസ്കാരിക ശാസ്ത്രീയ വികാസം**, ചങ്ങാരപ്പള്ളി നാരായണൻ പോറ്റി, പ്രൊഫ. എ.ജി. മേനോൻ, എം.ഷൺമുഖദാസ്, വിവ. വാ.1, യൂനസ്കോ-കേരളഭാഷാഇൻസ്റ്റിറ്റ്യൂട്ട്, തിരുവനന്തപുരം, 1999

ജോൺസൺ ഐരൂർ, **ഭക്തിയും കാമവും**, കറന്റ് ബുക്സ്, തൃശൂർ, 2008

ജ്യോതിഷ്കുമാർ അജയപുരം, എഡി. **കവിതയുടെ രഥോത്സവം**, കേരള ഭാഷാഇൻസ്റ്റിറ്റ്യൂട്ട്, തിരുവനന്തപുരം, 2002

ദിലീപ് കുമാർ.കെ.വി, സാമൂഹികശാസ്ത്രദർശനം, കേരളഭാഷാ ഇൻസ്റ്റിറ്റ്യൂട്ട്,
തിരുവനന്തപുരം, 2000

നിത്യചൈതന്യയതി, വേദാന്തപരിചയം, പൂർണ്ണ പബ്ലിക്കേഷൻസ്, കോഴിക്കോട്, 1996

_____ ഭാരതീയമനശ്ശാസ്ത്രത്തിന് ഒരാമുഖം, കറന്റ് ബുക്സ്,
തൃശ്ശൂർ, 2003

പരമേശ്വരൻപിള്ള എരുമേലി, മലയാളസാഹിത്യം കാലഘട്ടങ്ങളിലൂടെ,
കറന്റ് ബുക്സ്, കോട്ടയം, 2003

പ്രദീപ്.കെ, ഗാന്ധിദർശനത്തിന്റെ വർത്തമാനം, സമയം പബ്ലിക്കേഷൻസ്, കണ്ണൂർ, 2007

ബാബു ജോസഫ്.കെ. പരിണാമം സിദ്ധാന്തമല്ല, നിയമമാണ്. ഡി.സി.ബുക്സ്,
കോട്ടയം, 2009

ബാലഗോപാലൻ, പരിണാമം ഇന്നലെ ഇന്ന് നാളെ, ഡി.സി.ബുക്സ്, കോട്ടയം. 2000

ബിൽ ബ്രൈസൺ, എ ഷോർട്ട് ഹിസ്റ്ററി ഓഫ് നിയർലി എവരിതിംഗ്,
വി.ടി.സന്തോഷ്കുമാർ, വിവ. പ്രവഞ്ചമഹാകഥ, ഡി.സി ബുക്സ്,
കോട്ടയം, 2008

ബൈബിൾ, ഓശാന പ്രസിദ്ധീകരണം, പാല, 1997

ഭഗവദ്ഗീത, രാമകൃഷ്ണൻ. എം.കെ, വ്യാ. ജ്ഞാനേശ്വരി ഗീതാ പ്രചാരൻ പ്രതിഷ്ഠാൻ,
ആനന്ദാശ്രമം, കാഞ്ഞങ്ങാട്. 2000

ഭാനുമതിയമ്മ.ബി, പി.കുഞ്ഞിരാമൻ നായർ കവിത ഒരു വിമർശനാത്മകപഠനം,
നാഷണൽ ബുക്ക്സ്റ്റാൾ, കോട്ടയം, 1989

ഭാസ്കരൻ. ടി. ഭാരതീയകാവ്യശാസ്ത്രം, കേരളഭാഷാ ഇൻസ്റ്റിറ്റ്യൂട്ട്, തിരുവനന്തപുരം, 1994

മഹാകവി പി.സ്മരണിക, കാഞ്ഞങ്ങാട് മഹാകവി പി. കുഞ്ഞിരാമൻ നായർ ട്രസ്റ്റ്, 1999

മാണിപ്പെട്ടം, പുരാണിക് എൻസൈക്ലോപീഡിയ, ഡി.സി.ബുക്സ്, കോട്ടയം, 1997

മുകുന്ദൻ. എം, എന്താണ് ആധുനികത?, പൂർണ്ണ പബ്ലിക്കേഷൻസ്, കോഴിക്കോട്, 1991

മുരളീധരൻ നെല്ലിക്കൽ, വിശ്വസാഹിത്യദർശനങ്ങൾ, ഡി.സി.ബുക്സ്, കോട്ടയം, 2003

മോഹനൻ. കെ.പി, ഇടശ്ശേരിയുടെ കാവ്യബിംബങ്ങൾ, ഗവേഷണപ്രബന്ധം,
കാലിക്കറ്റ് യൂണിവേഴ്സിറ്റി, 1992

മോഹനൻ മൈനാഗപ്പള്ളി.കെ, മതം, മാർക്സിസം, മാനവികത, പ്രഭാത് ബുക്സ്,
തിരുവനന്തപുരം, 2008

രവിവർമ്മ. കെ.ടി, **മരുമക്കത്തായം: ഗോത്രമരുമക്കത്തായവും വടക്കൻ സമ്പ്രദായങ്ങളും**, കേരളഭാഷാഇൻസ്റ്റിറ്റ്യൂട്ട്, തിരുവനന്തപുരം, 2004
_____ **പണ്ടത്തെ മലയാളക്കര**, കേരളഭാഷാ ഇൻസ്റ്റിറ്റ്യൂട്ട്, തിരുവനന്തപുരം, 2008

രാധ.പി.ഐ, **മലയാളകവിതയിലെ ബിംബകല്പന**, ഗവേഷണപ്രബന്ധം, കാലിക്കറ്റ് യൂണിവേഴ്സിറ്റി, 1990

റസ്സൽ ബെർട്രാൻറ്, **മാരിയേജ് ആന്റ് മോറൽസ്**, പി.ശ്യാമള, വിവ. **വിവാഹവും സദാചാരമൂല്യങ്ങളും**, പാപ്പിയോൺ, കോഴിക്കോട്, 2005

ലീലാകൃഷ്ണൻ ആലക്കോട്, പി.യുടെ പ്രണയപാപങ്ങൾ, മൾബറി ബുക്സ്, കോഴിക്കോട്, 1998

ലീലാവതി.എം, **ആദിപ്രരൂപങ്ങൾ സാഹിത്യത്തിൽ ഒരു പഠനം**, കേരളഭാഷാ ഇൻസ്റ്റിറ്റ്യൂട്ട്, തിരുവനന്തപുരം, 1993

വിജയൻ.എം.എൻ, **എം.എൻ.വിജയന്റെ സമ്പൂർണ്ണകൃതികൾ**, വാ.1-8, കറന്റ്ബുക്സ്, കോട്ടയം, 2007

വേണുഗോപാലൻ. കെ.എം, **കേരളം ലൈംഗികത ലിംഗനീതി**, സൈൻ ബുക്സ്, 2006
ശ്രീകണ്ഠേശ്വരം, **ശബ്ദതാരാവലി**, പുറം : 1378, നാഷണൽ ബുക്സ്, കോട്ടയം, 1997,

ശ്രീവത്സൻ.ടി. **നവമനോവിശ്ലേഷണം**, ഡി.സി.ബുക്സ്, കോട്ടയം, 2001

ശ്രീവിഷ്ണുപുരാണം, ബാലകൃഷ്ണൻ വി, ലീലാദേവി.ആർ, വിദ്യാർത്ഥിമിത്രം, കോട്ടയം, 1970

സതീശൻ.ടി.എൻ, **പി.കുഞ്ഞിരാമൻ നായർ കവിതയിലെ കാവ്യബിംബങ്ങൾ**

ഒരു പഠനം, ഗവേഷണപ്രബന്ധം, കാലിക്കറ്റ് യൂണിവേഴ്സിറ്റി. 1990

സുധീഷ്, എസ്, **വിമോചനത്തിന്റെ വാക്യം മനസ്സും**, ഗയബുക്സ്, പട്ടത്താനം, കൊല്ലം. 1999

സോമൻ.പി, **അമ്മദൈവവും സംസ്കാരവും**, പ്രഭാത് ബുക്സ്, തിരുവനന്തപുരം, 2003

ENGLISH

Bourdieu, Pierre. Masculine Domination. Translated by Richard Nice. Stanford: **Stanford University Press**, 2001.

Freud Sigmund, **Interpretations of Dreams**, Avon Books, Hyper collins

publishers Inc., NewYork , 1998

Geetha.v, **Gender**, Manthira sen for STREE, South Avnue, Calcutta, 2006,
Geetha.v, **Patriarchy**, Manthira sen for STREE, South Avnue, Calcutta, 2007
Green, Fiona Joy Patriarchal Ideology of Motherhood. In O'Reilly, Andrea.
Encyclopedia of Motherhood, Volume 1, 2010
jean - paul Sartre, '*Choice in a World without God*', Ellmann Richard &
Feiedelson Charles, Ed. **The Modern Tradition** , 1965
John kier cross, *Indroduction, Best Horror Stories*, Faber and Faber,